ЯНГИ ЙИЛИНГИЗ МУБОРАК БЎЛСИН, АЗИЗ ЮРТДОШЛАР!

Insonga naf keltirish — oliy baxt!

Ishonch

Gazeta 1991-yil 21-martdan chiqa boshlagan

Oʻzbekiston kasaba uyushmalari Federatsiyasining nashri ● 2015-yil 1-yanvar, payshanba, № 1-2 (3507)

Йил давомида босиб ўтган йўлимизни ва рўй берган воқеаларни, қўлга киритган марра ва ютуқларни шукроналик билан кўз ўнгимиздан ўтказар эканмиз, 2014 йил биз учун самарали ва хосиятли бўлди, деб айтишга тўлиқ асосларимиз бор, деб ўйлайман.

Ислом КАРИМОВ

ЎЗБЕКИСТОН ХАЛҚИГА ЯНГИ ЙИЛ ТАБРИГИ

Қадрли ватандошларим!

Мана шу файзли дамларда сиз, азиз юртдошларимга аввало ўзимнинг чуқур ҳурмат ва эҳтиромимни изҳор этиб, қутлуғ қадамлари билан кириб келаётган Янги йил билан табриклаб, барчангизга чин қалбимдан сиҳат-саломатлик, тинчлик-омонлик, бахт-саодат, хонадонларингизга хотиржамлик ва фаровонлик тилашни ўзим учун катта бахт деб биламан.

Айни шу дақиқаларда якунига етиб бораётган йилни кузатар эканмиз, йил давомида босиб ўтган йўлимизни ва рўй берган воқеаларни, қўлга киритган марра ва ютуқларни шукроналик билан кўз ўнгимиздан ўтказар эканмиз, 2014 йил биз учун самарали ва хосиятли бўлди, деб айтишга тўлиқ асосларимиз бор, деб ўйлайман.

Бунинг исботини аввало биз кўзлаган буюк мақсад бўлмиш — дунёдаги тараққий топган демократик давлатлар қаторига кириш, бунинг учун олиб бораётган демократик ислоҳотларни янада чуқурлаштириш ва фуқаролик жамиятини ривожлантириш мақсадида амалга ошираётган улкан ишларимизда кўришимиз мумкин.

Айниқса, иқтисодиётимизни барқарор суръатлар билан юксалтириш, халқимиз фаровонлигини оширишда, ҳеч шубҳасиз, ўтаётган йил ҳаётимизда чуқур из қолдириши муқаррар.

Бунинг тасдиғини юртимизда рўй бераётган оламшумул ўзгариш ва янгиланишларда, шаҳар ва қишлоқларимизнинг қиёфаси янада чирой очаётганида, қад ростлаётган, энг замонавий технологиялар билан жиҳозланган корхоналарда, деҳқон ва фермерларимизнинг мардона меҳнати эвазига далаларимизнинг унумдорлиги ва ҳосилдорлиги йилдан-йилга ошиб, халқимизнинг ҳаёт даражаси юксалиб бораётганида, Ўзбекистонимизнинг дунёдаги обрў-эътибори тобора ортиб, унинг халқаро майдонда муносиб ўрин олаётганида кўриб-кузатиб, шу юртда яшаётган ҳар қайси инсоннинг кўнгли ҳақиқатан ҳам ғурур ва ифтихорга тўлади.

Айтиш керак — ўтган даврда биз эришган айрим кўрсаткичларни тасаввур қилишнинг ўзи қийин. Жаҳон миқёсида молиявий-иқтисодий инқироз давом этаётганига қарамасдан, Ўзбекистонимизнинг саноқли давлатлар қаторида охирги 10 йил давомидаги иқтисодий ўсиши, яъни, содда қилиб айтганда, фаровонлигимизнинг юксалиш суръатлари узлуксиз равишда 8 фоиздан кам бўлмасдан келмоқда ва 2015 йилда ҳам бу кўрсаткичдан кам бўлмайди, иншооллоҳ.

Азиз юртдошларим!

Ўзбекистоннинг бугунги кунда тараққиёт йўлида барқарор суръатлар билан қадам қўяётганида, обод ва фаровон ҳаёт қураётганида бу саховатли заминда яшаётган ҳар қайси инсоннинг, унинг миллати, дини, эътиқодидан қатъи назар, муносиб ҳиссаси борлигини, бутун халқимизнинг машаққатли меҳнати, мардлиги ва матонати, бағрикенглиги, бир оила бўлиб яшаётгани, қисқача айтганда, юртимизда ҳукм сураётган тинчлик-осойишталик ва меҳр-оқибатлик туйғуси нақадар катта бойлик эканини барчамиз миннатдорлик билан қайд этамиз.

Бунга иқрор бўлиш учун аввало ҳозирги кунда дунёда содир бўлаётган воқеаларни, яқин ва узоқ атрофимизда хавф-хатарлар, сиёсий ва иқтисодий қарама-қаршиликлар авжига чиқиб, терроризм ва экстремизм ҳаракатларини, қон тўкилишларни кўриб-кузатиб турганимиз ҳеч кимни тинч ва бепарво қолдирмайди, албатта.

Минг афсуски, бундай кескинлашувлар, жаҳон молиявий-иқтисодий инқирози, дунё бозорларидаги ноаниқ вазият ва танглик давом этишининг кутилиши — бундай таҳликали аҳвол барчамиздан ҳушёрлик, сезгирлик ва сафарбарлигимизни оширишни, содда қилиб айтганда — бўш келмаслигимизни талаб қилади.

Бир муҳим масалани эсимиздан, хаёлимиздан асло чиқармаслигимиз керак. Ҳаёт ҳеч қачон бир жойда тўхтаб турмайди. Айниқса, биз XXI асрда, глобаллашув, интеллектуал тараққиёт ва интернет замонида яшаётганимизни инобатга оладиган бўлсак, эришган марра ва ютуқлар билан чегараланмасдан, ҳаволаниш кайфиятига берилмасдан, аксинча, доим янгиликка интилишимиз, эртанги кунимизни, олдимизда турган муаммо ва қийинчиликларни ўзимизга яққол тасаввур қилиб яшашимиз лозим. Фақат шундай жамият, қолаверса, давлатгина жадал суръатлар билан ўзгариб бораётган замон билан ҳамқадам бўлиб яшаши мумкин.

Айни шу ҳақиқатни англаган ҳолда, 2015 ва келгуси йилларнинг режалари ва янги марраларни эгаллаш ҳақида сўз юритар эканмиз, биз аввало демократик давлат ва фуқаролик жамияти барпо этиш йўлида эришган ютуқларимизга, тўплаган тажрибамизга суяниб, келажагимиз стратегиясига айланган Концепциямиз асосида олиб бораётган ишларимизни изчил суръатлар билан давом эттиришимиз зарур.

Шу борада амалга ошираётган барча ислоҳотларимизнинг туб илдизи — томирида ётган масалаларга эътиборингизни жалб этмоқчиман.

Сўз кўп тармоқли иқтисодиётимизнинг устувор соҳаси ҳақида — хусусий мулк ва хусусий тадбиркорликни тез суръатлар билан ривожлантириш йўлидан барча ғов ва тўсиқларни олиб ташлаш, уларнинг эркинлигини таъминлаш ҳақида бормоқда.

Яна бир устувор масала — бутун жаҳон миқёсида иқтисодий ва сиёсий вазият тобора кескинлашиб бораётганини инобатга олган ҳолда, **иқтисодиётимиздаги таркибий ўзгаришларни изчил чуқурлаштириш, ишлаб чиқариш соҳасини узлуксиз техник, технологик янгилаб бориш ва модернизация қилиш, замонавий ахборот-коммуникация тизимларини кенг жорий этишдир.**

Шу масалалар билан чамбарчас боғланган яна бир вазифа — **иқтисодиётимизда давлатнинг улуши ва ўрни қай даражада бўлишини танқидий кўз билан баҳолаб, уни стратегик ҳамда иқтисодий асосланган даражага қадар қисқартиришдан иборат.** Очиғини айтганда, мана шу ўта муҳим ислоҳотларимизни ярим йўлда қолдирмасдан, мантиқий якунига етказсак — марра бизники.

Бошқача айтганда, айни шу асосда эски маъмурий-буйруқбозлик тизимидан ҳали-ҳамон мерос бўлиб келаётган, одамларнинг норозилигини қўзғаётган барча қолдиқлардан воз кечишга имкон туғдирамиз, улардан озод бўламиз.

Ҳурматли юртдошлар!

Янги — 2015 йилда мамлакатимиз давлат бюджетининг қарийб 60 фоизи ижтимоий соҳани ривожлантиришга йўналтирилганини алоҳида таъкидлаб ўтмоқчиман. Яъни, соғлиқни сақлаш, таълим-тарбия, илм-фан, маданият ва санъат, спорт соҳаларини, мухтасар айтганда, инсон омилини янада юксалтириш эътиборимиз марказида бўлади.

Иш ҳақи, пенсия, стипендия ва ижтимоий нафақалар миқдорининг ўртача ўсиши 22 фоиздан кам бўлмасдан, аҳолимизнинг реал даромадлари 10 фоизга кўпайиши белгиланмоқда.

Кичик бизнес ва фермер хўжаликлари учун янги йилда ягона социал тўловлар ставкаси 25 фоиздан 15 фоизга туширилади. Шу тариқа 440 миллиард сўмдан кўпроқ маблағ уларнинг ихтиёрида қолдирилади. 2015 йилнинг 1 январидан бошлаб жисмоний шахсларнинг бир минимал ойлик ҳажмидаги маошидан солиқ олинмайди. Барча ишчиларга тегишли бўлган бу янгилик аввалambor бошқаларга нисбатан ойлиги энг кам бўлган фуқароларга кўпроқ наф беришини алоҳида қайд этиш лозим.

Айни шу тадбирлар ҳисобидан меҳнаткашларимиз камида 120 миллиард сўм наф кўради. Янги йилда бериладиган бундай имтиёзларнинг рўйхатини яна давом эттириш мумкин.

Инфляция даражаси, яъни нарх-навонинг ўсиши тахминан 5,5-6,5 фоизни ташкил этиши кутилмоқда.

Келгуси йилда одамларимизнинг турар-жой шароитларини яхшилаш, янада обод этиш, коммунал-маиший хизмат сифатини тубдан оширишга алоҳида эътибор берилади.

2015 йилда қишлоқ жойларда яшаётган 12 мингта оила шаҳар шароитидан қолишмайдиган, намунавий лойиҳалар асосида қурилган янги уй-жойларга кўчиб кириши мўлжалланмоқда.

Қадрли дўстларим!

Кириб келаётган янги йилга мамлакатимизда Кексаларни эъзозлаш йили деб ном берганимиздан халқимиз албатта яхши хабардордир.

Бунинг замирида ҳаммамизни оқ ювиб, оқ тараган, муқаддас юртимизнинг ташвиш ва муаммоларини ўз елкасида кўтариб келаётган, хонадонларимизнинг файзи ва кўрки бўлган кекса авлод вакилларини ҳаётдан рози қилиш, уларнинг дуосини олишдек савобли ва олижаноб мақсадлар мужассам эканини, ўйлайманки, барчамиз яхши тушунамиз.

Биз меҳрибон ота-оналаримиз, муҳтарам кексаларимиз олдидаги ана шу қарзимизни янада теран англаган ҳолда, уларга ҳар томонлама эътибор ва ғамхўрлик кўрсатишдек олижаноб мақсадлар билан 2015 йилга қадам қўяр эканмиз, биз учун миллий ўзлигимиз тимсолига айланиб кетган каттага — ҳурмат, кичикка — иззат, меҳр-оқибат, шафқат ва мурувват каби эзгу фазилатларни янада мустаҳкамлаб, уларни жондан азиз фарзандларимизнинг онгу шуурига сингдиришда кириб келаётган йил муҳим, юксак бир босқич бўлишига ишонаман.

Айни шундай ноёб фазилатларга эга бўлаётганимиз яқинда Олий Мажлис Қонунчилик палатаси ва маҳаллий кенгашларга бўлиб ўтган сайловларда яққол намоён бўлганининг гувоҳи бўлдик.

Буларнинг барчаси одамларимизнинг, аввало, ҳал қилувчи кучга айланаётган ёш авлодимизнинг онгу тафаккури, дунёқараши, сиёсий ва фуқаролик савияси, ҳуқуқий маданияти юксалиб ва энг муҳими — эртанги кунимизни биз ўзимиз, она юртимиз учун қурямиз, деб дадил майдонга чиқаётганининг намойиши, десам, ҳеч қандай хато бўлмайди.

Мен яқинда, Конституциямиз байрамига бағишланган тантанали мажлисда кимки асл демократияни кўрмоқчи бўлса, Ўзбекистонимизга келсин, деб айтганим бежиз эмас.

Ҳақиқатан ҳам, бундай халқ олдида бош эгиб, ҳар қанча таъзим қилсак арзийди, албатта, азизларим.

Қадрли ва муҳтарам ватандошларим!

Янги йил кириб келишига саноқли дақиқалар қолган мана шу ҳаяжонли дамларда барчамиз Яратганимиздан эзгу мақсадларимиз рўёбга чиқишини, хонадонларимизнинг қут-баракаси, файзини беришини чин қалбимиздан сўраймиз.

Кириб келаётган янги йилимиз юртимизга, барча-барча оилаларга бахту саодат ва омад келтирсин!

Ҳар биримизнинг пок ният ва тилакларимиз ижобат бўлсин!

Ватанимиз тинч, халқимиз омон, осмонимиз мусаффо бўлсин!

Янги йил барчамизга муборак бўлсин!

Ислом КАРИМОВ,
Ўзбекистон Республикаси Президенти

САМИМИЙ ҚУТЛОВЛАР

Янги — 2015 йил кириб келиши муносабати билан Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов номига қатор хорижий давлатлар ва ҳукуматлар, нуфузли халқаро ташкилотлар ва чет эл етакчи компанияларининг раҳбарлари, жамоат арбоблари Юртбошимиз ва Ўзбекистон халқига тинчлик-осойишталик, сиҳат-саломатлик, бахт-саодат ва омонлик тилаб, ўзларининг эзгу ниятлари изҳор этилган самимий қутловларини йўллашда давом этмоқдалар.

Жумладан, қуйидагилар ўз табрикларини йўллаганлар:

Корея Республикаси Президенти **Пак Кин Хэ**

Буюк Британия Бош вазири **Дэвид Кэмерон**

Латвия Республикаси Президенти **Андрис Берзиньш**

Венгрия Республикаси Президенти **Янош Адер**

Кипр Республикаси Президенти **Никос Анастасиадес**

Исландия Президенти **Олавур Рагнар Гримссон**

Украина Президенти **Пётр Порошенко**

Беларусь Республикаси Президенти **Александр Лукашенко**

Канада Генерал-губернатори **Дэвид Жонстон**

Вьетнам Социалистик Республикаси Президенти **Чионг Тан Шанг**

Австралия Генерал-губернатори **Питер Косгроув**

Янги Зеландия Генерал-губернатори **Жерри Матепарае**

Кувайт Давлати Амири **Сабоҳ ал-Аҳмад ал-Жобир ас-Сабоҳ**

Миср Араб Республикаси Президенти **Абдулфаттоҳ Ас-Сиси**

Жазоир Халқ Демократик Республикаси Президенти **Абдулазиз Бутефлика**

Колумбия Республикаси Президенти **Хуан Мануэль Сантос**

БМТ Тараққиёт дастури маъмурияти раҳбари **Ҳелен Кларк**

«ЛУКОЙЛ» ОАЖ Президенти **Вагит Алекперов**

«Siemens» компанияси Президенти ва Бош ижрочи директори **Жон Кайсер**

Жанубий Кореянинг «Shindong Resources Co.LTD» компанияси раиси **Ким Ёнг Гу**

Япония Парламенти Маслаҳатчилар палатаси депутати **Кёко Накаяма**

Тошкент ва Ўзбекистон Митрополити, Ўрта Осиё Митрополия округи раҳбари **Викентий**

Табрикномалар келиши давом этмоқда.

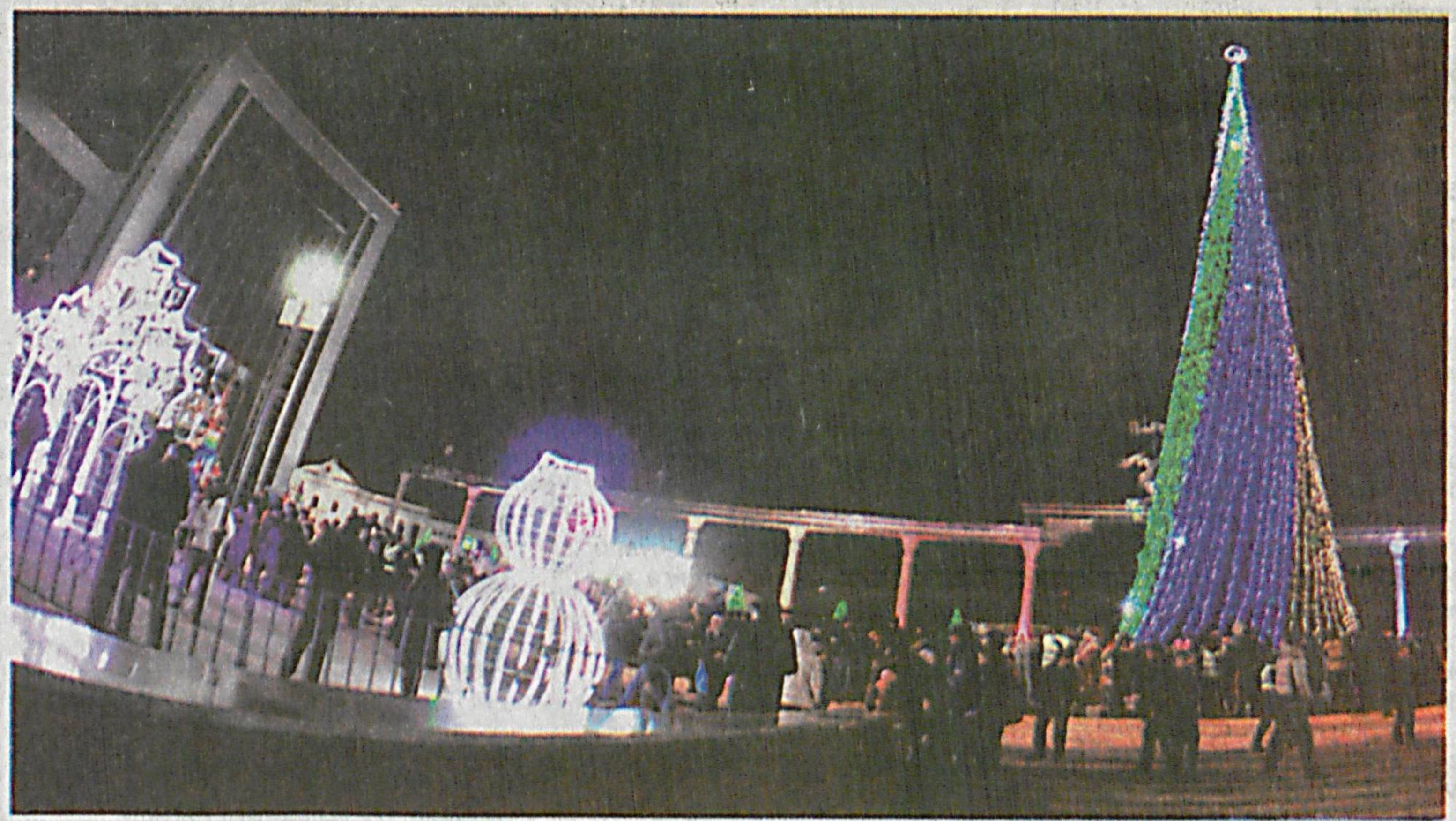

МУСТАҚИЛЛИК МАЙДОНИДА БАЙРАМ ДАВОМ ЭТМОҚДА

Янги йил — беғубор орзу-умидлар, эзгу ниятлар айёми. Ушбу байрам барчага, айниқса, кичкинтойларга чексиз қувонч ва шодлик бағишлайди. Шу кунларда пойтахтимиздаги Мустақиллик майдони ҳамда барча майдон ва хиёбонларда Янги йил байрами тантаналари бўлиб ўтмоқда.

Ҳудудларда шодиёна

БИР ОЛАМ ҚУВОНЧ УЛАШИБ

Янги йил арафасида **Қорақалпоғистон Республикасидаги** 401 маҳалла фуқаролар йиғинларида истиқомат қилувчи уруш ва меҳнат фахрийлари, 100 ёшдан ошган қариялар ва эҳтиёжманд ватандошларимиздан 842 нафарига ҳомийлар ҳисобидан байрам совғалари топширилди. Хайрли ишга шаҳар ва туман ҳокимликлари, "Нуроний" жамғармаси ҳудудий бўлими, "Маҳалла" хайрия жамоат фонди республика бўлими, Қорақалпоғистон Республикаси касаба уюшма ташкилотлари бирлашмаси бош-қош бўлди. Жойлардаги ижтимоий таъминот бўлимлари билан тиббиёт муассасалари томонидан фахрийларининг яшаш шароити ва соғлигидан мунтазам хабар олиб туриш чораларини кўриб, уларга зарур пайтда тиббий ёрдам кўрсатиш учун шифокорлар бириктирилди.

Хўжайли туманидаги мавжуд 39 та фуқаронинг ўзини ўзи бошқариш органларида яшовчи 93 нафар эҳтиёжманд оилага байрам совғалари берилди.

●○●●● ▶ 2

2015 йил — Кексаларни эъзозлаш йили

Жонажон Ватанимиз тарихига Соғлом бола йили номи билан кирган 2014 йил билан хайрлашдик. Бугун абадият мулкига айланган қадрдон йилимиз халқимизнинг кўнгли ва ёдига тинчлик-осойишталик, барқарор тараққиёт, бунёдкорлик, яратувчилик, моддий фаровонлик, маънавий юксалиш, истиқлол йилларида эришилаётган ютуқларни янада мустаҳкамлаш йили сифатида муҳрланди.

ЭНГ УЛУҒ, ЭНГ САВОБЛИ ИШ

Зеро, ер юзида кутилмаган фожеалар, зиддият қа тўқнашувлар, уруш ва қирғинлар, даҳанаки жанглар бир-бирига уланиб кетган таҳликали бир даврда ҳар бир кунни хотиржамлик билан кутиб олиш, қилган ишларингдан кўнглинг тўлиб, мамнуният билан кузатиш, эртанги кунга катта умидлар интилиш, юртнинг ва фарзандларнинг келажагига собит ишонч билан яшаш ниҳоятда улкан Бахтдир.

Муҳтарам Президентимиз раҳнамолигида сиёсий, ижтимоий, иқтисодий, маънавий ҳаётнинг ҳар бир соҳасида фақат юксалиш сари борилаётгани ҳам ўзбек халқининг буюк аждодларга муносиб ворис ва жаҳон саҳнасида мангу яшашга лойиқ миллат, халқ эканининг далилидир. Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатасига, халқ депутатлари вилоят, шаҳар, туман Кенгашларига бўлиб ўтган сайловлар жараёнида кўтаринкилик ва фаоллик турли миллат вакилларининг Ватани бўлмиш Ўзбекистонда ўзаро меҳр-оқибат, ҳамжиҳатлик, бағрикенглик тобора мустаҳкамланаётганини яна бир бор намоён қилиб, хорижлик кузатувчиларнинг ҳавас ва эътирофига сазовор бўлди.

●○●●● ▶ 2

2015-yil 1-yanvar, payshanba, № 1-2 (3507), www.ishonch-doverie.uz, e-mail: xatlar@ishonch-doverie.uz

БИР ОЛАМ ҚУВОНЧ УЛАШИБ

(Давоми. Бошланиши 1-саҳифада).

Янги йилни **жиззахликлар** ҳам барча соҳада улкан ютуқларга эришган ҳолда, шоду хуррамликда қаршилашди. Айниқса, болажонларнинг қувончи чексиз.

— Томошаларга нафақат вилоят маркази балки, олис туман қишлоқларидан ҳам бугунгача мингдан зиёд эҳтиёжманд оила фарзандлари касаба уюшма ташаббуси билан ташриф буюрди, — дейди вилоят касаба уюшма ташкилотлари бирлашмаси кенгашининг бўлим мудири Шарофиддин Бурҳонов. — Шунингдек, касаба уюшма маблағи ҳисобидан маҳаллаларда истиқомат қилувчи эҳтиёжманд оила фарзандларига совғалар улашилди.

Жиззах шаҳридаги бўлиб ўтган "Президент арчаси" тадбирида 29-"Меҳрибонлик" уйи тарбияланувчилари ҳамда вилоятнинг шаҳар ва туманларида истиқомат қилувчи чин етим болалар, эҳтиёжманд оила фарзандларидан 356 нафарига Президент совғаси топширилди.

***

Ҳар йили байрамни янги эзгу-ниятлар билан қарши олиш халқимизга хос хислатдир. **Навоий** вилоят ҳокимлиги биноси ёнидаги бош майдонда ҳад қостлаган "Президент арчаси" атрофида болакайлар учун тадбирлар бўлиб ўтаяпти. "Фарҳод" ва "Ширин" маданият саройларида эртак қаҳрамонлари иштирокидаги серфайз тадбирлар, концерт дастурлари намойиш этилаяпти.

Янги йил байрами муносабати билан вилоят ҳудудларида ижтимоий муҳофазага муҳтож ва эҳтиёжманд оилаларни моддий жиҳатдан рағбатлантиришга ҳам эътибор қаратилаяпти. Вилоят ҳокимлиги, "Маҳалла" жамоат фонди вилоят бўлими, вилоят касаба уюшма ташкилотлари бирлашмаси ва бошқа қатор ташкилотлар ҳамкорлигида фахрийлар, ёрдамга муҳтож кишилар ҳолидан хабар олиниб, моддий қўллаб-қувватланилмоқда.

***

Қашқадарё вилоятининг қишлоқ, маҳалла ва гузар, корхона, ташкилот ва муассаса, хиёбон ҳамда сайилгоҳларида ажиб тароват, байрам нафаси.

Жумладан, Қарши шаҳридаги Муллатўйчи Тошмуҳаммедов номидаги вилоят театрида "Президент арчаси" тадбирлари юқори савияда ташкил этилди. Ёш авлод вакиллари тайёрлаган шеър-қўшиқлар давранинг безаги бўлди. Театрлаштирилган кувноқ томошанинг завқи барчага унутилмас таассурот ҳадя этди. "Меҳрибонлик" уйлари тарбияланувчилари, эҳтиёжманд оила вакилларига Президент совғалари топширилди.

Янги йил тадбири, шунингдек, анъанавий тарзда Қашқадарё вилоят касаба уюшма ташкилотлари бирлашмаси ҳамкорлигида ташкил этилди. Унда вилоятдаги касаба уюшма фаолларининг фарзандлари учун байрам томошаси уюштирилди. Байрам шодиёналари воҳа бўйлаб қизғин давом этмоқда.

***

Бухоро вилоят ҳокимлиги, вилоят касаба уюшма ташкилотлари бирлашмаси кенгаши ҳамда ҳамкор ташкилотлари томонидан "Ситораи Моҳи Хоса" санаторийсида соғломлаштирилган 22 нафар чин етим болалар ва санаторий дам олувчилари учун Янги йил байрам тадбири ташкил қилинди.

Тадбирда соғломлаштирилаётган болаларга вилоят касаба уюшма ташкилотлари бирлашмаси кенгашининг байрам совғалари топширилди.

Вилоят мусиқали драма театри жамоаси томонидан тайёрланган бадиий-мусиқий дастур болажонлар учун яна бир ажойиб байрам туҳфаси бўлди.

***

Сурхондарё. Термиз шаҳрида "Президент арчаси" тантаналари бўлиб ўтди. Тадбирга таклиф этилган болажонларга қизиқарли байрам дастури намойиш этилиб, совға-саломлар улашилди. Айни дамларда вилоят марказидаги "Болажон" хиёбонида Янги йил шодиёналари давом этмоқда.

— Болажонларнинг байрам кайфиятини кўтаришга касаба уюшмалари ҳам муносиб ҳисса қўшмоқда, — дейди вилоят касаба уюшма ташкилотлари бирлашмаси кенгаши раиси Абдукарим Аҳмедов. — Хусусан, Термиз шаҳридаги 12-"Меҳрибонлик" уйи, Сариосиё туманидаги Фарҳод "Меҳр-мурувват" уйи, Шўрчи туманидаги кўзи ожизлар мактаб-интернати тарбияланувчиларига касаба уюшма совғалари топширилди.

***

Андижон шаҳридаги "Баркамол авлод" болалар марказида бўлиб ўтган "Президент арчаси" янги йил тантаналарининг гултожига айланди. Тадбирда эҳтиёжманд оила вакиллари, боқувчисини йўқотганлар, Ватан ҳимояси йўлида жон фидо қилган ҳуқуқ-тартибот идоралари ходимларининг фарзандларидан иборат 400 нафар болажон қатнашди.

— "Президент арчаси"да биринчи марта иштирок этаяпман, — деди қувончини ўртоқлашиб болалар шаҳарчаси тарбияланувчиси Мафтунахон Юсупова. — Жуда-жуда хурсандман.

***

Наманган вилоятида ҳам Янги йил базмларининг кўтаринки ўтишида касаба уюшмаларининг ҳиссаси беқиёс бўлмоқда.Наманган шаҳридаги 26-"Меҳрибонлик" уйи, 49-махсус интернат, "Бешкапа" болалар санаторийси, Учқўрғон туманидаги 46-махсус интернат, Норин туманидаги 47-махсус интернат, Тўрақўрғон туманидаги 48-махсус интернат, Косонсой туманидаги 44-, 45-махсус интернат ҳамда Янгиобод санаторийсидаги 1745 нафар болажон учун махсус байрам тадбирлари ўтказилиб, совғалар тақдим этилди.

Шунингдек, 117 нафар меҳнат фахрийси, 12 нафар ёлғиз кексалар ҳолидан хабар олинди. Поп туманидаги "Мурувват" уйига 360 минг сўмлик маблағ йўналтирилди.

Касаба уюшма маблағлари ҳисобидан 2015 йилнинг 3-9 январ кунлари вилоятдаги Алишер Навоий номидаги театрда болалар учун ташкил этиладиган "Янги йил саргузаштлари" томошасига режа асосида белгиланган муддатларда 3000 нафар болажон учун совға байрам чипталарини харид режалаштирилган.

***

Сирдарё. Гулистон шаҳрида бўлиб ўтган "Президент арчаси" тантанасига 220 нафар туман ва шаҳарлардаги эҳтиёжманд оилалар фарзандлари, "Болалар шаҳарчаси" тарбияланувчилари таклиф этилди.

— Байрам бизга жуда ёқди. Айниқса, Президентимизнинг совғасидан жуда хурсанд бўлдик, йил давомида бу кунни унутмаймиз, — деди болалар.

Шунингдек, вилоят "Гўдаклар уйи" тарбияланувчилари ҳамда яна бир гуруҳ ногирон болаларга ҳам Президент совғаси етказиб берилди.

***

Фарғона. Шаҳар марказидаги Аҳмад ал-Фарғоний боғида безатилган "Президент арчаси" атрофида байрам тантаналари давом этмоқда. Бу йилги арча байрамлари шаҳарнинг янги қурилган Санъат саройи атрофида ҳам бўлиб ўтаяпти.

Вилоятнинг турли шаҳар ва туман марказлари, айниқса, Қўқон ва Марғилонда ҳам байрамга катта ҳозирлик кўрилган. Арзонлаштирилган савдолар ташкил этилиши ўтилишига кўтаринкилик бағишламоқда.

Ўз мухбирларимиз

Матбуот анжумани

2014 йил давомида "Соғлом бола йили" Давлат дастури ҳамда шу асосда ишлаб чиқилган Федерация Кенгашининг тадбирлар дастури ижросини таъминлаш мақсадида республика касаба уюшмалари томонидан тизимли ишлар амалга оширилди.

ФАОЛ САЪЙ-ҲАРАКАТЛАР САМАРАСИ

Бу ҳақда Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси Кенгашида касаба уюшма фаоллари ҳамда оммавий ахборот воситалари вакиллари иштирокида бўлиб ўтган матбуот анжуманида тўхталиб ўтилди. Унда Федерация Кенгаши раиси Танзила Нарбаева Президентимиз Ислом Каримов раҳнамолигида мамлакатимизда амалга оширилаётган кенг кўламли ислоҳотлар жараёни ва унинг самараларини алоҳида таъкидлади. Шунингдек, мамлакат касаба уюшмалари томонидан "Соғлом бола йили" Давлат дастури доирасидаги фаолият ҳақида батафсил маълумот берди.

Чунончи, касаба уюшмалари соғлом ва ҳар томонлама баркамол авлодни шакллантириш йўналишидаги ишларга муносиб ҳисса қўшиш мақсадида қонунчилик ва норматив-ҳуқуқий базани янада такомиллаштиришда фаол иштирок этдилар. Барча ҳудудларда Халқаро меҳнат ташкилотининг Ўзбекистон Республикаси томонидан ратификация қилинган конвенциялари мазмун-моҳиятини кенг оммага етказиш мақсадида давра суҳбатлари, семинарлар ўтказилди. Мазкур конвенциялар талабларига риоя этилиши юзасидан жойлардаги қатор корхона ва ташкилотлар ҳамда туманлар фаолияти ўрганилди. Корхоналарда меҳнат муносабатларини тартибга солиш, ходимлар учун хавфсиз меҳнат шароитларини яратиш бўйича иш берувчилар ҳамда ходимлар вакилларининг билим ва тажрибасини янада ошириш мақсадида ҳудудларда ўқув-семинарлар ташкил этилди.

Шунингдек, Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси Кенгаши ҳамда Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар, Тошкент шаҳар касаба уюшма ташкилотлари бирлашмаларида ташкил этилган юридик маслаҳатхоналар ва "Ишонч телефонлари" орқали аҳолига тизимли равишда бепул ҳуқуқий ёрдам кўрсатилди. Хусусан, жорий йил давомида касаба уюшмалари юридик хизматларига фуқаролардан 3580 та оғзаки ва "Ишонч телефонлари" орқали 2048 та мурожаат келиб тушди. Уларнинг барчаси юзасидан ўз вақтида ва сифатли бепул ҳуқуқий маслаҳатлар берилиши таъминланди.

Бундан ташқари, корхона, ташкилот ва муассасаларда имзоланган жамоа шартномалари ва келишувлари орқали иш берувчилар ва касаба уюшмалари ижтимоий шериклигида 4384 та ёш оилага уй-жой қуриш ҳамда узоқ муддат фойдаланиладиган товарларни харид қилиш учун 77 млрд. сўмдан зиёд фоизсиз ссуда ажратилди.

Нодавлат мулк шаклидаги корхона ва ташкилотларда меҳнат қилаётган болали аёлларга имтиёзлар яратиш, касаба уюшмаларига қарашли соғломлаштириш муассасаларининг моддий-техник базасини мустаҳкамлашга алоҳида аҳамият берилди. Айниқса, Мустақиллигимизнинг 23 йиллиги байрами арафасида қишлоқ жойларда яшовчи 2 минг нафар аёлга электр маиший техника жиҳозлари топширилгани диққатга сазовор. Федерация Кенгаши томонидан янги иш ўринлари яратиш борасида ҳам муайян ишлар амалга ошириб, Хоразм, Сурхондарё ва Навоий вилоятларида тикувчилик цехларини ишга тушириш орқали хотин-қизлар учун ўнлаб иш ўринлари ташкил этилди. Турли акциялар доирасида фаол ва эҳтиёжманд аёллар рағбатлантирилди, қўллаб-қувватланди.

Хусусан, касаба уюшмалари тизимидаги санаторийларда бир гуруҳ ижтимоий ҳимояталаб оилалар вакиллари, тиббиёт ҳамда таълим соҳаси ходимлари бепул соғломлаштирилди. Ёш оилаларнинг 217 нафар аъзоларига "Умид гулшани" санаторийсига имтиёзли йўлланма берилди. Шунингдек, Соғлом бола йилида тизимдаги санаторийларда "Она ва бола" бўлимлари, болалар хоналари ҳамда ёзги болалар ўйингоҳлари ташкил этилиб, замонавий услубда жиҳозланди. Яна бир эътиборли жиҳат, "Касаба уюшмалари — болаларга" акцияси доирасида республикадаги 15 та болалар "Мурувват" ва "Меҳрибонлик" уйлари қарийб 43 млн. сўмлик компютер жамланмаси билан таъминланди. Ушбу акция доирасида ташкил этилган яна кўплаб тадбирларда болажонларимизга қувонч улашилди, рағбатлантирилди.

Шу ўринда қатор хорижий давлатлар мутахассислари ва экспертлари иштирокида "Оқтош" санаторийсида "Респиратор касалликларга чалинган болаларни санатор-курорт даволаш ва тиббий реабилитацияси бўйича долзарб масалалар" мавзусида ўтказилган халқаро семинар ҳақида тўхталиб ўтиш жоиз. Унда мазкур йўналишда амалга оширилаётган ишларга эътибор қаратиш билан бирга, келгусида ҳамкорликда бажариладиган вазифалар ҳам белгилаб олинди.

Матбуот анжуманида соғлом болани шакллантиришда таълим-тарбия тизими ва спортнинг ролини кучайтириш, соғлом турмуш тарзини кенг тарғиб этиш, болалар, айниқса қиз болаларда жисмоний тарбия ва спортга меҳр уйғотиш борасида ҳам ҳамкор ташкилотлар билан биргаликда кўплаб лойиҳалар ҳаётга тадбиқ этилгани қайд этилди.

Жумладан, ёзги соғломлаштириш мавсуми муносиб тарзда ташкил қилинди. Меҳнаткашлар ўртасида соғлом турмуш тарзи барқарорлигини таъминлаш мақсадида Касаба уюшмалари соврини учун "Касаба тур" веломарафони ўтказилиб, унинг қуйи босқичларида 42,5 мингдан ортиқ, республика босқичида эса 500 дан ортиқ ҳаваскор велоспортчилар қатнашди. Соғлом бола йилиги бағишлаб ташкил этилган "Соғлом оила" оилавий спорт мусобақаларида 100 мингга яқин ишчи-ходимлар оила аъзолари билан иштирок этгани эътиборга молик.

Бир сўз билан айтганда, "Соғлом бола йили" Давлат дастури ижросини таъминлашга касаба уюшмалари ва иш берувчилар ижтимоий шериклигида 206 млрд. 246 млн. сўмдан зиёд маблағ йўналтирилгани тизим фаолиятининг устувор йўналишлари ҳисобланган инсон манфаатларини ҳимоялаш борасидаги ислоҳотлар кўламини янада кенгайтириш, меҳнаткашлар ҳуқуқ ва манфаатларини таъминлаш, муносиб меҳнат шароитларини такомиллаштиришга хизмат қилмоқда.

Анжуманда журналистларни қизиқтирган барча саволларга атрофлича жавоб берилди.

Акмал ТОШЕВ,
"Ishonch" мухбири

Туҳфа

Мамлакатимизда йилдан-йилга кўлами кенгайиб илдиз отаётган бунёдкорлик ишларида замонавий ечим ва миллий архитектура уйғунлиги аҳоли учун манзур бўлмоқда. Бундай мисолларни Навоий вилоятининг барча шаҳар ва туманлари тимсолида кўриш мумкин.

ЯНГИ ЙИЛНИ ЯНГИ УЙДА

Вилоят марказидан 300 километр олисликда кўрк очган Учқудуқ туманида Навоий кон–металлургия комбинатининг Шимолий кон бошқармаси томонидан ёш оилалар учун 48 хонадонга мўлжалланган кўп қаватли уй фойдаланишга топширилди. 4 миллиард сўмдан ортиқ маблағ эвазига барпо этилган бинода барча шароит яратилган.

— Янги йилда орзу-ҳавасларимиз ушалганидан мамнунмиз — дейди ёш оила соҳиби Ортиқ Файзуллаев. — Икки хонали шинам хонадонда рўзғор юмушларини енгиллатувчи барча қулайликлар мавжуд. Ўз уйимизда янги йилни қарши олаётганимиз бизга ҳам, барча яқинларимизга ҳам катта хурсандчилик бахш этди.

Бундай хушхабардан Зарафшон шаҳрида яшаб келаётган олтинтопарлар ҳам баҳраманд бўлишди. Тизимда меҳнат қилаётган ёш оилалар учун қурилган 40 ҳамда 48 хонадонли кўп қаватли уйлар ўз эгаларини бағрига олди.

Мансур АЛОВУДДИНОВ,
"Ishonch" мухбири

Миннатдорлик

Мамлакатимизда оиланинг иқтисодий ва маънавий асосларини мустаҳкамлаш, оналик ва болаликни ҳимоялаш, аёлларнинг оғирини енгил қилиш, уларнинг қобилият ва имкониятларини рўёбга чиқариш борасида кенг кўламли ишлар олиб борилмоқда.

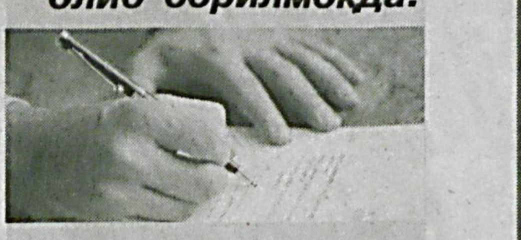

ОЛИЖАНОБЛИК ИФОДАСИ

Юртбошимиз Конституциямизнинг 22 йиллигига бағишланган тантанали маросимдаги маърузасида: "...ана шундай тадбирлар қаторида касаба уюшмалари Федерацияси томонидан 1 миллиард 500 минг сўм қийматидаги маиший электр техника воситалари кам таъминланган оилаларга бепул тарқатилганини қайд этиш лозим", дея эътироф этди.

Мен ҳам касаба уюшмаларининг ана шундай эътиборидан баҳраманд бўлдим. Анчадан буён электр печи олишни орзу қилардим. Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси Кенгаши томонидан "Соғлом бола йили" дастури доирасида ўтказилган акция бутун оиламизга хурсандчилик олиб келди.

Туманимизнинг олис ва чекка қишлоқларида истиқомат қилувчи эҳтиёжманд, ижтимоий ҳимояталаб еттита оила бекаси ЎзКУФКнинг 3,5 миллион сўмлик электр-маиший техника жиҳозларидан иборат совғалари эгаси бўлдик.

Касаба уюшмаларининг мазкур акциясидан чексиз миннатдормиз.

Меҳри СУЯРОВА,
Жиззах вилояти Янгиобод тумани "Қўшқанд" қишлоқ фуқаролар йиғини ҳудудида яшовчи уй бекаси

ЭНГ УЛУҒ, ЭНГ САВОБЛИ ИШ

(Давоми. Бошланиши 1-саҳифада).

Бугун биз янги — 2015 йилнинг илк соатларини яшаб, ҳаётбахш ҳавосидан нафас олиб, истиқбол режаларини тузиб турибмиз. Келган йилимизнинг номи, мазмун-моҳияти аниқ — Кексаларни эъзозлаш йили. Юртбошимиз таклиф этган ва бутун халқ қўллаб-қувватлаган ушбу номнинг ортида улкан вазифалар, хайрли ишлар, улуғ мақсадлар ётганини олдинги йиллар тажрибасидан яхши биламиз. Янги йил муносабати билан қабул қилинадиган Давлат дастури давлат ва жамият олдида турган вазифаларни, уларни амалга оширишнинг моддий манбаларини аниқ ва равшан белгилаб беради.

Энг муҳими, муайян ном билан аталган йилда бошланган ишлар келгуси ишларнинг пойдевори бўлиб хизмат қилаётгани, яъни, бир йил билан чегараланиб қолмасдан, изчил давом этаётгани ҳам диққатга сазовордир. Албатта, бу хусусда кўп ва хўп гапириш мумкин.

Гап 2015 йилнинг хусусиятлари ҳақида кетар экан, давлатимиз раҳбарининг Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинганининг йигирма икки йиллигига бағишланган тантанали маросимда сўзлаган маърузасидаги қуйидаги сўзларни эслаш мақсадга мувофиқдир:

"Барчамизни оқ ювиб, оқ тараган, она юртимизнинг оғир юкини, унинг қувонч ва ташвишларини умр бўйи елкасида кўтариб келган мўътабар боболаримиз ва момоларимизни, ота-оналаримизни рози қилиш, уларнинг дуосини олиш — дунёдаги энг улуғ, энг савобли иш, десам, ўйлайманки, барчангизнинг фикрингизни ифода этган бўламан."

Дарвоқе, кексаларни қадрлаш, ҳурматини жойига қўйиш ўзбек халқининг қадимий қадриятларидан ҳисобланади. Ота-онасини сийламаган, хизматида турмаган, кўнглини олишга уринмаган фарзанд деярли топилмайди. Зеро, буни фарзанд сўзининг ўзагидаги фарз сўзи ҳам тақозо қилади. Ислом динида фарз, деб сўзсиз бажариладиган амалга айтилади. Шу нуқтаи назардан олганда, дунёга келган ўғил-қизни ҳар томонлама соғлом ва баркамол қилиб ўстириш ота-онага фарз бўлса, қартайганда уларга ғамхўрлик қилиш ўғил-қизга фарздир.

Неча юз йиллардан бери ҳар бир оила учун муқаддас ҳисобланган ота-онани эъзозлаш вазифаси истиқлолнинг шарофати билан давлат ва жамиятнинг бурчига айланганини мамлакатимизнинг халқаро миқёсдаги нуфузини оширадиган жуда улкан сиёсий ва ижтимоий ҳодисадир.

Дарвоқе, 2015 йилда давлат ва жамият томонидан эъзозланиши лозим бўлган инсонлар кимлар?

Президентимизнинг маърузасида юртимизда 60 ёшдан ошганлар сони 2 миллион 873 мингдан кўпроқ, жумладан, 225 минг нафари 80 ёшдан, 44 минг нафари 90 ёшдан, 8 минг 700 нафари 100 ёшдан ошган қариялар экани бежиз таъкидланмаган. Шундан 1 минг 109 нафари иккинчи жаҳон уруши қатнашчилари, 69 минг 994 нафари эса фронт ортида меҳнат қилган инсонлардир.

Бу рақамлар замирида катта маъно-мазмун бор. Хусусан, бир асрдан ошиқ умр кўраётган отахон ва онахонлар жуда катта, жуда машаққатли ва жуда шарафли ҳаёт йўлини босиб ўтган, керак бўлса, инсоний сабр-тоқат, матонат, керак бўлса, ўзбекона ғайрат-шижоат, меҳнатсеварлик, юртпарварлик, халқпарварлик намунасини кўрсатган табаррук зотлар. Бу баландпарвоз гап эмас.

Йигирманчи асрнинг инсоният бошига солмаган фожеаси қолмади. Дунё миқёсида кечган иккита жаҳон уруши, ўнлаб майда урушлар, қирғинлар, табиий офатлардан ташқари юртимизнинг бошида ҳам ўнлаб фалокатлар айланганига тарих гувоҳ. Юз билан юзлашиб, иккинчи юз йилликда яшаётган қариялар ҳақида гап кетганда, сал қўполроқ бўлса ҳам, кўрмаган балоси, тортмаган жафоси қолмаган, дейилсаям бўлаверади. Болалиги синфий кураш аталмиш хунрезликларга, йигитлиги колхозлаштириш ва қатағон деган бўронларга, росмана куч ва ақлга тўлган даври қонли урушга, ундан кейинги тикланиш йилларига тўғри келган, лекин барча уқубат ва қийинчиликларни енгиб, энг ноёб бахт — Ватан мустақиллигига соғ-омон етиб келган, озод ва обод юртининг гуллаб-яшнаётганини ўз кўзлари билан кўриб турган саодатманд инсонлардир. Шунинг учун уларнинг тилидан дуо, шукрона тушмайди. Бошқача қилиб айтганда, улар истиқлолнинг ҳам, истиқболнинг ҳам дили пок, нияти эзгу дуогўйлари, маънавий мададкорларидир.

Гап тўқсон ва саксон ёшдан ошганлар ҳақида кетганда, ҳаёт уларни ҳам эркалатиб қўймаганини таъкидлаш лозим. Бу авлоднинг чекига муштдай бошидан қўл меҳнатига суянган оғир ишларнинг, қаҳатчилик ва қимматчиликнинг, очлик ва юпунликнинг азобини тортиш, бир қисмига қўлига қурол олиб душманга қарши тенгсиз жангларда курашиш, яна бир қисмига оғзидаги нонини аскарларга жўнатиш ва фронт ортини мустаҳкамлаш, сўнг тинч турмушнинг иморатини қуриш, собиқ тузумнинг турли нағма-ю найрангларига, эли эгасиз қолган саксонинчи йилларда "пахта иши" деган мудҳиш туҳматларга чидаш бериш ва уни пучга чиқаришдек оғир синовлар тушгани асло лоф эмас.

Олтмишдан ошган ва саксонни қоралаётган нуронийларнинг меҳнати ва ҳиммати алоҳида таҳсинга лойиқдир. Чунки, истиқлолга эришиш, ҳам моддий, ҳам маънавий жиҳатдан эзган, ўзлигимизни узлуксиз таҳқирлаб, инсоний шаънимизни масхаралаб келган мустабид тузумнинг эски биносини эҳтиётлик билан бузиш, асоратларини тугатиш, ўрнида янги тузумнинг — бозор иқтисодиётига асосланган ҳуқуқий демократик давлатнинг — кучли фуқаролик жамиятининг пойдеворини яратишдек ғоят мушкул ва шарафли вазифани мана шу азаматлар адо этди.

Биз таъриф-тавсифини келтираётган отахон ва онахонлар бундан йигирма беш йил бурун қирқ ва олтмишнинг ўртасидаги инсонлар бўлса, бугун элликка кирган юртдошларимиз йигирма беш, қирқ бешга кирганлар йигирманинг нари-берисидаги ҳаётга энди қадам қўяётган кишилар, қирққа кирганлар атиги ўн беш ёшда эди.

Демак, сиёсий, иқтисодий, ижтимоий, маънавий, ҳуқуқий ислоҳотларнинг моделини яратиш ва уни амалга ошириш, мамлакат иқтисодиётини ривожланган давлатлар андозаси асосида қуриш, иқтисодий бўҳронларни енгиш, халқнинг қорнини тўйдириш, устини бутлаш, мамлакатни ғалла ва нефт мустақиллигига эриштириш, тадбиркорликни ривожлантириш сингари саноқсиз ва долзарб вазифаларни мана шу авлод бажаргани рост. Янги автомобил ва темир йўлларни қуриш, шаҳар ва қишлоқларнинг қиёфасини озод юртга муносиб тарзда янгилаш, янги шаҳар ва қишлоқлар барпо этиш, ўн мингдан ортиқ мактаблар, бир ярим мингдан ортиқ коллеж ва лицейларни, юзлаб шифохона ва қишлоқ врачлик пунктлари, саноат корхоналарини бунёд этиш, тадбиркорликни ривожлантириш, фермерлик ҳаракатига таянган ҳолда қишлоқ хўжалигини юксалтириш, энг муҳими, туғилган элига, она халқига садоқатли, ҳар томонлама баркамол, Ватанининг шаънини ҳимоя қилишга ва дунё бўйлаб улуғлашга, ўзбекнинг ҳеч кимдан кам эмаслигини кўрсатишга қодир йигит-қизларни тарбиялаш мана шу қарияларнинг кенжа авлоди амалга оширган беназир ишлардир десак, асло муболаға бўлмайди.

Юқорида тилга олинган отахон ва онахонларимизнинг меҳнатга, яратишга, юртимизда яхшилик ва эзгуликни кўпайтиришга, имони бутун, нияти пок авлодларни камол топтиришга бағишланган ибратли тақдири, бу йўлда тўккан терлари, бугунги кунда ўзларининг ўгит-насиҳатлари, дуолари билан халқимизга маънавий-руҳий жиҳатдан мадад бераётгани ҳар қандай эъзоз ва эҳтиромга лойиқдир.

Демак, 2015 йил Ватанимиз тарихида жамиятда мустаҳкам қарор топган эъзоз ва эҳтиром йили сифатида қолади.

Бахтиёр РИЗАЕВ,
"Ishonch" мухбири

МУНДАРИЖА

№	БЎЛИМЛАР	Бет
I.	УМУМИЙ ҚОИДАЛАР	
II.	ИШЛАБ ЧИҚАРИШ ВА ИҚТИСОДИЙ ФАОЛИЯТ	
III.	МЕҲНАТ ШАРТНОМАСИ. БАНДЛИК КАФОЛАТЛАРИ.	
IV.	ИШ ВАҚТИ ВА ДАМ ОЛИШ ВАҚТИ	
V.	МЕҲНАТГА ҲАҚ ТЎЛАШ. КАФОЛАТЛИ ТЎЛОВЛАР ВА КОМПЕНСАЦИЯ ТЎЛОВЛАРИ	
VI.	МЕҲНАТ ИНТИЗОМИ	
VII.	МЕҲНАТ ШАРТНОМАСИ ТАРАФЛАРИНИНГ МОДДИЙ ЖАВОБГАРЛИГИ	
VIII.	МЕҲНАТНИ МУҲОФАЗА ҚИЛИШ	
IX.	ИЖТИМОИЙ СУҒУРТА. ИЖТИМОИЙ ИМТИЁЗ ВА КАФОЛАТЛАР	
X.	МАДАНИЙ-МАЪРИФИЙ, ЖИСМОНИЙ ТАРБИЯ-СОҒЛОМЛАШТИРИШ, СПОРТ ИШЛАРИ	
XI.	АЁЛЛАР МЕҲНАТИНИ ТАРТИБГА СОЛИШ. АЁЛЛАР ВА ОИЛАВИЙ ВАЗИФАЛАРНИ БАЖАРИШ БИЛАН МАШҒУЛ ШАХСЛАРГА БЕРИЛАДИГАН ҚЎШИМЧА ИМТИЁЗЛАР ВА КАФОЛАТЛАР	
XII.	ЁШЛАР УЧУН ҚЎШИМЧА ИМТИЁЗЛАР ВА КАФОЛАТЛАР	
XIII.	МЕҲНАТ НИЗОЛАРИНИ ҲАЛ ЭТИШ	
XIV.	ИЖТИМОИЙ ШЕРИКЛИК. КАСАБА УЮШМАСИ ФАОЛИЯТИНИНГ КАФОЛАТЛАРИГА РИОЯ ЭТИЛИШИ	
XV.	ЖАМОА ШАРТНОМАСИ БАЖАРИЛИШИНИ НАЗОРАТ ҚИЛИШ	
XVI.	ЖАМОА ШАРТНОМАСИ МАЖБУРИЯТЛАРИНИНГ БУЗИЛИШИ ЁКИ УЛАРНИ БАЖАРМАСЛИК УЧУН ЖАВОБГАРЛИК	
	ЖАМОА ШАРТНОМАСИГА ИЛОВАЛАРНИНГ ТАВСИЯВИЙ РЎЙХАТИ	

Жамоа шартномасининг макети амалдаги жамоа шартномалари таҳлилини ҳисобга олган ҳолда ишлаб чиқилган ва меҳнат тўғрисидаги қонунларнинг 2014 йил 10 декабргача бўлган ўзгаришларига мувофиқлаштирилган.

Макет матни тавсиявий тусга эга. Айни пайтда, меҳнат тўғрисидаги қонунлар ва бошқа норматив ҳужжатларда бевосита кўрсатма берилган меъёрий ҳолатлар қизил шрифт билан келтирилган ва жамоа шартномасига киритилиши шарт. Муайян жамоа шартномасини қабул қилиш жараёнида мазкур макет матнида ишора қилинган Ўзбекистон Республикасининг Меҳнат кодекси моддалари мазмунини алоҳида иловада ёритиб бериш тавсия этилади.

48

Меҳнат жамоасининг умумий йиғилиши (конференцияси)да маъқулланган

20__ йил «___»________

Баён № ______

____

(корхона, ташкилот, муассаса номланиши)

____________ йил(лар) учун

ЖАМОА ШАРТНОМАСИ

Меҳнат жамоасининг умумий йиғилиши (конференцияси) қарорига биноан жамоа шартномасига

Иш берувчи — **Касаба уюшмаси қўмитаси раиси**

________________ ________________

(Ф.И.О.) (Ф.И.О.)

20___ йил «_____»____________ 20___ йил «_____»____________

Жамоа шартномаси қуйидагилар иштирокида имзоланди

Иш берувчи вакиллари

1.
2.
3.

Ходимлар вакиллари

1.
2.
3.

2005 йил 18 февралда тасдиқланган "Зарарли ва ноқулай меҳнат шароитида ишлаётганлар учун даволаш-профилактика озиқ-овқатини бериш тартиби ва қўллаш бўйича Кўрсатмалар" (СанПиН РУз №0184-05)га кўра даволаш-профилактика озиқ-овқати билан таъминлашни амалга оширади.

8.16.1. Сут бериладиган иш жойларидаги ҳавонинг, муҳитнинг ифлосланишини тугатиш, меҳнат шароитини санитария-гигиена қоида ва нормалари талабларига тўла мувофиқ ҳолга келтириш юзасидан самарали чора-тадбирлар кўрилади.

8.17. Меҳнат шароити ноқулай, зарарли ва ифлосланишлар билан боғлиқ ишларда меҳнат қилувчиларга Меҳнат кодексининг 217-моддасига мувофиқ ҳар ойда 400 граммдан совун, гигиена воситалари билан бепул таъминлаш ҳамда уларни бепул олиш ҳуқуқини берадиган касб ва лавозимлар рўйхатини тузади **29-иловага** мувофиқ берилишини таъминлайди.

8.17.1. Меҳнат шароити ноқулай бўлган ходимларни белгиланган нормалар бўйича газли шўр сув (иссиқ цехларда ишловчилар учун) ва газлаштирилган сув билан бепул таъминлайди (маблағлар етарли бўлганда бошқа соғломлаштирувчи ичимликлар – чой, шарбат ва ҳоказоларни бериш кўзда тутилиши мумкин).

8.18. Меҳнат кодексининг 214-моддасига кўра унда кўрсатиб ўтилган ходимларнинг Соғлиқни сақлаш вазирининг 2012 йил 10 июлдаги 200-сонли буйруғи билан белгиланган тартибда дастлабки тарзда ва вақти-вақти билан тиббий кўрикдан ўтказилишини уларни чиқимдор қилмаган ҳолда **31-иловага** мувофиқ ташкил қилади.

8.19. Корхона ҳудудини ҳамиша саранжом-саришта ҳолда сақлаш, юриш ва ўтиш жойларининг талаб этиладиган оралиқ ўлчамлари аниқ белгиланган бўлиши ва уларга қатъий амал қилиниши корхона ички транспортидан фойдаланишда уларнинг хавфсизлигини таъминлаш чораларини кўради.

8.20. Мансабдор шахслар ва инженер-техник ходимлар томонидан меҳнат муҳофазаси, технологик интизом қоидалари талабига, режали-огоҳлантирувчи таъмирлаш ишлари, вентиляция ва аспирация жиҳозларининг узлуксиз ишлаш жадвалларига қатъий амал қилинишини таъминлайди. Бузилган асбоб-ускуналарнинг ишлашига йўл қўймайди. Меҳнат хавфсизлигини таъминлаш нуқтаи назаридан асбоб-ускуналарнинг тегишли жойлари, иссиқ ёки совуқ сув, буғ ва газ қувурларининг ўз вақтида меъёрий ҳужжатлар талабларида белгиланган рангларга бўялишини таъминлайди.

24

8.21. Ходимларни меҳнат муҳофазаси бўйича ўқитиш ҳамда билимларини текшириш тўғрисидаги намунавий Низом (Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлигида 1996 йил 14 августда 272-рақам билан рўйхатга олинган) талабларига биноан ходимларни меҳнат муҳофазаси бўйича ўқитади ҳамда билимларини текшириш ишларини ташкил этади.

8.22. Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлигида 1995 йил 18 декабрда 196-рақам билан рўйхатдан ўтказилган "Меҳнат муҳофазаси бўйича вакил ҳақида"ги Низомга кўра сайланган Меҳнат муҳофазаси бўйича вакилларнинг ўқишини улар сайлангандан сўнг бир ой ичида касаба уюшма қўмитаси иштирокида ташкил қилади.

8.23. Меҳнат муҳофазаси бўйича вакилнинг ўз вазифаларини иш вақтида бажариши учун ўртача маошини сақлаб қолган ҳолда ҳафтада тўрт соатдан кам бўлмаган вақт ажратади.

8.24. Ходимларнинг меҳнат шароитларини яхшилаш борасида жонбозлик кўрсатган меҳнатни муҳофаза қилиш бўйича вакилларни маънавий ва моддий жиҳатдан рағбатлантириб бориш, ҳамда йил якунига кўра мукофотлаш мажбуриятини ўз зиммасига олади.

Касаба уюшмаси қўмитасининг мажбуриятлари

8.25. Касаба уюшмаси қўмитасининг меҳнатни муҳофаза қилиш бўйича комиссияси таркибини тасдиқлайди, касаба уюшмаси фаоллари ўқувини ўтказади (ўқитиш муддати ва дастури кўрсатилган ҳолда).

8.26. Меҳнат муҳофазаси вакиллари ва меҳнатни муҳофаза қилиш бўйича комиссия аъзолари ёрдамида ходимларнинг меҳнат муҳофазаси қоида ва меъёрлари талабларига қандай амал қилаётганликлари устидан доимий назорат ўрнатади.

8.27. Махсус кийим, махсус пойабзал ва бошқа шахсий ҳимоя воситаларига бўлган талабномаларни корхонанинг моддий-техника таъминоти хизматлари (бўлимлари)га ўтказилмасидан аввал касаба уюшма қўмитаси мажлисларида кўриб чиқади.

8.28. Ходимларга бериладиган махсус кийим, махсус пойабзал ва шахсий ҳимоя воситаларининг бутунлиги, ишга яроқлилиги, улардан мажбурий фойдаланилишини назорат қилиб боради.

8.29. Меҳнат муҳофазаси вакиллари ва меҳнатни муҳофаза қилиш бўйича комиссиянинг таклифлари бўлимларда, участкаларда ва бошқа иш бўлинмаларида, мансабдор ва (ёки) масъул шахслар томонидан қандай бажарилаётганлигини муттасил текшириб боради, уларнинг мумкин қадар кўпроқ амалга оширилишига эришади. Фаоллар так-

25

кўра меҳнат шартномасини бекор қилиш амаллари Ўзбекистон Республикаси Меҳнат кодексида, Ўзбекистон Республикасининг «Касаба уюшмалари, уларнинг ҳуқуқлари ва фаолиятининг кафолатлари тўғрисида»ги Қонунида ҳамда Халқаро меҳнат ташкилотининг «Корхоналарда меҳнаткашлар вакилларининг ҳуқуқларини ҳимоя қилиш ва уларга бериладиган имкониятлар тўғрисида»ги 135-Конвенциясида назарда тутилган чекловларга риоя қилинган ҳолда амалга оширилади.

XV. ЖАМОА ШАРТНОМАСИ БАЖАРИЛИШИНИ НАЗОРАТ ҚИЛИШ

15.1. Тарафлар тенглик асосида мазкур **Шартнома** бажарилишини текшириб борувчи комиссияни тузишни ўз зиммаларига оладилар.

15.2. Тарафлар йилда ______ маротаба мазкур Шартнома бажарилиши юзасидан текширув ўтказиш ва текширув натижаларини меҳнат жамоасининг умумий йиғилиши (конференцияси)да муҳокама қилишни ўз зиммаларига оладилар.

15.3. Тарафлар Бош, тармоқ (тариф), ҳудудий (минтақавий), ҳудудий-тармоқ келишувларини тан олиб, уларни бажариш мажбуриятини ўз зиммаларига оладилар. Башарти юқорида номлари келтирилган келишувларга ўзгартишлар киритилса, **Иш берувчи** ва **Касаба уюшмаси қўмитаси** ______ муддат ичида мазкур **Шартномага** тегишли ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш бўйича музокаралар олиб боришни ўз зиммаларига оладилар.

15.4. Тарафлар шуни эътироф этадиларки, уларнинг мазкур **Шартномада** акс эттирилган манфаатлари улар томонидан жамоа шартномасининг барча шартлари ва мажбуриятлари сўзсиз бажарилган тақдирдагина рўёбга чиқиши мумкин.

15.5. Касаба уюшмаси қўмитаси жамоа шартномаси лойиҳасини маъқуллаш юзасидан чақириладиган меҳнат жамоасининг умумий йиғилиши (конференцияси)дан олдин унинг лойиҳасини экспертиза учун юқори турувчи касаба уюшмаси органига ёки адвокатлик фирмасига тақдим этади.

15.6. Мазкур **Шартнома** имзолангандан сўнг, тарафлар уни рўйхатдан ўтказиш учун юқори турувчи касаба уюшмаси органига ёки сақлаш учун нусхасини нотариусга тақдим этадилар.

15.7. Жамоа шартномаси имзолангандан сўнг, томонлар унинг бажарилиши бўйича тадбирлар режаси, масъуллар ва муддатларни белгилаб оладилар.

15.8. Жамоа шартномаси имзоланган кунидан бир ойдан кечиктирилмаган муддатда **Корхонанинг** кўп тиражли

44

лифлар ва талабларни ўз вақтида кўриб чиқиш, меҳнат низоларини музокара йўли билан ҳал этиш;

и) **Корхонани** бошқаришда ходимларнинг амалдаги қонунларга зид бўлмаган шакллардаги иштирокини таъминлаш учун шарт-шароитлар яратиш;

к) **Касаба уюшмаси қўмитаси** вакилларининг **Корхона** бошқарувининг ҳайъат органларига киритилишида кўмаклашиш;

л) **Корхонани** ва идорага қарашли турар жойни хусусийлаштириш вақтида ходимларнинг манфаатларига риоя қилиш;

м) рационализаторликни ривожлантириш;

н) **Корхонанинг** иш самарадорлиги юксалишига, хомашё, материаллар, энергия ва бошқа ресурслар иқтисод қилинишига катта ҳисса қўшаётган ходимларни рағбатлантириб бориш мажбуриятларини ўз зиммасига олади.

2.4. Касаба уюшмаси қўмитаси:

а) ижтимоий-меҳнат муносабатларига оид масалаларни, шунингдек, ишлаб чиқариш ва ижтимоий-иқтисодий муаммоларни ҳал этишда ходимлар номидан иш кўриш;

б) **Корхон**а бошқарувининг ҳайъат органларига **Касаба уюшмаси қўмитаси** вакиллари сайланиши имкониятларидан фойдаланиш;

в) касаба уюшмалари фаолиятига хос услублар ёрдамида, шу жумладан, ходимлар ўртасида меҳнат мусобақаларини ривожлантириш, меҳнат унумдорлигини юксалтириш, **Иш берувчи** билан биргаликда илғорларни рағбатлантириш тизимларини ўрнатиш орқали **Корхонанинг** барқарор фаолият кўрсатишига кўмаклашиш;

г) меҳнатга ҳақ тўлаш шакллари ва тизимларини такомиллаштириш, **Корхонани** бошқариш, жамоа шартномаси мажбуриятларини такомиллаштириш, ходимларнинг меҳнат шартномасидаги вазифаларни тўлиқ ва сифатли бажаришларига кўмаклашувчи ижтимоий-иқтисодий ривожланишнинг жорий ва истиқболли режа ҳамда дастурларини қабул қилиш каби масалалар юзасидан жамоа музокараларини олиб бориш бўйича таклифларни **Иш берувчига** киритиб бориш;

д) ходимларнинг рационализаторлик ва ихтирочилик ишларида иштирок этишларига кўмаклашиш;

е) мамлакатни модернизациялаш ва янгилаш, демократик ҳуқуқий давлат ва фуқаролик жамиятини қуриш борасидаги устувор дастурлар бажарилишини мониторинг қилиш ишларида иштирок этиш;

ж) тармоқ кўрик-танловларида иштирок этиш ташаббуслари билан чиқиш мажбуриятларини ўз зиммасига олади.

2.5. Ходимлар:

а) ўз меҳнат вазифаларини ҳалол ва оғишмай бажариш,

5

6.3. Касаба уюшмаси қўмитаси ички меҳнат тартиби қоидаларига, меҳнат интизомига риоя этилишига, меҳнат вазифалари ўз вақтида ва сифатли бажарилишига кўмаклашиб боради.

6.4. Ходимлар ички меҳнат тартиби қоидаларига, ўрнатилган меҳнат режимига, меҳнат интизомига ва дресс-кодга риоя қилишлари шарт.

VII. МЕҲНАТ ШАРТНОМАСИ ТАРАФЛАРИНИНГ МОДДИЙ ЖАВОБГАРЛИГИ

7.1. **Иш берувчи ходим томонидан унга етказилган зарарни** зарар етказилган чоғдаги аниқ ҳолатларни ҳисобга олиб, айбдор ходимдан ундиришдан қисман ёки тўлиқ воз кечишга ҳақли. Бундай ҳолда етказилган зарар корхона фойдаси ҳисобидан қопланади.

7.2. Бевосита пул ёки товар қимматликлари билан муомала қилаётган ходимлар махсус ёзма шартнома асосида уларга ишониб топширилган қимматликларнинг сақланишини таъминламаганлиги учун тўлиқ моддий жавобгар бўладилар. Тўлиқ моддий жавобгарлик ҳақида шартнома тузилиши лозим бўлган ходимларнинг тоифалари рўйхати **25-иловада** келтирилган. (Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлигида 1998 йил 17 декабрда 565-рақам билан рўйхатга олинган "Юридик шахслар томонидан касса операцияларини юритиш қоидалари"га биноан кассир (ғазначи) билан тўлиқ моддий жавобгарлик тўғрисида шартнома тузилиши шарт).

7.3. Бевосита пул ёки товар бойликлари билан муомала қилувчи ходимлар томонидан ишлар биргаликда бажариладиган ва бунда жамоа (бригада) моддий жавобгарлиги жорий этиладиган бўлинмаларнинг рўйхати **26-иловада** келтирилган.

VIII. МЕҲНАТНИ МУҲОФАЗА ҚИЛИШ

Иш берувчининг мажбуриятлари

Иш берувчи:

8.1. Меҳнатни муҳофаза қилиш бўйича (шартнома муддатида, ҳар йили) 20___ йилга__________минг (млн.) сўм маблағни:

Меҳнат муҳофазаси бўйича битим (меҳнат шароитлари ва меҳнатни муҳофаза қилиш ишларини яхшилаш, санитария-соғломлаштириш чора-тадбирлари режаси ва сарф-харажатлар сметаси)га __________ минг (млн.) сўм;

махсус кийим, махсус пойабзал ва бошқа шахсий ҳимоя воситалари учун __________ минг (млн.) сўм;

сут ёки унга тенглаштирилган бошқа озиқ-овқат маҳсулотлари учун __________ минг (млн.) сўм;

гигиена воситалари (ювиш воситалари ёки совун) учун

20

ўқиш давомида жабрланувчига аввалги иш жойидаги ўртача ойлик иш ҳақи тўланиб турилади ва ўқиш билан боғлиқ барча сарф-харажатларни ўз зиммасига олади.

8.42. Меҳнат кодексининг 9- ва 223-моддаларига кўра меҳнат тўғрисидаги қонун ҳужжатларига ва меҳнатни муҳофаза қилиш қоидаларига риоя этилиши устидан жамоат текшируви ва назоратини касаба уюшмалари ва унинг таркибидаги меҳнатни муҳофаза қилиш бўйича мутахассислар (хизмат) амалга оширади.

IX. ИЖТИМОИЙ СУҒУРТА. ИЖТИМОИЙ ИМТИЁЗ ВА КАФОЛАТЛАР

9.1. Тарафлар Ўзбекистон Республикаси Президенти ташаббуси билан ҳар йили қабул қилинадиган ижтимоий йўналишдаги Давлат дастурларини амалга ошириш учун чора-тадбирлар ишлаб чиқиш ва қатъий бажарилишига эришиш мажбуриятини ўз зиммасига оладилар.

9.2. Тарафлар Ўзбекистон Республикаси Меҳнат кодексининг қуйидаги моддаларида назарда тутилган кафолатларга риоя этиш ва имтиёзлар бериш мажбуриятини ўз зиммасига оладилар:

а) 1941-1945 йиллардаги уруш қатнашчилари ва имтиёзлари бўйича уларга тенглаштирилган шахслар учун (103, 144, 150-моддалар);

б) атом объектларидаги фалокатлар оқибатларини бартараф этиш ишлари қатнашчилари ва уларга тенглаштирилган шахслар учун (103-модда);

в) I ва II гуруҳ ногиронлари учун (68, 135, 143, 144, 150, 214, 220-моддалар).

9.3. **Иш берувчи** вақтинча меҳнатга лаёқатсизлик нафақасини қуйидаги миқдорларда тўлаб бориш мажбуриятини ўз зиммасига олади:

9.3.1. иккинчи жаҳон уруши қатнашчиларига, байналмилалчи жангчиларга ва уларга тенглаштирилган шахсларга, қарамоғида 16 ёшга тўлмаган уч ва ундан ортиқ фарзанди бор ходимларга, Чернобил АЭСдаги ҳалокат оқибатларини бартараф этишда иштирок этган ходимларга, Чернобил АЭСдаги ҳалокат натижасида радиоактив ифлосланган зонадан эвакуация қилинган ва кўчириб келинган ходимларга (агар уларда қон яратиш органлари (ўткир лейкозлар), қалқонсимон без (аденомалар, рак) касалликлари ҳамда ракни келтириб чиқарувчи ўсимталар мавжуд бўлса), ядровий полигонлар ва бошқа радиация-ядровий объектларда ҳарбий хизматни ўтаган пенсия ёшидаги ногирон ходимларга, шунингдек, меҳнатда майиб бўлиши ёки касб касаллиги натижасида вақтинча меҳнатга лаёқатсиз ходимларга – иш ҳақининг тўлиқ миқдорида;

29

д) амалиёт ўташ учун бириктирилган ўрта махсус, касб-ҳунар таълими муассасалари ўқувчиларини ва янги ишга қабул қилинган битирувчиларини меҳнат муҳофазаси бўйича йўриқдан ўтказишга, махсус кийим-бош, махсус пойабзал, якка тартибдаги ҳимоя воситалари, сут ва даволаш-профилактика озиқ-овқатлари билан таъминлашга эришиш;

е) ишга қабул қилинган ўрта махсус, касб-ҳунар таълими муассасалари битирувчилари билан меҳнат шартномалари тузилишини, улар жамоа шартномалари билан таништирилишини таъминлаш;

ж) корхонанинг ёрдамчи хўжаликларида яратилаётган боғ ва токзорларда ўрта махсус, касб-ҳунар таълими муассасалари битирувчиларини ишга қабул қилишга кўмаклашиш;

з) ишга янги қабул қилинган ёшларнинг иш жойларида қўнимлилигини таъминлаш бўйича иш олиб бориш;

и) иш берувчи, коллеж, битирувчилар ва уларнинг ота-оналари ўртасида тузиладиган уч томонлама шартнома шартлари бажарилиши устидан жамоатчилик назоратини ўрнатиш;

к) ҳар бир ёш мутахассисни ишга қабул қилиниши билан ҳисобга олиб, корхонанинг ўзида, зарур ҳолларда эса ўқув курсларида малака оширишини назорат қилиб бориш;

л) Ўзбекистон Республикаси Меҳнат кодексининг 84-моддасига асосан ўрта махсус, касб-ҳунар ҳамда олий таълим муассасалари битирувчиларининг таълим муассасасини тамомлаган кундан эътиборан уч йил ичида биринчи бор ишга кираётган битирувчилари ишга қабул қилинганда дастлабки синов белгиланмаслиги ҳамда 247[1]-моддасига асосан уч йил ичида биринчи бор ишга кирган битирувчилар билан меҳнат шартномаси у тузилган кундан эътиборан уч йиллик муддат ўтгунига қадар иш берувчининг ташаббусига кўра бекор қилинганида меҳнат органларига хабар берилиши устидан жамоатчилик назоратини олиб бориш.

XIII. МЕҲНАТ НИЗОЛАРИНИ ҲАЛ ЭТИШ

13.1. Келишувчи томонлар, ижтимоий шериклик принципларини тан олган ҳолда, жамоа шартномасининг бажарилишида юзага келган ҳар қандай низоларнинг олдини олиш чораларини кўришни ўз зиммасига оладилар. Баҳслашувлар ўзаро ишонч ва ҳурмат билан, Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари асосида ҳал этилади.

13.2. Якка тартибдаги меҳнат низолари ва зиддиятлар иш берувчи ва касаба уюшмаси қўмитаси томонидан бўлган _____ нафар аъзодан тенглик асосида ташкил топган (ҳар тарафдан _____ нафардан) ва мазкур **Шартноманинг** амал

40

пенсация тўлаш билан амалга ошириш;

д) бўшатиб олинаётган ходимларнинг малакасини ўзгартириш ва бошқа касбга ўргатиш учун бандликка кўмаклашиш ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш Маркази билан шартнома тузиш;

е) ходимлар сони қисқартирилиши муносабати билан меҳнат шартномаси бекор қилиниши тўғрисида огоҳлантириш олган ходимга огоҳлантириш муддати давомида ўзига қулай вақтда бошқа иш қидириши учун ҳафтада ____ кун шу вақт учун иш ҳақи сақланган ҳолда ишга чиқмаслик ҳуқуқини бериш.

3.10. Технологиядаги, ишлаб чиқариш ва меҳнатни ташкил этишдаги ўзгаришлар, ходимлар сони (штати) ёки иш хусусиятининг ўзгаришига олиб келган ишлар ҳажмининг қисқариши муносабати билан меҳнат шартномаси бекор қилинганда ишда қолдириш учун имтиёзли ҳуқуқ Ўзбекистон Республикаси Меҳнат кодекси 103-моддасининг биринчи ва иккинчи қисмларида кўрсатилган ходимлар тоифаларига берилади.

3.11. Агар ходимлар Ўзбекистон Республикаси Меҳнат кодекси 103-моддасининг биринчи ва иккинчи қисмларига мувофиқ ишда қолдиришда афзаллик ҳуқуқига эга бўлмасалар, у ҳолда ходимларни ишда қолдиришда афзаллик бериладиган қуйидаги ҳолатлар инобатга олинади:

а) ногиронлик;

б) пенсия ёшига яқинлашиб қолганлик (аёллар 53 ёш, эркаклар 58 ёш);

в) ишлаётган ёлғиз онанинг қарамоғида 14 ёшга тўлмаган болалар мавжудлиги;

г) ______________________________;

д) ______________________________.

IV. ИШ ВАҚТИ ВА ДАМ ОЛИШ ВАҚТИ

4.1. **Корхонада** иш ҳафтасининг қуйидаги муддатлари қабул қилинади:

а) нормал меҳнат шароитларидаги ишларда банд бўлган ходимлар учун - 40 соатдан ортиқ бўлмаган муддат;

б) 16 ёшдан 18 ёшгача бўлган ходимлар учун - 36 соат;

в) I ва II гуруҳ ногирони бўлган ходимлар учун - 36 соат;

г) ноқулай меҳнат шароитларидаги ишларда банд бўлган ходимлар учун меҳнат шароитларига баҳо беришнинг Ўзбекистон Республикаси Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазирлиги билан Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги томонидан тасдиқланган услубиёти асосида - 36 соатдан ортиқ бўлмаган муддат (27-илова);

д) ______________________________;

9

5.12.5. Ўзбекистон Республикаси бўйлаб хизмат сафарлари учун тўланиладиган компенсациялар Ўзбекистон Республикаси Меҳнат кодексининг 171-моддасига ҳамда «Ўзбекистон Республикаси ҳудудидаги хизмат сафарлари тўғрисидаги йўриқнома»га (Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги ҳамда Ўзбекистон Республикаси Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазирлиги томонидан 2003 йил 24 июлда 83 ва №7/12-сон қарор билан тасдиқланиб, Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлигида 2003 йил 29 августда 1268-рақам билан рўйхатга олинган) асосан қуйидагиларни ўз ичига олади:

а) йўлкира харажатлари норматив асосида;

б) доимий турар жойидан бошқа жойда яшаш, шу жумладан, уй-жой ижараси билан боғлиқ харажатлар;

в) Ўзбекистон Республикасида белгиланган энг кам иш ҳақининг _____ фоизи миқдорида суткалик харажатлар;

г) ходим томонидан иш берувчининг рухсати ёки розилиги билан қилинган бошқа харажатлар.

5.12.6. Ўзбекистон Республикасидан ташқаридаги хизмат сафарлари учун тўланадиган компенсациялар (Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги томонидан 2000 йил 7 февралда 16-сон билан тасдиқланган ва Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлигида 2000 йил 5 июнда 932-рақам билан рўйхатга олинган) «Вазирликлар, идоралар, корхоналар ва ташкилотлар ходимлари Ўзбекистон Республикаси ташқарисига хизмат сафарига юборилганда хизмат сафари харажатлари учун маблағлар бериш Тартиби»га биноан амалга оширилади;

5.12.7. ходимга тегишли транспорт воситасидан иш берувчининг розилиги билан фойдаланилгани учун компенсация Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1999 йил 2 апрелдаги 154-сонли Қарори билан тасдиқланган «Ходимларнинг шахсий автомобилларидан хизмат мақсадлари учун (хизмат сафаридан ташқари) фойдаланганлик учун компенсация тўлаш Тартиби» меъёрлари асосида тўланади;

5.12.8. **Иш берувчининг** розилиги билан ва унинг манфаатлари йўлида ходим ўзига тегишли мол-мулк (асбоб-ускуналар, ашёлар ва ҳоказолар)дан (автотранспорт воситасидан ташқари) фойдаланганда, уларнинг Ўзбекистон Республикаси Солиқ кодексининг 144-моддасида келтирилган меъёрлар асосида ҳисоблаб чиқилган амортизацияси доирасида харажатлар қопланади (13-илова);

5.12.9. **Иш берувчининг** таклифига биноан ходим бошқа жойдаги ишга кўчиб борганда унинг қуйидаги қўшимча харажатлари тўланади:

а) кўчиш ва мол-мулкни кўчириб бориш билан боғлиқ харажатлар;

16

меҳнатни муҳофаза қилиш тўғрисидаги қонун ҳужжатлари талабларига риоя этилиши, ижтимоий-маиший шароитлар яратилиши, иссиқ овқат ташкил этилиши устидан жамоатчилик назорати ва мониторингини амалга ошириш;

- қишлоқ хўжалиги ишларига жалб этилган ходимларни моддий ва маънавий рағбатлантириб бориш мажбуриятини ўз зиммасига олади.

9.23. Мазкур **Шартнома** мақсадларида:

а) _____ нафар балоғатга етмаган фарзандни тарбиялаётган оилалар — кўп болали оилалар деб ҳисобланади;

б) ҳар бир оила аъзосига тўғри келадиган бир ойлик ўртача даромад Ўзбекистон Республикасида ўрнатилган энг кам иш ҳақининг _____ бараваридан ошмаган оилалар — кам таъминланган оилалар деб ҳисобланади.

X. МАДАНИЙ-МАЪРИФИЙ, ЖИСМОНИЙ ТАРБИЯ, СОҒЛОМЛАШТИРИШ ВА СПОРТ ИШЛАРИ

10.1. **Иш берувчи:**

10.1.1. **Касаба уюшмаси қўмитасига** ўз балансида турган ёки ўзи ижарага олган бинолар, хоналар, иншоотлар ва бошқа объектларни, шунингдек, дам олишни ташкил этиш, меҳнаткашлар ва уларнинг оила аъзолари билан маданий-маърифий, жисмоний тарбия ва соғломлаштириш ишларини олиб бориш учун зарур бўлган дам олиш масканларини, болалар-ўсмирлар оромгоҳлари ва бошқа соғломлаштириш оромгоҳларини бепул фойдаланиш учун бериш;

10.1.2. ҳар ойда Меҳнатга ҳақ тўлаш жамғармасининг _____ фоизи миқдоридаги маблағни маданий-маърифий, жисмоний тарбия ва соғломлаштириш ишлари учун **Касаба уюшмаси қўмитаси** ҳисоб рақамига ўтказиш мажбуриятини олади.

10.2. Маданий-маърифий ишларни яхшилаш учун тарафлар қуйидагиларни ўз зиммасига оладилар:

10.2.1. «Маънавият ва маърифат» хонасини ташкил этиб, уни Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси Кенгаши ва Республика Маънавият тарғибот маркази тавсиялари асосида жиҳозлаш, Ўзбекистон Республикаси Президенти асарлари, Мустақиллик йилларида чоп этилган замонавий адабиётлар ҳамда плакатлар, стенд ва техник воситалар билан таъминлаш;

10.2.2. Давлат дастурларини бажариш доирасида таниқли фан, адабиёт ва санъат арбоблари, адабиётшунослар, ишлаб чиқариш илғорларини жалб этган ҳолда меҳнаткашлар ва ёшлар ўртасида, турли мавзуларда мазмунли ва қизиқарли учрашувлар ташкил этиш;

10.2.3. тасарруфдаги кутубхона ва ахборот-ресурс марказлари, маданият уйлари ва саройлари фаолиятини **Корхона** ҳисобидан янада ривожлантириш, уларни сақлаб туриш, моддий-техник

33

лифларига бефарқ қараган мансабдор ва (ёки) масъул шахсларни жавобгарликка тортиш масаласида иш берувчига ва (ёки) ваколатли назорат идораларига таклифлар киритади.

8.29.1. Ўзбекистон Республикасининг "Меҳнатни муҳофаза қилиш тўғрисида"ги Қонуни 14-моддаси талабларига асосан, меҳнат муҳофазаси ишларини ташкил этилишини назорат қилади.

8.30. Жамоа шартномаси бўлимлари ва унинг меҳнат муҳофазаси бўйича битими лойиҳаларига таклифларни тўплайди ва уларни меҳнат жамоалари мажлисларида цех, бўлим, участка ва бошқа бўлинмалар бўйича муҳокама этилишини ташкил қилади.

8.31. Корхонанинг меҳнатни муҳофаза қилиш бўйича комиссияси томонидан меҳнат муҳофазаси кунлари, ишлаб чиқариш маданияти кунлари ва бошқа тадбирлар ўтказилаётган вақтда, цех (бўлим)даги меҳнат муҳофазасининг ҳолати ва меҳнат шароитлари ўрганилаётганда жамоа шартномаси ва унинг меҳнат муҳофазаси бўйича битими бажарилишини текширади.

8.32. Меҳнат кодексининг 214-моддасига кўра унда кўрсатиб ўтилган ходимларнинг Соғлиқни сақлаш вазирлигининг 2012 йил 10 июлдаги 200-сонли буйруғи билан белгиланган тартибда дастлабки тарзда ва вақти-вақти билан тиббий кўрикдан ўтказилишининг ходимларни чиқимдор қилмаган ҳолда ташкил этилишини назорат қилади.

8.33. Ишлаб чиқаришдаги бахтсиз ҳодисалар ва касб касалликларини текширишда, тиббий-меҳнат эксперт комиссияси (ТМЭК) мажлисларида иштирок этади ёки иштирок этиш учун юқори касаба уюшма ташкилотларининг масъул ходимларини таклиф этади.

Иш берувчи ва касаба уюшма қўмитасининг ўзаро мажбуриятлари

8.34. Иш берувчи Касаба уюшмаси қўмитаси (ташкилоти)нинг янги технология ва асбоб-ускуналарнинг меҳнат муҳофазаси талабларига жавоб бериш-бермаслиги юзасидан ўтказиладиган ҳар қандай давлат экспертизаларида қатнашиш, меҳнат шароитининг ходим соғлиғига қандай таъсир қилишини аниқлаш мақсадида ўз мустақил экспертизасини ўтказиш ва бу ишга бошқа ихтисослашган ташкилотлар ёки тегишли мутахассисларни жалб қилиш ҳуқуқини тан олади.

8.35. Томонлар шунга келишдики, иш берувчи меҳнат шароитига бўлган меъёрий талабларни, корхонадаги ижтимоий-маиший хизмат меъёрларида меҳнат ва дам олиш бўйича белгиланган тартибни қўпол равишда бузса, ходимни шахсий ҳимоя воситалари билан таъминламаса, бунинг оқибатида ходим ҳаёти ва соғлиғи учун бевосита хавф туғилса,

26

диқланган "Иш берувчининг фуқаролик жавобгарлигини мажбурий суғурта қилиш қоидалари" талабларига мувофиқ ҳолда ходимларни ишлаб чиқаришдаги бахтсиз ҳолатлар ва касб касалликларидан суғурта қилади.

8.13. Ўзбекистон Республикаси Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазирлиги ҳамда Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги томонидан тасдиқланган Меҳнат шароитларини баҳолаш ва меҳнат шароитлари бўйича иш ўринларини аттестациядан ўтказиш услубиёти асосида ҳар беш йилда камида бир марта иш ўринларини меҳнат шароитлари бўйича шаҳодатдан ўтказади.

8.14. Меҳнат кодексининг 217-моддасига кўра махсус кийим, махсус пойабзал ва бошқа шахсий ҳимоя воситалари, даволаш-профилактика озиқ-овқатлари (ДПО) билан бепул таъминланиш ҳуқуқини берадиган ишларда ишловчи ходимларни жамоа шартномасининг **28 ва 30-иловаларида** белгиланган рўйхатга мувофиқ, белгиланган муддатларда махсус кийим, махсус пойабзал ва бошқа шахсий ҳимоя воситалари, даволаш-профилактика озиқ-овқатлари билан таъминлайди.

8.14.1. Махсус кийим, махсус пойабзал ва бошқа шахсий ҳимоя воситаларининг омборга келган ҳар бир партиясини иш берувчи ва Касаба уюшмаси қўмитаси вакилларидан тузилган комиссия иштирокида, иш ва касб турлари учун тегишли сифат сертификати бўлсагина қабул қилиб олинади.

8.14.2. Ходимнинг айбисиз муддатидан олдин яроқсиз ҳолга келган махсус кийим ва махсус пойабзални янгиси ёки таъмирланганиси билан алмаштириб беради.

8.15. Ноқулай меҳнат шароитларидаги ишларда банд бўлган ходимларга Меҳнат кодексининг 117-моддасига мувофиқ иш вақтининг қисқартирилган муддатини белгилаш ҳамда 137, 138-моддаларига мувофиқ меҳнат шароити ноқулай [illegible] учун йиллик қўшимча таътилни **27- ва 10-иловаларга** мувофиқ беради.

8.16. Меҳнат кодексининг 217-моддаси ҳамда Меҳнатни муҳофаза қилиш тўғрисидаги Қонунининг 13 моддасига асосан Бош давлат санитария врачи томонидан 2003 йилнинг 6 октябрида тасдиқланган "Зарарли меҳнат шароитларидаги ишларда бевосита банд бўлган ходимларга сут ёки шунга тенг бошқа озиқ-овқат маҳсулотларини бепул бериш тартиби"га кўра ходимларга бепул сут бериш 28-иловага мувофиқ, ҳамда Бош давлат санитария врачи томонидан

23

I. УМУМИЙ ҚОИДАЛАР

1.1. Мазкур жамоа шартномаси (кейинги ўринларда «Шартнома») ________________________да (корхона, ташкилот, муассаса номланиши)* иш берувчи билан ходимлар ўртасидаги меҳнатга оид, ижтимоий-иқтисодий ва касбга оид муносабатларни тартибга солувчи маҳаллий норматив ҳужжат ҳисобланади.

Қуйидагилар мазкур **Шартнома**нинг тарафлари деб ҳисобланади:

иш берувчи ____________________

____________________ тимсолида

(бевосита иш берувчи ёки у ваколат берган вакил кўрсатилади)

ходимлар

____

(касаба уюшмаси қўмитаси (касаба уюшмаси ташкилотчиси)

____________________ тимсолида

кўрсатилади)**

1.2. **Шартнома** ______________дан кучга киради ва ______________гача амал қилади. Белгиланган муддат тугагач, жамоа шартномаси тарафлар янги шартнома тузгунча ёки амалдаги шартномани ўзгартиргунча, тўлдиргунча амалда бўлади.

1.3. Мазкур **Шартнома Иш берувчига** ва **Корхонанинг** барча ходимларига, шу жумладан, жамоа шартномаси кучга кирганидан кейин ишга қабул қилинган шахсларга ҳам татбиқ этилади.

Мазкур **Шартномада** назарда тутилган ҳолларда унинг айрим қоидалари қуйидагиларга нисбатан ҳам татбиқ этилади:

· ходимнинг оила аъзоларига;

· ёшга доир пенсияга кетиши муносабати билан меҳнат муносабатлари иш берувчи томонидан бекор қилинган шахсларга;

· касаба уюшмаси қўмитасининг штатдаги ходимларига;

· меҳнат вазифаларини бажариш билан боғлиқ ҳолда жароҳатланиши, касб касалликларига чалиниши ёки саломатлигининг бошқа хил шикастланиши туфайли зарар етган собиқ ходимларга;

· меҳнатда майиб бўлиш, касб касаллиги ёки меҳнат вазифаларини бажариш билан боғлиқ ҳолда соғлиғига шикаст етиши сабабли вафот этган ходим қарамоғида бўлган ва зарар тўловини олиш ҳуқуқига эга бўлган меҳнатга қобилиятсиз шахсларга;

* кейинги ўринларда «Корхона» деб номланади.

** кейинги ўринларда «Касаба уюшмаси қўмитаси» деб номланади.

2

лабаларининг ва ўрта-махсус касб-ҳунар таълими муассасалари ўқувчиларининг меҳнатига ҳақ тўлаш тўғрисида Низом.

24. Йил якунлари бўйича мукофотлаш тўғрисида Низом.

25. Тўлиқ моддий жавобгарлик ҳақида шартнома тузилиши лозим бўлган ходимларнинг тоифалари рўйхати.

26. Бевосита пул ёки товар бойликлари билан муомала қилувчи ходимлар томонидан ишлар биргаликда бажариладиган ва бунда жамоа (бригада) моддий жавобгарлиги жорий этиладиган бўлинмалар рўйхати.

27. Меҳнат шароити ноқулай ишларнинг рўйхати ва уларни бажаришда иш вақтининг муайян муддати.

28. Меҳнат шароити ноқулай ишларда банд бўлган ходимларга бепул бериладиган сут (ёки шунга тенг озиқ-овқат маҳсулотлари), даволаш-профилактика озиқ-овқати, газли шўр сув билан таъминлаш нормалари ва тартиби.

29. Меҳнат шароити ноқулай ишларда банд бўлган ходимларга бепул бериладиган ювиш воситалари (совун) билан таъминлаш нормалари ва тартиби.

30. Меҳнат шароити ноқулай ишларда банд бўлган ходимларга бепул бериладиган махсус кийим-бош, махсус пойабзал, бошқа шахсий ҳимоя ва гигиена воситалари билан таъминлаш нормалари ва тартиби.

31. Дастлабки тарзда ва кейинчалик вақти-вақти билан тиббий кўрикдан ўтказилиши ташкил қилинадиган касблар, лавозимлар ва ходимлар тоифалари рўйхати.

32. Таътил учун қўшимча ҳақ тўлаш тўғрисидаги Низом.

33. Меҳнат низолари комиссияси тўғрисидаги Низом.

34. Меҳнат низолари комиссиясига унинг фаолиятини амалга ошириш учун иш берувчи томонидан бериладиган хоналар, жиҳозлар, ташкилий техника ва бошқа моддий-техник воситалар рўйхати.

35. Моддий ёрдам кўрсатиш тўғрисида Низом.

36. Корхона ходимларига уй-жой олиш учун фоизсиз ссудалар бериш тартиби тўғрисида Низом.

37. Маданий-оммавий ва спорт тадбирларини ўтказиш сметаси.

38. Касаба уюшмаси қўмитасига касаба уюшмаси фаолиятини амалга ошириш учун иш берувчи томонидан бериладиган хоналар, жиҳозлар, транспорт ва алоқа воситалари рўйхати.

39. Соғломлаштириш жамғармаси ёки корхонада тузилган шунга ўхшаш бошқа жамғарма тўғрисида Низом.

47

9.3.2. ижтимоий аҳамиятга молик касалликлар бўйича рўйхатда турувчи ходимларга уларнинг давлат ижтимоий суғуртаси бадалларини тўлаган даври (умумий иш стажи)га қараб – иш ҳақининг 60 фоизидан 100 фоизигача;

9.3.3. бошқа ҳолларда, ходимнинг умумий иш стажига қараб - иш ҳақининг 60 фоизидан 100 фоизигача.

9.4. **Корхонада** камида _____ йил ишлаган ходимларнинг амалдаги иш ҳақлари ва вақтинча меҳнатга лаёқатсизлик нафақалари ўртасидаги фарқ қўшимча тарзда тўлаб берилади.

9.5. **Иш берувчи** «Фуқароларнинг жамғариб бориладиган пенсия таъминоти тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонунининг 10-моддасига биноан ходимларнинг шахсий жамғариб бориладиган пенсия ҳисобварақларига иш ҳақининг _____ фоизи миқдорида қўшимча маблағ ўтказиш мажбуриятини ўз зиммасига олади.

9.6. **Иш берувчи** ходимларни йилда камида бир марта эпидемия хавфи мавжуд бўлган касалликлардан **Корхона** ҳисобидан эмлаб бориш мажбуриятини ўз зиммасига олади.

9.7. **Иш берувчи** ишлаётган пенсионерларга ўтган ой учун пенсияни ойнинг иккинчи ярми учун тўланадиган иш ҳақи билан бир вақтда тўлаб бориш мажбуриятини ўз зиммасига олади (Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлигида 2011 йил 30 апрелда 2222-рақам билан рўйхатга олинган «Ишловчи пенсионерларга пенсия тўлаш тартиби тўғрисидаги Низом"га биноан).

9.8. **Иш берувчи** (бюджет ташкилотларидан ташқари) ўз маблағлари мавжуд бўлган тақдирда пенсиялар, компенсациялар ва нафақаларни ойнинг иккинчи ярми учун тўланадиган иш ҳақи билан бир кунда ўз маблағлари ҳисобидан (тўланган суммаларни кейинчалик бюджетдан ташқари Пенсия жамғармаси маблағидан қоплаш шарти билан) тўлаб бориш мажбуриятини ўз зиммасига олади. (Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлигида 2011 йил 9 сентябрда 2262-рақам билан рўйхатга олинган «Ягона ижтимоий тўловни тақсимлаш, шунингдек, харажатларни қоплаш бўйича суммаларни тўланишини ва юридик шахсларнинг давлат ижтимоий суғуртаси харажатлари бўйича тўловларни амалга ошириш тартиби тўғрисидаги Низом»нинг 23-бандига биноан).

9.9. Ходим сурункасига бир ойдан ортиқ касал бўлганида унга Ўзбекистон Республикасида ўрнатилган энг кам иш ҳақининг _____ бараваридан кам бўлмаган миқдорда моддий ёрдам кўрсатиш мажбуриятини **Иш берувчи** ўз зиммасига олади.

9.10. **Иш берувчи** ходимнинг отаси ёки онаси, яқин қариндоши вафот этганда Ўзбекистон Республикасида ўрнатилган энг кам иш ҳақининг ____________ баравари миқ-

30

ҳолда ходимга меҳнат ҳақи ана шу даврдаги барча иш кунлари учун янги тариф бўйича қайта ҳисоблаб чиқилиб тўланади.

5.17. Меҳнатни ташкил этишнинг прогрессив шаклларини қўллаш, иш сифатини ошириш, касб маҳоратини юксалтириш ишларидан жамоанинг ва алоҳида ходимларнинг моддий манфаатдорлигини кучайтириш мақсадида **Иш берувчи Касаба уюшмаси қўмитаси** билан келишган ҳолда бошқа турдаги устамаларни ўрнатиши мумкин (масалан, юқори касб маҳорати учун, кўп йиллик узлуксиз хизматлари учун, меҳнатдаги юқори ютуқлари учун, бажараётган ишининг мураккаблиги учун ёки алоҳида муҳим ишлар учун уларни бажариш вақтига). Устамалар ҳажми ҳар бир ходимнинг бажараётган иш сифатини ошириш учун қўшаётган ҳиссасига қараб белгиланади. Мазкур ходимлар ҳақидаги маълумотлар ошкоралиги таъминланади. Иш сифати сусайган ҳолда барча устамалар бекор қилинади ёки камайтирилади.

5.18. **Иш берувчи Касаба уюшмаси қўмитаси** билан келишган ҳолда тегишли Низомга биноан йил якунлари бўйича мукофот тўлайди. **(24-илова)**.

5.19. Қишлоқ хўжалиги ишларига жалб этилган ходимларга ўртача иш ҳақи сақлаб қолинади.

5.20. Илмий даражаси ва илмий унвони бўлган ходимлар лавозим маошига ҳар ойда _____ фоиз миқдорида устамалар тўланади.

VI. МЕҲНАТ ИНТИЗОМИ

6.1. Ходимлар томонидан меҳнат вазифаларининг бажарилиши меҳнат шартномалари, таркибий бўлинмалар тўғрисидаги низомлар, мансаб йўриқномалари, **Корхона** Низоми ҳамда Ички меҳнат тартиби қоидаларига биноан таъминланишини ва назорат қилинишини тарафлар ўз зиммасига оладилар.

6.2. Иш берувчи ва Касаба уюшмаси қўмитаси:

6.2.1. ходимларни ишдаги муваффақиятлари учун тармоқ ва давлат мукофотларига тақдим этишни;

6.2.2. ходимларни меҳнатдаги ютуқлари учун ҳамда юбилей саналарида (50, 55, 60 ёшга тўлганда):

пул мукофотлари билан;

ташаккур эълон қилиш билан;

қимматбаҳо совғалар билан;

Корхонанинг санаторий-профилакторийсига, шунингдек, Ўзбекистон Республикасининг санаторийлари ва дам олиш уйларига йўлланмалар тақдим этиш йўли билан рағбатлантиришни ўз зиммасига олади.

19

Иш берувчининг фармойишлари ва буйруқларини ўз вақтида ва сифатли ижро этиш;

б) ишлаб чиқариш самарадорлигини юксалтиришга, маҳсулот (ишлар, хизматлар) сифати яхшиланишига, меҳнат унумдорлиги ўсишига, ресурслар иқтисод қилинишига кўмаклашиш, ўз ҳамкасбларининг ишлаб чиқаришдаги илғор тажрибасидан фойдаланиш;

в) ҳар йили Наврўз ва Мустақиллик байрамлари арафасида ўтказиладиган мақсадли умумхалқ хайрия ҳашарларида иштирок этиш мажбуриятларини ўз зиммасига оладилар.

III. МЕҲНАТ ШАРТНОМАСИ. БАНДЛИК КАФОЛАТЛАРИ

3.1. **Ходим** ва **Иш берувчи** ўртасидаги меҳнат муносабатлари меҳнат тўғрисидаги қонунлар ва бошқа норматив ҳужжатлар (шу жумладан, Бош келишув, тармоқ (тариф) келишувлари, ҳудудий (минтақавий) келишувлар ва мазкур **Шартнома**) қоидаларига биноан ёзма равишда тузилган меҳнат шартномаси билан тартибга солинади. Бунда меҳнат шартномаси тарафларининг биронтаси бошқа тарафнинг учинчи шахслар олдидаги мажбуриятлари бўйича жавоб бермайди. Ишга қабул қилинган шахслар **Касаба уюшмаси қўмитасида** таништирув суҳбатидан ўтказилади.

3.2. Ишга қабул қилиш шунингдек:

а) танлов асосида (Танлов тўғрисидаги Низом **Касаба уюшмаси қўмитаси** билан келишиб тасдиқланади);

б) Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2006 йил 11 январдаги 4-сонли Қарори билан тасдиқланган «Иш берувчининг буюртмаси бўйича касаначи томонидан ишларни бажариш (хизматлар кўрсатиш) учун Намунавий меҳнат шартномаси»га мувофиқ касаначи томонидан иш берувчининг буюртмасига биноан ишларни бажариш (хизматлар кўрсатиш) учун тузилган меҳнат шартномаси асосида амалга оширилиши мумкин.

3.3. Мутахассислигига, малакасига ва меҳнат шартномасига мувофиқ ходимлар тўла-тўкис иш билан таъминланадилар.

3.4. Меҳнат шартномасини **Иш берувчининг** ташаббуси билан бекор қилиш фақатгина **Касаба уюшмаси қўмитасининг** олдиндан розлигини олиб амалга оширилади (Ўзбекистон Республикаси Меҳнат кодексида назарда тутилган ҳоллар бундан мустасно).

(Меҳнат шартномаси:

Корхона тугатилиши муносабати билан;

6

«Ishonch-Доверие» газеталарига обунани таъминлаш мажбуриятини олади.

14.8. **Иш берувчи** Ўзбекистон Республикасининг «Касаба уюшмалари, уларнинг ҳуқуқлари ва фаолиятининг кафолатлари тўғрисида»ги Қонунига биноан касаба уюшмаси органларига сайланиб, ишлаб чиқариш фаолиятидан озод этилган шахсларга уларнинг ваколат муддатлари тугаганидан сўнг аввалги ёки шунга тенг иш берилишини таъминлаш учун бундай ходимларнинг бўшаб қолган иш ўринларига янги ходимларни фақатгина муайян муддатга тузилган меҳнат шартномаларига биноан ишга қабул қилиш мажбуриятини олади.

14.9. Асосий ишидан озод этилмаган **Касаба уюшмаси қўмитаси** раисига **Корхона** ҳисобидан ҳар ойда _______ миқдорда қўшимча ҳақ тўланади.

14.10. Халқаро меҳнат ташкилотининг «Корхоналарда меҳнаткашлар вакилларининг ҳуқуқларини ҳимоя қилиш ва уларга бериладиган имкониятлар тўғрисида»ги 135-Конвенциясига, шунингдек, Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлигида 1995 йил 18 декабрда 196-рақам билан рўхатга олинган «Меҳнат муҳофазаси бўйича вакил ҳақида Низом»нинг 12-бандига биноан ходимларнинг қуйидаги тоифалари мазкур **Шартнома** мақсадларида **Меҳнаткашлар вакиллари** деб эътироф этилади:

а) сайлаб қўйиладиган касаба уюшмаси органлари аъзолари;

б) меҳнатни муҳофаза қилиш бўйича вакиллар;

в) меҳнат низолари комиссияси аъзолари;

г) ______________________________;

д) ______________________________.

14.11. Ишлаб чиқаришдаги асосий ишидан озод қилинмаган **Меҳнаткашлар** вакилларига жамоатчилик ишларини бажариш учун ҳар ҳафтада икки соатдан бўш вақт берилади ва бу давр учун уларга ўртача иш ҳақи сақлаб қолинади.

14.12. Иш берувчи асосий ишидан озод қилинмаган **Меҳнаткашлар вакилларининг** юқори касаба уюшмаси ташкилотлари томонидан ташкил этилаётган ўқувлар, маданий-маърифий ва спорт йўналишидаги тадбирларда иштирок этишлари билан боғлиқ қисқа муддатли (_____ҳафтагача) хизмат сафари харажатларини (бориш ва келиш, суткалик харажатлар, меҳмонхонада яшаш ва ҳ.к.) Корхона ҳисобидан қоплаш мажбуриятини олади.

14.13. Ишлаб чиқаришдаги асосий ишидан озод қилинмаган **Меҳнаткашлар вакилларига** интизомий жазо чораларини қўллаш, улар билан **Иш берувчи** ташаббусига

43

базасини мустаҳкамлаш, жорий ва капитал таъмирлаш ишларини ўтказиш, жиҳозларини янгилаш. Кутубхона ва ахборот-ресурс марказларини янги адабиётлар билан тўлдириш, жамоат ташкилотлари ва жамғармаларни жалб этган ҳолда, миллий ғоя ва маънавий-маърифий дунёқарашни ўстириш борасида тадбирлар ўтказиш;

10.2.4. ходимлар ва уларнинг оила аъзолари ўртасида бадиий ҳаваскорликнинг янада ривожланишига ҳар тарафлама ёрдам кўрсатиш, уларнинг бўш вақтларини сермазмун ўтказиш, республиканинг тарихий ёдгорликлар мавжуд бўлган қадимий шаҳарларига саёҳатларини уюштириш;

10.2.5. умумхалқ ва касб байрамларини нишонлаш кунларида касб маҳорати ва бадиий ҳаваскорлик бўйича мусобақа, танлов ҳамда тадбирлар уюштириш;

10.2.6. бугунги кунда амалга оширилаётган давлат сиёсатининг устувор йўналишлари, кенг кўламдаги ислоҳотларнинг мазмун-моҳияти, қабул қилинган қонун ҳужжатлари ва давлат дастурларининг аҳамиятини меҳнаткашларга атрофлича тушунтириш мақсадида ҳар ойда 2 марта «Маънавият соатлари»ни ўтказиб бориш.

10.3. Ходимлар ва уларнинг оила аъзолари ўртасида соғлом турмуш тарзини тарғибот қилиш мақсадида тарафлар қуйидагиларни ўз зиммасига оладилар:

10.3.1. жисмоний тарбия ва спорт билан шуғулланиш учун етарли шароитлар яратиб бериш ҳамда меҳнат жамоасида ходимлар гимнастикасини жорий этиш;

10.3.2. жамоат ташкилотлари ва жамғармаларни жалб этган ҳолда, меҳнаткашлар ва уларнинг оила аъзоларини оммавий спортга, турли спорт секциялари, тўгаракларига жалб этиш ҳамда улар ўртасида спартакиадалар ва спорт турлари бўйича мусобақалар уюштириш.

10.3.3. **Корхона** балансида бўлган спорт иншоотлари, стадионлар ва майдончаларнинг фаолиятини корхона маблағлари ҳисобидан янада ривожлантириш, моддий-техникавий базасини мустаҳкамлаш, жорий ва капитал таъмирлаш, спорт инвентарлари ва жиҳозларни янгилаш;

10.3.4. спорт федерациялари билан алоқаларни мустаҳкамлаш;

10.3.5. жисмоний тарбия бўйича қўшимча йўриқчи лавозимини **Корхона** маблағлари ҳисобидан киритиш имкониятини кўриб чиқиш;

XI. АЁЛЛАР МЕҲНАТИНИ ТАРТИБГА СОЛИШ. АЁЛЛАР ВА ОИЛАВИЙ ВАЗИФАЛАРНИ БАЖАРИШ БИЛАН МАШҒУЛ ШАХСЛАРГА БЕРИЛАДИГАН ҚЎШИМЧА ИМТИЁЗ ВА КАФОЛАТЛАР

11.1. Тарафлар меҳнат муносабатлари соҳасида камситмаслик, ҳуқуқ ва имкониятлар тенглиги, тенг аҳамиятли меҳнат учун тенг ҳақ тўлаш принципларига қатъий риоя этишни

34

диришни ва ундирилган маблағни меҳнатга ҳақ тўлашни тартибга солишга йўналтиришни ўз зиммасига олади;

5.8.3. кечиктирилиш депозит рақамида маблағнинг йўқлиги сабабли содир бўлганда - **Иш берувчи** тижорат банкидан кредит олиб меҳнат ҳақини тўлашни ўз зиммасига олади (Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2002 йил 19 мартдаги 88-сонли Қарорига биноан).

5.9. Меҳнат ҳақи, таътил учун ҳақ, ишдан бўшаш ва бошқа ҳолатлар бўйича тўланадиган тўловлар ўрнатилган муддатларга нисбатан **Иш берувчининг** айби билан (шу жумладан, 5.8.1, 5.8.2, 5.8.3-бандлар талабларига риоя этилмаганлиги сабабли) кечиктирилганда **Иш берувчи** ҳар бир кечиктирилган кун учун ходимга ____ фоиз миқдорида (лекин Ўзбекистон Республикаси Марказий банки қайта молиялаштириш ставкасининг 1/300 қисмидан кам бўлмаган миқдорда) пуллик компенсация тўлайди.

5.10. **Иш берувчи** меҳнатга ҳақ тўлашга ва меҳнатни меъёрлаштиришга оид локал ҳужжатларни, шунингдек, уларни жорий этиш тартибини **Касаба уюшмаси қўмитаси** билан келишиб олади.

5.11. Ходимларни мукофотлаш **Корхонанинг** мукофотлаш тўғрисидаги Низомига асосан амалга оширилади **(12-илова).**

5.12. **Корхонада** оширилган миқдордаги меҳнат ҳақи, устамалар, қўшимча тўловлар ва компенсацияларнинг қуйидаги турлари ва миқдорлари ўрнатилади:

5.12.1. тунги вақтдаги иш учун - __________баравар миқдорда, (камида бир ярим)

кечки сменадаги иш учун _______ баравар миқдорда ҳақ тўланади;

5.12.2. иш вақтидан ташқари ишлар, дам олиш ва байрам кунларидаги иш учун _____________ баравар миқдорда ҳақ тўланади ; (камида икки)

5.12.3. кўп сменали режимдаги иш учун _____ фоиз устама тўланади;

5.12.4. бир неча касбда (лавозимда) ишлаганлик, хизмат кўрсатиш доираси кенгайганлиги, бажариладиган ишлар ҳажми ортганлиги, ўзининг асосий иши билан бир қаторда ишда вақтинча бўлмаган ходимларнинг вазифаларини бажарганлик учун, шунингдек, ўриндошлик асосида иш бажарилганида ходимларнинг меҳнат ҳақи миқдори меҳнат шартномасининг тарафлари ўртасидаги келишувга биноан белгиланади. (Бунда Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2012 йил 18 октябрдаги 297-сонли Қарори билан тасдиқланган "Ўриндошлик асосида ҳамда бир неча касбда ва лавозимда ишлаш тартиби тўғрисида"ги Низом талаблари бажарилиши лозим).

15

е) ____.

4.2. Алоҳида тусга эга бўлган ишлардаги ходимлар ҳамда меҳнат шароити ўта зарарли ва ўта оғир ишларда банд бўлган ходимлар учун иш вақти муддатининг чегараси Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1997 йил 11 мартдаги 133-сонли Қарори билан белгиланади.

4.3. Ўзбекистон Республикаси Меҳнат кодексининг 229-моддасида назарда тутилган ҳолларда, шунингдек, қуйидаги асослардан бири мавжуд бўлганда ходимнинг илтимосига кўра унга тўлиқсиз иш вақти белгилаб қўйилиши шарт:

а) оила аъзоларидан бирининг бетоблиги;

б) ишнинг таълим билан қўшиб олиб борилиши;

в) профилактик даволаниш зарурияти;

г) технологиядаги, ишлаб чиқариш ва меҳнатни ташкил этишдаги ўзгаришлар туфайли ходимлар сони қисқаришининг олдини олиш;

д) расмий рўйхатга олинган динларга мансуб ходимлар учун диний маросимларни адо этиш ҳамда рўза тутиш зарурияти;

е) ____________________;

ж) ____________________.

4.4. Тўлиқсиз иш вақти шароитида ишлаш муддати ходим билан **Иш берувчи** ўртасидаги келишувга биноан белгиланади. Тўлиқсиз иш вақти режимидаги меҳнат учун ишланган вақтга ёки ишлаб чиқарилган маҳсулотга мутаносиб равишда ҳақ тўланади.

4.5. **Иш берувчининг** ташаббуси билан меҳнат шартномаси бекор қилиниши ҳақида огоҳлантирилган ходимларга қонун ҳужжатларида назарда тутилган ҳолларга қўшимча равишда, ходимнинг илтимосига биноан Иш берувчи томонидан (иш ҳақи тўлиқ миқдорда сақлаб қолинган ҳолда) қисқартирилган иш куни ёки иш ҳафтаси ўрнатилади (ходимнинг айбли хатти-ҳаракатлари учун шартнома бекор қилинган ҳоллар бундан мустасно).

4.6.____ларида (таркибий бўлинмаларнинг номи)

иш вақти (смена) муддати суткасига ўн икки соат миқдорида белгилаб қўйилади ва иш вақтини жамлаб ҳисобга олиш жорий қилинади. Бунда иш вақтининг __________балансига риоя этилади. (ойлик, чораклик, ярим йиллик ёки йиллик)

Иш вақтини жамлаб ҳисобга олиш айрим тоифадаги ходимларни иш вақтидан ташқари ишларга жалб этиш хусусида белгиланган чеклашларга (Ўзбекистон Республикаси Меҳнат кодекси 220-моддасининг бешинчи қисми ва 228, 245-моддаларига) риоя қилган ҳолда жорий этилади.

10

мизда ишлаб чиқарилган узоқ муддат фойдаланиладиган истеъмол молларини харид қилиш ва уй-жой қурилиши учун;

б) сафарбарлик захирасидаги ҳарбий хизматга чақирилган ходимларга — пул маблағларини Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлигининг махсус ҳисоб рақамига киритиш учун.

12.5. Таълим муассасаларида ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда ўқиб, ўқув режасини бажараётган ходимларга Ўзбекистон Республикаси Меҳнат кодексида белгиланган имтиёзларга қўшимча тарзда қуйидагилар кафолатланади:

12.5.1. ишни таълим билан қўшиб олиб борувчи ходимлар иш кунининг бошланиш ва тамом бўлиш вақтини ходимга мақбул тарзда ўрнатилиши;

12.5.2. иш ҳафтасини яна _____ фоизга қисқартириш;

12.5.3. йилда _____ иш кунидан иборат қўшимча меҳнат таътили бериш;

12.5.4. йилда 14 календар кунидан кам бўлмаган иш ҳақи сақланмаган ҳолда таътил бериш.

12.6. **Иш берувчи** ишни таълим билан қўшиб олиб бораётган ходимларга йилда бир марта лаборатория-имтиҳон сессиялари (шунингдек, диплом ишларини ҳимоя қилиш (битирув имтиҳонларини топшириш) даврида, ўқув муассасасига бориб келиш учун йўлкира харажатининг _____________ фоизи миқдорида йўлкира пули тўлайди. (камида 50)

12.7. Корхонанинг ўзида, зарур ҳолларда эса таълим муассасалари ва ўқув курсларида ёш ходимлар учун касбий тайёргарлик, бошқа касбга ўргатиш, малака ошириш ишлари олиб борилади.

12.8. **Касаба уюшмаси қўмитаси** мажбуриятлари:

а) ёш ходимларнинг ижтимоий ҳуқуқлари ва кафолатларини ҳимоя қилиш ишларини янада мукаммаллаштириш учун мавжуд ҳуқуқий-норматив базадан фойдаланиш;

б) ёш йигит-қизларни касаба уюшмалари фаолиятига жалб этиш ишларини олиб бориш, жамоат ишида фаоллик кўрсатганларни мунтазам равишда рағбатлантириш;

в) ўқувчи ва талабаларнинг ишлаб чиқариш амалиётига раҳбарлик қилишга юқори малакали ишчилар, раҳбарлар, мутахассисларни жалб этиш ҳамда ёшларни ишга қабул қилишда устоз бириктирилишини таъминлашда кўмаклашиш;

г) ўрта махсус касб-ҳунар таълими муассасаларини битириб илк бор ишга жойлашган ходимлар учун ёрдам сифатида касаба уюшмаси қўмитаси ҳисоб рақамига иш берувчи ўтказган маблағидан Ўзбекистон Республикасида ўрнатилган энг кам иш ҳақининг _______ фоизи миқдорида бир марталик моддий ёрдам кўрсатиш;

39

8. Ходимларга Корхонада (тармоқда)ги иш стажи учун йиллик қўшимча таътил бериладиган ишлар, касблар ва лавозимлар рўйхати.

9. Йиллик қўшимча таътил бериладиган раҳбар ва мутахассис кадрлар лавозимлари рўйхати.

10. Ходимларга оғир ва ноқулай табиий-иқлим шароитларидаги иш учун йиллик қўшимча таътил бериладиган ишлар, касблар ва лавозимлар рўйхати.

11. Меҳнатга ҳақ тўлаш тўғрисидаги Низом.

12. Мукофотлаш тўғрисидаги Низом.

13. Ходимга тегишли мол-мулкдан (автотранспорт воситаларидан ташқари) фойдаланганлик учун харажатларни қоплаш меъёрлари.

14. Ходимларга кўчиб юриш билан боғлиқ ишлар учун устамалар тўланадиган касблар, лавозимлар ва ходимлар тоифалари рўйхати.

15. Доимий иши қатнаб бажариладиган характерга эга бўлган, шунингдек, бириктирилган участкалар доирасида хизмат қатновларида ходимлар сарф-харажатларини қоплаш учун устамалар тўланадиган ходимлар касблари, лавозимлари ва тоифалари рўйхати.

16. Корхона (тармоқ)даги кўп йиллик меҳнати учун устамалар тўлаш тўғрисида Низом.

17. Вахта услубидаги иш учун устамалар тўланадиган ходимлар касблари, лавозимлари ва тоифалари рўйхати.

18. Ноқулай, оғир ва зарарли меҳнат шароитлари учун қўшимча тўловлар ўрнатиладиган ходимлар касблари, лавозимлари ва тоифалари рўйхати.

19. Ишлар, ишлаб чиқаришлар ва тармоқларнинг технологик турларига биноан ишчилар тариф ставкаларига оширувчи тармоқ коэффициентлари ўрнатиладиган ходимлар касблари рўйхати.

20. Ишдаги иқлим шароитлари учун ёз ва қиш фаслларида қўшимча тўловлар ўрнатиладиган ходимлар касблари, лавозимлари ва тоифалари рўйхати.

21. Ходимнинг айби билан тайёрланган қисман яроқсиз маҳсулот учун камайтирилган ишбай баҳолар.

22. Ходимларни тайёрлаш ва қайта тайёрлашга, улар малакасини оширишга, шунингдек, ўқувчи ва талабаларнинг ишлаб чиқариш амалиётига раҳбарлик қилишга (асосий ишидан озод этилиб ёки этилмасдан) жалб қилинган юқори малакали ишчилар, раҳбарлар, мутахассислар меҳнатига ҳақ тўлаш тўғрисида Низом.

23. Корхонада амалиёт ўтовчи олий ўқув юртлари та-

46

· касаба уюшмаси аъзоларига (касаба уюшмаси бюджети ҳисобидан бериладиган қўшимча имтиёзлар қисмида).

1.4. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2006 йил 11 январдаги 4-сонли қарори билан тасдиқланган «Касаначилик тўғрисида Низом»га биноан мазкур **Шартноманинг** иш ҳафтаси муддатига (4.1-банди), тунги вақтдаги ва кечки сменадаги иш учун оширилган миқдорда тўланадиган ҳақга (5.12.1-кичик банди), иш вақтидан ташқари ишлар, дам олиш кунлари ва байрам кунларидаги ишлар учун оширилган миқдорда тўланадиган ҳақга (5.12.2-кичик банди) оид меъёрий қоидалари касаначиларга нисбатан татбиқ этилмайди.

1.5. **Шартномага** ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш тарафларнинг ўзаро розилиги билан Меҳнат кодексида уни тузиш учун белгиланган тартибда амалга оширилади.

1.6. Меҳнат тўғрисидаги қонунлар ва бошқа норматив ҳужжатлар мазмунига қилинган ишораларнинг барчасида уларнинг мазкур **Шартномани** тузиш чоғидаги таҳрири назарда тутилган.

1.7. **Иш берувчи** барча ходимларни, шу жумладан, ишга янги қабул қилинган ходимларни жамоа шартномаси, шунингдек Корхонанинг **Касаба уюшмаси қўмитаси** билан келишиб қабул қилинган бошқа локал ҳужжатлари билан таништириш, жамоа шартномаси мазмунига ва бажарилиши шартларига оид маълумотлар ошкоралигини (мажлислар, конференциялар, масъул ходимлар ҳисоботлари, ахборот стендлари, тармоқ нашрлари ва ҳоказолар орқали) таъминлаш мажбуриятини ўз зиммасига олади.

II. ИШЛАБ ЧИҚАРИШ ВА ИҚТИСОДИЙ ФАОЛИЯТ

2.1. Тарафлар меҳнат вазифаларининг ҳалол ва сифатли бажарилиши ходимлар фаровонлигининг негизи эканлигини эътироф этадилар.

2.2. Ўзбекистон Республикаси Президенти томонидан имзоланган Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2014 йил 8 январдаги **"Саноатда ишлаб чиқариш харажатларини қисқартириш ва маҳсулот таннархини пасайтириш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида"ги** 5-сонли Қарори талаблари амалга оширилишига ҳар томонлама кўмаклашиш мажбуриятини олган ҳолда тарафлар:

энергия ресурслари истеъмолини қисқартириш ва ишлаб чиқаришнинг энергия самарадорлигини ошириш;

ахборот-коммуникация технологияларини жорий этиш йўли билан технологик жараёнларни ва моддий хомашё ресурслари сарфи, фойдаланиш ва ноишлаб чикариш харажатлари нормаларини рационализациялаштириш;

3

лиги тўғрисида муттасил хабардор қилиб борилади.

8.6. Меҳнат хавфсизлиги стандартларига қатъий ва аниқ амал қилиш устидан назоратни олиб бориш корхонанинг меҳнат муҳофазаси хизмати зиммасига юклатилади.

8.6.1. Ўзбекистон Республикасининг "Меҳнатни муҳофаза қилиш тўғрисида"ги Қонуни 14-моддаси талабларига асосан, ходимлар сони 50 нафар ва ундан ошадиган корхоналарда махсус тайёргарликка эга шахслар орасидан меҳнатни муҳофаза қилиш хизматларини тузиш, 50 ва ундан зиёд транспорт воситаларига эга бўлган корхоналарда эса бундан ташқари, йўл ҳаракати хавфсизлиги хизматларини тузиш чораларини кўради. Ходимлар сони ва транспорт воситалари миқдори камроқ корхоналарда меҳнатни муҳофаза қилиш хизматининг вазифаларини бажаришни раҳбарлардан бирининг зиммасига юклатилишини таъминлайди.

8.7. Ўтган йилдаги ишлаб чиқаришда шикастланиш ва касб касалликлари ҳолати йилнинг биринчи февралигача таҳлил қилиб чиқилади, меҳнат муҳофазаси ва шароитларини яхшилаш ҳамда санитария-соғломлаштириш тадбирларининг бажарилишига якун ясалади.

8.8. Келгуси йил жамоа шартномасининг меҳнатни муҳофаза қилиш бўлимини тайёрлаш жараёнида корхонадаги меҳнат муҳофазаси ҳолати ҳамда барча иш жойларидаги меҳнат шароитлари ўрганилади ва уларни яхшилаш бўйича чора-тадбирлар ишлаб чиқади.

Белгиланган тадбирларни бажариш учун зарур асбоб-ускуналар ва материаллар спецификациясини биринчи мартгача тузиб чиқиш ва уларни етказиб бериш тегишли бўлинмага, уларни маблағ билан таъминлаш молия бўлимига топширилади.

8.9. Меҳнат муҳофазаси хоналари учун оргтехника воситалари, меҳнат муҳофазаси бурчаклари ва меҳнатни муҳофаза қилиш бўйича ўқитиш учун зарур бўлган техник воситалар, ўқув ва кўргазмали қуроллар, тарғибот-ташвиқот воситалари, плакатлар ва бошқа анжомларни сотиб олади.

8.10. Корхонани куз (қиш) мавсумида ишлашга тайёрлаш билан боғлиқ барча тадбирларни 25 август (1 октябр)-гача бажаради.

8.11. Санитария-маиший биноларининг узлуксиз ишлашини ва уларнинг тегишли ҳолатда сақланишини таъминлайди (таъмирланиши, реконструкция қилиниши ёки янги қурилиши лозим бўлган бино ёки хоналар, бўлинмалар бўйича аниқ кўрсатиб берилади).

8.12. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2009 йил 24 июндаги 177-сонли Қарори билан тас-

22

ходим ҳаёти ва соғлиғига таҳдид қилувчи ҳолатларни бартараф этиш юзасидан тегишли чора тадбирлар киритилмагунча у тегишли ишни бажаришдан бош тортишга ҳақлидир.

Юқорида кўрсатилган сабаблар туфайли иш тўхтатилган вақт давомида ходимнинг иш жойи сақлаб қолинади ва унга ўртача иш ҳақи миқдорида ҳақ тўланади.

Иш берувчи Касаба уюшмаси қўмитаси билан ҳамкорликда:

8.36. Корхонанинг ташкилий тузилмалари кесимида меҳнатни муҳофаза қилиш бўйича комиссияларнинг миқдорий таркибини аниқлайди, уларнинг сайлови, ўқувини (ўқув муддатлари ва дастури кўрсатилади) ўз вақтида ўтказади ва тегишли гувоҳномалар беради.

8.37. Меҳнат муҳофазаси бўйича жамоат назоратини энг яхши ташкил этиш юзасидан республика кўрик-танлови бўйича корхона, ташкилот, муассасалар, жамоат бирлашмалари, шунингдек, бошланғич касаба уюшма қўмиталари ва меҳнатни муҳофаза қилиш бўйича вакиллар ўртасида жамоат назоратини энг яхши ташкил этиш юзасидан республика танлови ўтказиш ва ғолибларни юқори касаба уюшма ташкилотларига тавсия этиш Ўзбекистон КУФК Раёсатининг Қарори билан тасдиқланган "Меҳнат муҳофазаси бўйича жамоат назоратини энг яхши ташкил этиш юзасидан республика кўрик-танлови тўғрисида" ги Низомда белгиланган тартибда амалга оширилади.

8.38. "Меҳнатни муҳофаза қилиш ишларини ташкил этиш тўғрисида"ги намунавий Низом (Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлигида 1996 йил 14 августда 273-рақам билан рўйхатга олинган) талабларидан келиб чиққан ҳолда ишлаб чиқилган Низомга биноан корхона ва унинг ташкилий тузилмаларида меҳнат муҳофазаси ҳолати устидан маъмурий-жамоатчилик назоратининг уч босқичли услубини жорий этади ва олиб борилишини таъминлайди.

8.39. Ҳар ___ нафар ходимга (ишлаб чиқаришдаги шароитларга, бўлинма ва участкаларда жамоатчилик назоратини олиб бориш эҳтиёжига қараб) бир нафар меҳнатни муҳофаза қилиш бўйича вакил сайлаб қўйилишини таъминлайди.

8.40. Йил давомида меҳнат муҳофазаси қоида ва меъёрларининг бузилишига йўл қўймаган ходимларни иш берувчининг маблағлари ҳисобидан белгиланган энг кам иш ҳақининг ______ баробари миқдорида пул мукофоти билан моддий рағбатлантириш тартибини ўрнатади.

Цех, бўлинма, участка, бригада раҳбарлари томонидан тегишли касаба уюшма ташкилоти билан келишилган ходимлар номзоди меҳнат жамоаси мажлисида муҳокама қилингандан сўнг тақдирлашга тавсия этилади.

27

меҳнат ҳамда ижтимоий-иқтисодий ривожланиш билан боғлиқ масалалар юзасидан маълумотлар тақдим этиш;

в) **Касаба уюшмаси қўмитасининг** уставда белгиланган фаолиятини амалга ошириш учун уни хоналар, транспорт, ташкилий техника, алоқа ва Интернетга уланиш воситалари, канцелярия моллари билан бепул таъминлаш мажбуриятини олади.

14.7. **Касаба уюшмаси қўмитаси:**

а) **Корхона** ижтимоий ва иқтисодий ривожланиш дастурларининг бажарилишига кўмаклашиш, бу борада ходимлар ташаббуси ва ижодиётини қўллаб-қувватлаш ва ривожлантириш;

б) қўлланилаётган меҳнатга ҳақ тўлаш тизимлари, иш ҳақи тўланиши, жамоа шартномаси бўйича қўшимча тўловлар берилиши тўғрилигини, шунингдек меҳнат муҳофазаси ва хавфсизлик техникаси шароитларини яхшилаш бўйича тадбирлар бажарилишини назорат қилиш;

в) меҳнат тўғрисидаги қонунлар ижросини назорат қилиш, ходимлар ҳуқуқий саводхонлигини юксалтиришга кўмаклашиш;

г) касаба уюшмаси аъзоларининг меҳнат қилиш ҳуқуқини ҳимоя қилиш;

д) иш жойларидаги мавжуд камчиликларнинг ўз вақтида бартараф этилишига эришиш ҳамда иш жойларини меҳнат муҳофазаси, хавфсизлик техникаси ва саноат санитарияси қоидалари талабларига мувофиқ ҳолатга келтириш борасида иш берувчи томонидан тегишли чоралар кўрилишини талаб қилиш;

е) ходимлар ва уларнинг оила аъзоларини дам олдириш ва соғломлаштириш мақсадида Ўзбекистон Республикаси касаба уюшмалари Федерацияси Кенгаши томонидан тасдиқланган меъёрлар доирасида ходимларни аризаларига кўра тегишли соғломлаштириш масканларига йўлланмалар билан таъминлаш;

ж) корхонадаги меҳнат ва маиший шароитлар аҳволи бўйича жамоат назоратини ташкил қилиш ва амалга ошириш;

з) касаба уюшмаси аъзолари ўртасида меҳнат ва ишлаб чиқариш интизомини мустаҳкамлашга қаратилган тушунтириш ва ташкилий ишларни олиб бориш, можароларга олиб келувчи вазиятларнинг олдини олишга қаратилган чоралар кўриш;

и) турли танловлар, спорт мусобақалари ғолибларини тақдирлаш учун рағбатлантирувчи совғалар ва мукофотлар таъсис этиш;

к) касаба уюшмалари Федерациясининг «Ishonch» ва

42

Корхона раҳбари билан тузилган шартномани Меҳнат кодекси 100-моддасининг иккинчи қисмида назарда тутилган асослардан бирига кўра;

Корхона раҳбари, унинг ўринбосарлари, бош бухгалтер билан, корхонада бош бухгалтер лавозими бўлмаган тақдирда эса бош бухгалтер вазифасини амалга оширувчи ходим билан тузилган Меҳнат шартномаси мулкдорнинг алмашиши сабабли бекор қилинган тақдирда **Касаба уюшмаси қўмитасининг** розилигини олиш талаб этилмайди).

3.5. Ходимнинг вақтинча бошқа ишга ўтказиш ҳақидаги илтимоси, агар бу илтимос узрли сабаблар туфайли келиб чиққан ва бундай иш Корхонада мавжуд бўлса, иш берувчи томонидан қаноатлантирилиши керак. Ходимнинг ташаббуси билан вақтинча бошқа ишга ўтказиш муддати ходим ва Иш берувчи ўртасидаги келишувга биноан белгиланади. Меҳнатга ҳақ тўлаш бажарилаётган ишга мувофиқ амалга оширилади.

Қуйидагилар ходимнинг ташаббуси билан вақтинча бошқа ишга ўтказиш учун узрли сабаблар деб ҳисобланади:

3.5.1. бетоб оила аъзосини парваришлаш зарурияти;

3.5.2. ишнинг таълим билан қўшиб олиб борилиши;

3.5.3. молиявий қийинчиликлар;

3.5.4. аввалги иш жойида ходимнинг ҳаёти ёки соғлиғига таҳдид солувчи омиллар вужудга келиши;

3.5.5. ______________________________;

3.5.6. ______________________________.

3.6. Ишлаб чиқариш зарурияти ёки бекор туриб қолиш ҳолати юзага келиши муносабати билан **Иш берувчининг** ташаббусига кўра ходимни унинг розилигисиз вақтинча бошқа ишга ўтказишга йўл қўйилади.

Ишлаб чиқариш, ташкилий-техник тусдаги ёки бошқа объектив сабабларга кўра ишнинг вақтинча тўхтатилиши бекор туриб қолиш деб ҳисобланади.

Иш берувчининг ташаббуси билан ходимни вақтинча бошқа ишга ўтказиш учун ишлаб чиқариш зарурияти деб қуйидаги ҳолатларда бажарилиши лозим бўлган тезкор ва кечиктириб бўлмайдиган ишлар ҳисобланиши мумкин:

3.6.1. бошқа ходимнинг ишда вақтинчалик ҳозир бўлмаган даврида (ўқув сессиясига, меҳнат таътилига ва ҳақ тўланмайдиган таътилга кетиши, вақтинчалик меҳнатга лаёқатсизлиги сабабли);

3.6.2. табиий ва техноген тусдаги авариялар, бахтсиз ҳодиса, табиий офат ва бошқа фавқулодда ҳодисаларнинг олдини олиш ёки уларнинг оқибатларини бартараф этиш зарурияти юзага келганда;

3.6.3. ______________________________;

7

5.12.16. ишдаги иқлим шароитлари учун ёз (июн, июл, август) ва қиш (декабр, январ, феврал) фаслларида қўшимча тўловлар;

5.12.17. иш жараёнида зарарсизлантириш воситаларидан фойдаланганлиги учун ҳожатхона фаррошларининг лавозим маошларига 10 фоиз миқдорида компенсация тўланади.

(5.12.10, 5.12.11, 5.12.12, 5.12.13, 5.12.14, 5.12.15, 5.12.16-бандларда назарда тутилган устамалар, қўшимча тўловлар ҳамда оширувчи коэффициентлар тўланадиган ходимлар касблари, лавозимлари ва тоифалари рўйхатлари мазкур **Шартноманинг 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20-иловаларида** келтирилган.)

5.13. Ходимнинг айби билан тайёрланган қисман яроқсиз маҳсулот учун 21- иловада келтирилган камайтирилган ишбай баҳолар бўйича ҳақ тўланади.

5.14. Ходимларни тайёрлаш ва қайта тайёрлашга, улар малакасини оширишга, шунингдек, ўқувчи ва талабаларнинг ишлаб чиқариш амалиётига раҳбарлик қилишга (асосий ишидан озод этилиб ёки озод этилмасдан) жалб этилган юқори малакали ишчилар, раҳбарлар, мутахассислар меҳнатига ҳақ тўлаш **22-иловага** биноан амалга оширилади.

5.15. **Корхонада** амалиёт ўтовчи олий ўқув юртлари талабаларининг ва ўрта махсус касб-ҳунар таълими муассасалари ўқувчиларининг меҳнатига ҳақ тўлаш Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2009 йил 11 февралдаги 40-сонли Қарори билан тасдиқланган "Касб-ҳунар коллежлари ўқувчиларининг корхона, ташкилот, муассасаларда ишлаб чиқариш амалиётини ўташ тартиби тўғрисидаги Низом"га ва 23-иловага биноан амалга оширилади.

5.16. **Иш берувчининг** кўрсатмасига биноан иш берувчи ва меҳнат жамоаси манфаатларига доир вазифаларни бажариш (малака ошириш, хизмат сафарида бўлиш, тиббий кўрикдан ўтиш, навбатчилик, дарслар ўтказиш ва бошқа турли тадбирларда қатнашиш) мақсадида ходим ўз асосий ишидан озод этилади.

Агарда юқорида кўрсатилган тадбирлар иш вақтида ўтказилса, бу ҳолда ходимнинг ўртача иш ҳақи сақланиб қолинади, мазкур тадбирлар ишдан ташқари вақтда ўтказилса, ходимга сарф қилинган вақтига мутаносиб қўшимча дам олиш вақти берилади.

Ходим иш берувчи ва меҳнат жамоаси манфаатларига доир вазифаларни бажараётганда **Корхона** бўйича тариф ставкалари ва лавозим маошлари миқдори оширилса, у

18

дорида моддий ёрдам кўрсатади ёки шу сумма доирасида дафн маросими хизматларини кўрсатувчи фирма билан тузилган шартнома учун пул ўтказиб беради.

9.11. Ходим меҳнат вазифаларини бажариш билан боғлиқ бўлмаган сабабларга кўра вафот этганда **Корхона** маблағлари ҳисобидан унинг оиласига Ўзбекистон Республикасида ўрнатилган энг кам иш ҳақининг _________ баравaридан кам бўлмаган миқдорда моддий ёрдам кўрсатилади.

9.12. **Иш берувчи** ходимнинг иш вақтида овқатланиш сарф-харажатларини у ишлаган ҳар бир тўлиқ ой учун Ўзбекистон Республикасида ўрнатилган энг кам иш ҳақининг _____ баравари ҳисобидан келиб чиққан ҳолда қисман қоплаш мажбуриятини ўз зиммасига олади.

9.13. **Иш берувчи** шаҳар йўловчи транспортида (таксидан ташқари) юриш ҳуқуқини берувчи ойлик чипта нархи (ёки 100 та қатнов қиймати) миқдорида ходимнинг йўлкира харажатларини ҳар ойда қоплаб боради.

9.14. Ҳар йили куз мавсумида **Иш берувчи** корхонанинг рўйхатдаги ходимларига қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини харид қилиш учун Ўзбекистон Республикасида ўрнатилган энг кам иш ҳақининг _____ бараварига тенг келадиган пуллик компенсация тўланишини таъминлайди.

9.15. Навбатдаги меҳнат таътилига кетаётган ходимга **Иш берувчи** томонидан профилактик даволаниш учун қўшимча ҳақ тўланади (**32-илова).**

9.16. **Корхона** (тармоқ)да _____ ва ундан кўп йил ишлаган ходим ёшга доир (ёки ногиронлик сабабли) пенсияга кетаётганда унга лавозим маоши (ўртача иш ҳақи)нинг ______ баравари миқдорида ишдан бўшатиш нафақаси тўланади.

9.17. **Иш берувчи** кўп болали, кам таъминланган оилалар аъзоларига, уруш ва меҳнат фахрийлари ҳисобланадиган собиқ ходимларга, **Корхонада** меҳнат қилган марҳум ходимларнинг балоғатга етмаган фарзандларига йил давомида қўшиб ҳисоблаганда Ўзбекистон Республикасида ўрнатилган энг кам иш ҳақининг ______ баравари миқдорида моддий ёрдам кўрсатиб боришни ўз зиммасига олади.

9.18. **Иш берувчи:**

9.18.1. ______ нафар ходим (шу жумладан, камида ______ нафар кам таъминланган ходим) учун касаба уюшмаси аъзолик бадаллари ва ижтимоий суғурта бюджети маблағидан олинган йўлланмалар қийматини қисман қоплайди;

9.18.2. Ўзбекистон Республикаси санаторий-курорт муассасаларида ______ нафар ходимнинг, шу жумладан камида ______ нафар ногирон, ёлғиз қария, уруш ва меҳнат фахрийлари, кам таъминланган оилалар аъзоларининг дам

31

3 йил давомида **ёш мутахассислар** деб ҳисобланадилар;

в) расмийлаштирилган никоҳда илк бор турган ва ҳар бири 30 ёшга тўлмаган эр-хотинлар **ёш оилалар** деб ҳисобланадилар,

12.3. Тарафлар Ўзбекистон Республикаси Меҳнат кодексида кўзда тутилган қуйидаги кафолатларга риоя этилишини ҳамда имтиёзлар берилишини таъминлаш мажбуриятини ўз зиммаларига оладилар:

а) ўн саккиз ёшга тўлмаган ходимлар учун (135, 143, 144, 202, 203, 214, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246-моддалар);

б) ишни таълим билан бирга кўшиб олиб бораётган ходимлар учун (103, 143, 144, 249, 250, 254, 255, 256, 257-моддалар);

в) таълим муассасаларини битирган ходимлар учун (68, 103-моддалар).

12.4. **Иш берувчи** мажбуриятлари:

12.4.1. Ўн саккиз ёшга тўлмаган шахсларга, шунингдек, ўрта махсус, касб-ҳунар таълими муассасаларини битирувчиларига меҳнатни муҳофаза қилиш, иш вақти, таътиллар ва бошқа меҳнат шартлари соҳасида қўшимча имтиёзлар бериш, уларни **Корхонанинг** санаторий-профилакторийсида соғломлаштириш;

12.4.2. Ўрта махсус, касб-ҳунар таълими муассасаларида ёш мутахассисларни тайёрлаш, уларни **Корхонага** жалб этиш борасида аниқ мақсадга йўналтирилган иш олиб бориш;

12.4.3. Ўқувчи ва талабаларнинг ишлаб чиқариш амалиётига раҳбарлик қилиш учун юқори малакали ишчилар, раҳбарлар, мутахассисларни жалб этиш ҳамда ёшларни ишга қабул қилишда устоз бириктирилишини таъминлаш;

12.4.4. Олий ва ўрта махсус, касб-ҳунар таълими муассасаларини тугатиб, корхонада биринчи йил (икки, уч йилгача) меҳнат қилаётган ёш мутахассисларга Ўзбекистон Республикасида ўрнатилган энг кам иш ҳақининг _____ баравари миқдорида қўшимча ҳақ тўлаш;

12.4.5. Ўрта махсус, касб-ҳунар таълими муассасалари битирувчиларини шогирдликка олган устоз ходимларни рағбатлантириш;

12.4.6. **Корхона** учун керакли бўлган кадрларни тайёрлаб бориш мақсадида олий ўқув юртлари талабалари контракт пулининг бир қисмини тўлаб бериш;

12.4.7. Ёш ходимлар ва ёш оилалар учун банклар томонидан бериладиган узоқ муддатли кредитларни олишда кафиллик қилиш;

12.4.8. Қуйидаги ҳолларда фоизсиз ссудалар бериш:

а) ёш оила аъзолари бўлган ходимларга — мамлакати-

38

Иш вақтини жамлаб ҳисобга олиш тартиби қўлланиладиган ишлар, касблар ва лавозимлар рўйхати **4-иловада** келтирилган.

4.7. Меҳнатга ҳақ тўлашнинг вақтбай шакли қўлланилганда иш вақти жамлаб ҳисобга олиниши режимида банд бўлган ходимларга ҳар ойда тўланадиган иш ҳақи миқдори тенглаштирилиши кафолатланади (ҳисобга олинадиган давр якунлари бўйича тўғрилаб қўйиш шарти билан). Бунда ҳисобга олинадиган давр мобайнида иш соатларининг нормал миқдоридан кўп ишлаганлик учун иш вақтидан ташқари ишлар учун ўрнатилган баҳоларга биноан ҳақ тўланади ёки ходимнинг хоҳишига кўра дам олиш куни берилади.

4.8. Йилнинг совуқ фаслларида очиқ жойларда ёки иситилмайдиган ёпиқ хоналарда меҳнат қилувчилар учун Иш берувчи томонидан корхонанинг ички меҳнат тартиби қоидаларига асосан махсус танаффуслардан фойдаланиш имконияти берилади. Бунинг учун иш бажариладиган жойда махсус иситиладиган хона ажратилади. Ушбу танаффуслар ҳақ тўланадиган иш вақтига киритилади. Бундай махсус танаффуслар бериладиган касблар, лавозимлар ва ишлар рўйхати **5-иловада** келтирилган.

4.9. Ишдан ташқари вақтларда ишга жалб этиш фақат ходимнинг розилиги билан амалга оширилади.

4.10. Иш кеч (соат 22.00 дан кейин) тамом бўлган ҳолларда **Иш берувчи** ходимларни ишга олиб келиш ва олиб кетиш мажбуриятини олади ва навбатчи транспорт воситаси билан таъминлайди.

4.11. Ходимларни дам олиш ва байрам кунлари ишга жалб этиш алоҳида ҳоллардагина ҳамда қонун ҳужжатларида белгиланган чекловларни ҳисобга олган ҳолда, **Иш берувчининг Касаба уюшмаси қўмитаси** билан келишиб қабул қилган ёзма фармойишига биноан амалга оширилиши мумкин.

Ходимларни дам олиш ва байрам кунлари ишга жалб этишга қуйидаги асослар бўйича йўл қўйилади:

а) табиий ва техноген тусдаги авариялар, бахтсиз ҳодиса, табиий офат ва бошқа фавқулодда ҳодисаларнинг олдини олиш ёки уларнинг оқибатларини бартараф этиш зарурияти юзага келганда;

б) умумхалқ хайрия ҳашарларида иштирок этиш учун;

в) ______________________________.

4.12. Йиллик асосий таътил (қонун ҳужжатларига биноан асосий узайтирилган таътиллар ўрнатилган ходимлардан ташқари) барча ходимлар учун иш ------------------------------ (камида 15) кунидан иборат этиб белгиланади.

11

5.2. Меҳнат ҳақи Ягона тариф сеткаси (ёки **Иш берувчи** томонидан **Касаба уюшмаси қўмитаси** билан келишиб тасдиқланадиган ____ разрядли тариф сеткаси) бўйича тўланади **(11-илова).**

5.3. Ўзбекистон Республикаси Ҳукумати томонидан меҳнатга ҳақ тўлашнинг Ягона тариф сеткасини янада такомиллаштириш тўғрисида Қарор қабул қилинса, Корхонанинг тариф сеткаси ҳам қайта кўриб чиқилиши лозим.

5.4. Корхонада энг паст лавозимдаги ходимларнинг тариф сеткасининг 1-разряди (тариф коэффициенти - камида 2,476) бўйича тарификация қилиниши таъминланади.

5.5. Корхона бўйича ўртача иш ҳақи Ўзбекистон Республикасида ўрнатилган энг кам иш ҳақининг _____ бараваридан кам бўлмаган миқдорга етказилади. Бунда меҳнатга ҳақ тўлаш фондининг тариф қисми 50 фоиздан кам бўлмайди.

5.6. Иш ҳақини тўлаш муддатлари:

· ойнинг биринчи ярми учун - жорий ойнинг _____ санасида;

· ойнинг иккинчи ярми учун - _________ кейинги ойнинг ______ санасида.

Ҳақ тўланадиган кун дам олиш куни ёки байрам кунига тўғри келиб қолса, меҳнат ҳақи шу кун арафасида тўланади. Ҳар бир ходим тегишли даврда унга тўланадиган иш ҳақининг таркибий қисмлари, ушлаб қолинган пул миқдорлари ва унинг асослари, шунингдек, тўланадиган умумий пул суммаси тўғрисида ёзма шаклда хабардор қилинади.

5.7. Ходимнинг розилиги билан иш ҳақининг бир қисми унинг пластик карточкасига ўтказиб берилади, бундай ўтказма миқдори тўланадиган сумманинг_____ фоизидан ошмайди.

5.8. Ходимга ҳақ тўлаш мазкур **Шартноманинг** 5.6-бандида белгиланган муддатларга нисбатан кечиктирилганда қуйидаги чоралар кўрилади:

5.8.1. хизмат кўрсатувчи банкнинг айби билан содир бўлганда – **Иш берувчи** (Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2001 йил 22 июндаги 264-сонли Қарори асосида тузилган банк ва мижоз ўртасидаги хизмат кўрсатиш шартномасига биноан) банк раҳбариятига жарима ундириш тўғрисида талабнома киритишни ва ундирилган жаримани меҳнатга ҳақ тўлашни тартибга солишга йўналтиришни ўз зиммасига олади;

5.8.2. кечиктирилиш муддати ўтган дебитор қарздорлик мавжудлиги сабабли содир бўлганда - **Иш берувчи** дебитор қарзларни жарималар, пенялар билан бирга ун-

14

ўз зиммаларига оладилар.

11.2. Тарафлар аёлларнинг меҳнат ҳуқуқлари ва ижтимоий кафолатларини таъминлаш борасида Халқаро меҳнат ташкилотининг қуйидаги Конвенцияларига оғишмай риоя этадилар:

"Зўраки ёки мажбурий меҳнат тўғрисида"ги 29-сонли Конвенция;

"Тенг аҳамиятли меҳнат учун эркаклар ва хотин-қизларга тенг ҳақ тўлаш тўғрисида"ги 100-сонли Конвенция;

"Оналикни муҳофаза қилиш тўғрисида" 103-сонли Конвенция;

"Мажбурий меҳнатни тугатиш тўғрисида"ги 105-сонли Конвенция;

"Меҳнат ва иш турлари соҳасида камситишлар тўғрисида"ги 111-сонли Конвенция.

11.3. Тарафлар Ўзбекистон Республикаси Меҳнат кодексида кўзда тутилган қуйидаги кафолатларга риоя этилишини ҳамда имтиёзлар берилишини таъминлаш мажбуриятини ўз зиммаларига оладилар:

а) ҳомиладор аёллар учун (78, 84, 224, 237, 228, 229, 143, 231, 233-моддалари);

б) икки ёшга тўлмаган боласи бор аёллар учун (143, 227, 234, 236-моддалари);

в) уч ёшга тўлмаган боласи бор аёллар учун (78, 84, 150, 224, 228, 228', 234, 237-моддалари);

г) ўн икки ёшга тўлмаган икки ва ундан ортиқ боласи ёки ўн олти ёшга тўлмаган ногирон боласи бор аёллар учун (150, 232-моддалари);

д) ўн олти ёшга тўлмаган ногирон болани тарбиялаётган ота-онанинг бири (васий, ҳомий) учун (230-модда);

е) ўн тўрт ёшга тўлмаган боласи ёки ўн олти ёшга тўлмаган ногирон боласи бор аёллар учун (68, 144, 228, 229-моддалари);

ж) онасиз болаларни тарбиялаётган шахслар учун (235, 238-моддалари);

11.4. Иш берувчининг мажбуриятлари:

11.4.1. иш ўрни қисқартирилаётган аёлларни меҳнат бозорида талаб бўлган касбларга ўқитишни таъминлаш;

11.4.2. аёлларга малака ошириш ва қўшимча маълумот олиш ҳуқуқидан фойдаланиш учун имкониятлар яратиб бериш;

11.4.3. иш берувчининг ташаббуси билан ишдан бўшатиб олинаётган аёлларга вақтинчалик иш ўринлари яратиб бериш (корхонада юзага келаётган муаммоларни ҳал қилиш учун вақтинчалик меҳнат жамоаларини ташкил этиш);

11.4.4. корхонада меҳнати вақтинчалик фойдаланилмайдиган аёллар учун касаначиликни ташкил этиш;

35

8.41. Ходимларга меҳнат вазифасини бажариш билан боғлиқ ҳолда жароҳатланиши, касб касалликларига чалиниши ёки саломатликнинг бошқа хил шикастланиши туфайли етказилган зарар учун корхона моддий жиҳатдан жавобгар эканлигини томонлар қайд этади.

Томонлар шунга келишдики, корхона жабрланувчига кўрилган зарар учун товон тўлашдан ташқари, амалдаги қонунларга мувофиқ иш берувчи жабрланувчига ёки зарар тўловларини олиш ҳуқуқига эга бўлган шахсларга қуйидагиларни:

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2005 йил 11 февралдаги 60-сонли Қарори билан тасдиқланган "Ходимларга уларнинг меҳнат вазифасини бажариш билан боғлиқ ҳолда жароҳатланиши, касб касалликларига чалиниши ёки саломатликнинг бошқа хил шикастланиши туфайли етказилган зарарни тўлаш қоидалари"да тўланиши кўзда тутилган миқдорига нисбатан ____ % кўп миқдорда бир марталик нафақа тўлайди;

зарар кўрган ходимга ёки зарар тўловларини олиш ҳуқуқига эга бўлган шахсларга тўланиши керак бўлган ойма-ой тўлов ҳақига қўшимча равишда____%дан______%гача қўшимча ҳақ тўлайди. Кўрилган зарар миқдори, касбга оид меҳнат қобилиятини йўқотганлик даражаси ва жабрланувчининг қўшимча ёрдам турларига муҳтожлигини ҳисобга олган (корхонанинг молиявий имкониятларидан келиб чиқиб) ҳолда белгилайди;

меҳнат вазифасини бажараётиб ёки корхона манфаатлари кўзланган ишни амалга ошираётганда ҳалок бўлган, шу туфайли боқувчисини йўқотган ва бунинг учун товон пули олиш ҳуқуқига эга бўлган фуқароларга иш берувчи ҳалок бўлган ходимнинг ўртача 6 (7, 8, ...,) йиллик даромади миқдорида бир марталик нафақа (бу олти йиллик ўртача иш ҳақидан кам бўлиши мумкин эмас) тўлайди, шунингдек, дафн этиш харажатларини қоплашни ўз зиммасига олади;

ходим ишлаб чиқаришга боғлиқ ҳолда жароҳатланганда ёки касб касалликлари оқибатида вақтинчалик меҳнат лаёқатини йўқотганда (Ўз.Р.ВМ нинг 2002 йил 28 февралда тасдиқланган "Вақтинчалик меҳнатга лаёқатсизлик бўйича нафақалар тўлаш чегарасини такомиллаштириш тўғрисида"ги 71-сонли Қарорига Ўз.Р.ВМ нинг 2002 й. 31.05. даги 188-сонли Қарори билан ўзгартиришлар киритилган) ўртача ойлик иш ҳақининг 100 фоизи миқдорида ҳақ тўлайди;

тиббий-меҳнат эксперт комиссияси (ТМЭК) ёки Тиббий маслаҳат ҳайъати (ТМҲ) хулосасига мувофиқ жабрланувчи илгариги ишини бажаришга қодир бўлмаса иш берувчи жабрланувчининг розилиги билан уни бошқа янги касбга ўқитиш мажбуриятини ўз зиммасига олади;

28

______ минг (млн.) сўм миқдорида цех (бўлим), участка ва ишлаб чиқаришлар бўйича тақсимлаб чиққан ҳолда ажратиш мажбуриятини ўз зиммасига олади.

Барча режалаштирилган ва ажратишга келишилган маблағлар миқдори жамоа шартномасининг амал қилиш муддати давомида энг кам иш ҳақи миқдорининг ошириб борилишига мутаносиб равишда ошириб борилади.

8.2. Меҳнат муҳофазаси бўйича битим календар йил учун Ўзбекистон Республикаси Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазирлиги, Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси Кенгаши, Ўзбекистон Савдо-саноат палатасининг 2012 йил 3 сентябрдаги 56-66/8-25"о"/01р-сонли қўшма қарори билан тасдиқланган "Меҳнатни муҳофаза қилиш тадбирларини режалаштириш бўйича тавсиялар"га биноан тузилади ва жамоа шартномасига илова қилинади **(1-илова).**

8.3. Иш берувчи Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2008 йил 12 ноябрдаги 245-сонли Қарори билан тасдиқланган "Корхоналар, ташкилотлар ва муассасаларда меҳнатни муҳофаза қилиш жамғармасини ташкил этиш ва унинг маблағларидан фойдаланиш тартиби тўғрисида Низом"га биноан Меҳнатни муҳофаза қилиш фондини барпо этади ҳамда уни ходимларнинг меҳнат шарт-шароитларини яхшилаш ва муҳофаза қилишга йўналтирилган чора-тадбирларни молиялаштиришга сарфлайди.

8.4. **Иш берувчи** ҳар бир иш жойига мослаб иш шароити бўйича меъёрий талабларни ишлаб чиқиш **мажбуриятини ўз зиммасига олади.** Бу меъёрий талаблар ишлаб чиқариш муҳити, меҳнатни ташкил этиш ва унинг хавфсизлиги, биринчи навбатда, меҳнат ҳамда дам олиш тартиби, ходимларга ижтимоий-маиший хизмат кўрсатишга оид меъёрий талабларни ўз ичига олиши керак.

Ходимларнинг меҳнат шароити, шунингдек, меҳнат жараёни ўзгариши, меҳнат шароитига бўлган талабларнинг ортиши (ўзгариши) муносабати билан, ходимлар соғлиғини муҳофаза қилиш ва уларнинг доимий меҳнатга қобилиятларини сақлаб қолиш мақсадида, белгиланган меҳнат шароити талабларига мунтазам равишда зарур ўзгартиришлар киритиб борилади.

8.5. Ҳар бир ходим унинг иш жойидаги меҳнат шароитларига қўйиладиган меъёрий талаблардан, шунингдек, бу шароитларнинг ҳақиқий аҳволи, хусусан, ишлаб чиқариш муҳити, меҳнат ва дам олиш тартиблари, имтиёзлар ва компенсация тўловлари, шахсий ва жамоавий ҳимоя воситаларига бўлган талабларга қандай амал қилинаётган-

21

меҳнат унумдорлигини ўстириш, бошқарув ва саноат-ишлаб чиқариш ходимлари сонини мақбуллаштириш, шунингдек, бошқа омиллар ҳисобига ишлаб чиқариш харажатларини қисқартириш ва маҳсулот таннархини пасайтириш чора-тадбирларини кўриш хусусида келишиб олдилар.

2.3. Шу мақсадда **Иш берувчи:**

а) **Корхона** муваффақиятли фаолият юритишига, меҳнат маданияти ва интизоми кўтарилишига эришиш, ходимларнинг касб маҳоратини ошириш, тариф ставкалари ва ишбай баҳоларнинг амалдагиларига нисбатан пасайишига йўл қўймаслик;

б) ишлаб чиқариш дастурини бажариш учун меҳнат жамоасини моддий-техник ресурслар ва молиявий маблағлар билан ўз вақтида таъминлаб бориш;

в) меҳнат унумдорлигини юксалтириш, илғор тажрибани ўзлаштириш, фан ва техника ютуқларини амалиётга жорий этиш учун барча шарт-шароитларни яратиш;

г) ишлаб чиқариш дастурининг бажарилиши, **Корхонанинг** молиявий аҳволи ва олинган фойданинг ишлатилиши ҳақида меҳнат жамоасини мунтазам хабардор қилиб бориш;

д) **Корхонанинг** ўзида, зарур ҳолларда эса таълим муассасаларида ходимлар учун касбий тайёргарлик, бошқа касбга ўргатиш, малака ошириш ишларини олиб бориш;

(Касбий тайёргарлик, бошқа касбга ўргатиш, малака оширишнинг шакллари ҳамда бундай ўқувларни ташкил этиш шартлари, тартиби, зарур касблар ва мутахассисликлар рўйхати тегишли **Низомда** белгилаб қўйилади **(2-илова);**

е) касаначилик меҳнатини самарали ташкил этиш учун касаначи билан тузилган меҳнат шартномасидаги ишларни бажариш учун зарур ускуналар етказиб бериш ва уларга техник хизмат кўрсатиш тизимини ташкил этиш, асбоблар, жиҳозлар, материаллар ва яримфабрикатлар билан таъминлаш, касаначиларни мажбурий тарзда техника хавфсизлигига ўқитиш ва ҳоказоларни назарда тутувчи барча шарт-шароитларни **3-иловага** мувофиқ яратиш;

ж) жамоа шартномасини тузишга, унинг бажарилиши устидан назоратни йўлга қўйишга, шунингдек, Ўзбекистон Республикасининг Меҳнат кодексида, бошқа қонунларида, **Корхонанинг** таъсис ҳужжатларида, жамоа келишувларида ҳамда мазкур жамоа шартномасида назарда тутилган бошқа масалаларга оид маълумотларни **Касаба уюшмаси қўмитасига** тақдим этиб бориш;

з) белгилаб қўйилган меҳнат тартиби доирасида **Касаба уюшмаси қўмитаси** билан ҳамкорлик қилиш, ўзаро так-

4

газетасида чоп этилади, брошюра кўринишида ______ нусхада чиқарилади. Ходимлар жамоа шартномаси матни ва иловалари билан Корхонанинг ходимлар бўлимида, меҳнат муҳофазаси, иш ҳақи ва юридик бўлимларида ҳамда **Касаба уюшмаси қўмитасида** танишишлари мумкин.

15.9. **Шартноманинг** амал қилиш даврида ёки амал қилиш муддатини узайтириш даврида киритилган ўзгартиш ва қўшимчалар қўшимча келишув кўринишида бўлган алоҳида ҳужжатлар билан расмийлаштирилади ва мазкур Шартноманинг ажралмас қисми бўлиб ҳисобланади.

15.10. Жамоа шартномасининг иловалари унинг ажралмас қисми бўлиб ҳисобланади.

XVI. ЖАМОА ШАРТНОМАСИ МАЖБУРИЯТЛАРИНИНГ БУЗИЛИШИ ЁКИ УЛАРНИ БАЖАРМАСЛИК УЧУН ЖАВОБГАРЛИК

16.1. Тарафлардан бирининг мазкур **Шартномада** белгиланган шартлар бажарилмаганлиги ёки Шартнома тўлиқ бажарилмаганлиги ҳақида берган тақдимномалари бошқа тараф томонидан икки ҳафта муддатда кўриб чиқилади.

16.2. Жамоа шартномаси мажбуриятларининг бузилишида ёки бажарилмаслигида айбдор бўлган мансабдор шахслар Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатларида ҳамда мазкур **Шартномада** белгиланган тартибда жавобгарликка тортиладилар.

Жамоа шартномасига иловаларнинг тавсиявий РЎЙХАТИ

1. Меҳнатни муҳофаза қилиш бўйича Битим.
2. Ходимларнинг касбий тайёргарлиги, уларни бошқа касбга ўргатиш, малакасини ошириш, иккинчи касбга ўргатиш ишлари тўғрисида Низом.
3. Корхонада касаначилик меҳнатидан фойдаланиш тўғрисида Низом.
4. Иш вақтини жамлаб ҳисобга олиш тартиби қўлланиладиган ишлар, касблар ва лавозимлар рўйхати.
5. Йилнинг совуқ фаслларида очиқ жойларда ёки иситилмайдиган ёпиқ хоналарда ишлагани учун ходимларга иш вақтида махсус танаффуслар бериладиган ишлар, касблар ва лавозимлар рўйхати.
6. Ходимларга ноқулай меҳнат шароитида ишлаганликлари учун йиллик қўшимча таътил олиш ҳуқуқини берувчи ишлар, касблар ва лавозимлар рўйхати.
7. Ходимларга алоҳида тусдаги ишларда, шунингдек, ўта зарарли ва ўта оғир меҳнат шароитларида ишлаганликлари учун йиллик қўшимча таътил бериладиган ишлар, касблар ва лавозимлар рўйхати.

45

олишларини ва соғломлаштиришларини **Корхона** ҳисобидан ташкил этади.

9.19. Ўсиб келаётган ёш авлодга ғамхўрлик кўрсатиш мақсадида тарафлар қуйидаги мажбуриятларни оладилар:

9.19.1. ҳар йили ўқув йили бошланиши арафасида умумтаълим мактабларида таҳсил олаётган кўп болали, кам таъминланган оилалар фарзандлари учун ҳар бир болага Ўзбекистон Республикасида ўрнатилган энг кам иш ҳақининг _____ фоизи ҳисобидан келиб чиққан ҳолда дарсликлар ва ўқув қуроллари харид қилиш;

9.19.2. ҳар йили ходимлар фарзандларига янги йил совғаларининг **Корхона** ҳисобидан топширилишини ташкил этиш;

9.19.3. ходимлар фарзандларининг болалар соғломлаштириш оромгоҳларида дам олишларини таъминлаш;

9.19.4. ходимларга болалар соғломлаштириш оромгоҳлари йўлланмалари нархини, 16 ёшга тўлмаган ногирон фарзанди бор ходимларга эса дам олиш уйлари, санаторийлар, профилакторий йўлланмалари нархини Корхона ҳисобидан тўлаб бериш;

9.19.5. **Корхонага** қарашли болалар соғломлаштириш оромгоҳида дам олувчи болаларни, шунингдек, санаторий-профилакторийда дам олувчиларни овқатлантириш учун касаба уюшмалари ижтимоий суғурта бюджети маблағларидан ажратиладиган меъёрга нисбатан _____ фоиз миқдорида **Корхона** ҳисобидан қўшимча маблағ ажратиш;

9.19.6. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2012 йил 10 декабрдаги ПҚ-1875 сонли "Чет тилларини ўрганиш тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги Қарори билан белгилаб қўйилган вазифаларни амалга оширишга кўмаклашиш мақсадида ходимлар фарзандларини чет тилларига ўқитиш учун моддий кўмак бериш.

9.20. Тарафлар ётоқхоналар ва идоравий турар жойларни сақлаб туришга, уларда яшаш учун ижтимоий-маиший шароитларни яхшилашга, яшовчилар орасида маданий-оммавий, маънавият-маърифат ишларини олиб боришга иш берувчи ҳисобидан маблағ ҳамда зарур ашёлар ажратиш мажбуриятини оладилар.

9.21. Тарафлар ходимларни **Корхонанинг** ёрдамчи хўжалигида етиштирилган гўшт-сут маҳсулотлари, мева-сабзавотлар ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари билан таъминлашни яхшилаш (ёки ёрдамчи хўжаликни барпо этиш имкониятини кўриб чиқиш) мажбуриятини оладилар.

9.22. Касаба уюшмаси қўмитаси:

- қишлоқ хўжалиги ишлари бажарилаётганда меҳнат ва

32

б) янги жойда ўрнашиб олиш билан боғлиқ харажатлар;

в) ходим томонидан иш берувчи билан келишиб қилинган бошқа харажатлар.

5.12.10. Ўзбекистон Республикаси Меҳнат вазирлигининг 1992 йил 17 ноябрдаги 11/30-сонли қарори билан тасдиқланган «Фаолият тури ва мулк шаклидан қатъи назар корхона, ташкилот, муассасаларда кўчиб юриб ва қатнаб бажариладиган характердаги ишлар учун устамалар тўлаш тўғрисида Низом»га биноан ишлаб чиқариш зарурриятига кўра (доимий яшаш манзилига кунлик қайтишнинг имконияти бўлмаган ҳолатларда) ходимнинг кўчиб юриши ёки доимий иш жойидан узоқда бўлиши билан боғлиқ қўшимча сарф-харажатларини қоплаш мақсадида **кўчиб юриб бажариладиган характердаги ишлар учун устамалар;**

5.12.11. Ўзбекистон Республикаси Меҳнат вазирлигининг 1992 йил 17 ноябрдаги 11/30-сонли қарори билан тасдиқланган «Фаолият тури ва мулк шаклидан қатъи назар корхона, ташкилот, муассасаларда кўчиб юриб ва қатнаб бажариладиган характердаги ишлар учун устамалар тўлаш тўғрисида Низом»га биноан ходимнинг корхонадан анча узоқда жойлашган объектларда бажариладиган ва ишдан ташқари вақтларда корхона манзили (ёки йиғилиб кетиш жойи)дан объектдаги иш жойигача бориб келиш қатновлари билан боғлиқ ишлардаги қўшимча сарф-харажатларини қоплаш мақсадида **қатнаб бажариладиган характердаги ишлар учун устамалар;**

5.12.12. корхона (тармоқ)да кўп йиллик меҳнати учун иш стажига биноан ходимнинг ойлик тариф ставкаси (лавозим маоши)га тўланадиган устамалар;

5.12.13. вахта услубидаги иш учун устамалар (Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлигида 1998 йил 28 ноябрда 551-рақам билан рўйхатдан ўтказилган «Узоқ масофада жойлашган ва ўта муҳим объектлардаги қурилиш-монтаж ишлари бажарилишининг вахтали услуби ҳақидаги Низом»га биноан);

5.12.14. ноқулай, оғир ва зарарли меҳнат шароитлари учун қўшимча тўловлар (иш жойларини шаҳодатлаш натижаларига кўра);

5.12.15. ишлар, ишлаб чиқаришлар ва тармоқларнинг технологик турларига биноан ишчилар тариф ставкаларига оширувчи тармоқ коэффициентлари (Ўзбекистон Республикаси Меҳнат вазирлигининг 1993 йил 8 январдаги 1-сонли қарори билан тасдиқланганидан кам бўлмаган миқдорларда);

17

3.6.4. ________________________________.

Вақтинча бошқа ишга ўтказишлар муддати ишлаб чиқариш зарурриятини келтириб чиқарган омилларни бартараф этиш вақти ёки бекор туриб қолинишининг бутун даври билан белгиланади. Барча ҳолларни жамлаб ҳисоблаганда **Иш берувчининг** ташаббуси билан ходимни вақтинча бошқа ишга ўтказиш муддатининг чегараси йил давомида 60 кундан ошмаслиги лозим.

Ходим Иш берувчининг ташаббуси билан вақтинча бошқа ишга ўтказилган даврда унга бажараётган ишига қараб, лекин аввалги ўртача иш ҳақидан кам бўлмаган миқдорда иш ҳақи тўланади.

3.7. **Иш берувчи** ходимларни оммавий равишда ишдан озод этиш эҳтимоли тўғрисида ______________ (камида икки ой) олдин тегишли касаба уюшмаси органи ёки ходимларнинг бошқа вакиллик органига ахборот тақдим этиш, ишдан озод этиш оқибатларини енгиллаштиришга қаратилган маслаҳатли ишларни амалга ошириш мажбуриятлариини ўз зиммасига олади. **Иш берувчи,** шунингдек, камида икки ой олдин ҳар бир ходимнинг касби, мутахассислиги, малакаси ва меҳнат ҳақи миқдорини кўрсатган ҳолда, ишдан озод қилиш тўғрисидаги маълумотларни маҳаллий меҳнат органига ҳам маълум қилиш мажбуриятини ўз зиммасига олади.

Корхона ходимларининг рўйхатдаги сонидан камида ____ фоизининг бир вақтнинг ўзида ишдан озод этилиши ходимларнинг оммавий равишда ишдан озод этилиши деб ҳисобланади.

3.8. **Иш берувчи** қисқартирилаётган ходимларни қайта тайёрлаш ва қайта ўқитиш ишларини ташкил этиш мажбуриятини ўз зиммасига олади.

3.9. Ходимлар сони қисқартирилаётганда қисқартириш оқибатларини юмшатишга қаратилган қуйидаги чоралар назарда тутилади:

а) ишдан бўшатилган ходимларни иш билан таъминлаш учун кичик бизнес субъектларини таъсис этиш;

б) ўриндошликни, вақтинча ишлайдиган ходимлар сонини чеклаш, бир неча касбда ишлашни тақиқлаш, фуқаролик-ҳуқуқий шартномалар бўйича бажариладиган ишларни жамоанинг ўзига бериш;

в) ходимларнинг хоҳишига кўра уларга иш ҳақи сақланмаган ҳолда қисқа муддатли таътиллар бериш;

г) қисқартириш тўғрисидаги огоҳлантириш амал қилаётган даврда ходимнинг ўз хоҳиши билан меҳнат шартномасининг бекор қилинишини томонлар келишувига биноан огоҳлантириш муддатига мувофиқ келадиган пуллик ком-

8

қилиш муддатига тузиладиган Меҳнат низолари комиссияси томонидан кўриб чиқилади.

13.3. Меҳнат низолари комиссияси ўз фаолиятини қонун хужжатларига ва 33-иловада келтирилган Низомга биноан олиб боради.

13.4. Меҳнат низолари комиссиясини ташкилий-техникавий таъминлаш ишлари 34-иловага асосан амалга оширилади.

13.5. Жамоаларга доир меҳнат низолари Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда ҳал этилади.

XIV. ИЖТИМОИЙ ШЕРИКЛИК. КАСАБА УЮШМАСИ ФАОЛИЯТИНИНГ КАФОЛАТЛАРИГА РИОЯ ЭТИЛИШИ

14.1. **Иш берувчи** ва **Касаба уюшмаси** қўмитаси ўзаро муносабатларида ижтимоий шериклик, ҳамкорлик, ўзаро манфаатларни ҳурмат қилиш тамойилларига ҳамда Ўзбекистон Республикаси Конституцияси, Меҳнат кодекси ва бошқа қонун ҳужжатларига амал қиладилар.

14.2. **Иш берувчи** Ўзбекистон Республикасининг амалдаги қонун ҳужжатларига, шунингдек, Ўзбекистон Республикаси томонидан ратификация қилинган халқаро шартномалар ҳамда Халқаро меҳнат ташкилотининг конвенцияларига биноан касаба уюшмасининг ҳуқуқларига риоя қилади, унинг фаолиятига ҳар томонлама кўмаклашади;

14.3. **Иш берувчи Корхонада** ходимларнинг ягона вакиллик органи сифатида **Касаба уюшмаси қўмитасини** тан олади.

14.4. Томонлар касаба уюшмаси аъзоларининг ёзма аризалари асосида касаба уюшмаси аъзолик бадаллари **Корхона** бухгалтерияси орқали пул ўтказиш йўли билан тўланиб борилишини мақсадга мувофиқ деб ҳисоблайдилар.

14.5. Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлигида 2012 йил 15 мартда 2342-рақам билан рўхатга олинган «Хўжалик юритувчи субъектларнинг банк ҳисобварақларидан пул маблағларини ҳисобдан чиқариш тартиби тўғрисидаги йўриқнома»га биноан **Корхона** ҳисобварағида маблағ етарли бўлмаган ҳолларда касаба уюшмаси аъзолик бадаллари ижро тўлов ҳужжатлари бўйича пропорция асосида ҳисобдан чиқариладиган маблағлар қаторига киритилади.

14.6. **Иш берувчи:**

а) жамоа шартномасига кирмаган ижтимоий-иқтисодий масалалар бўйича қарорлар қабул қилишдан аввал **Касаба уюшмаси қўмитаси** билан олдиндан келишиб олиш;

б) **Касаба уюшмаси қўмитаси** талаб қилганда унга

41

11.4.5. ишлаб чиқариш ҳажмининг камайганлиги сабабли малакали аёл кадрлар билан таъминланган ишлаб чиқариш бўлинмаларини қисқартириш ўрнига тўлиқсиз иш вақти режимига ўтказиш;

11.4.6. **Корхона** (тизим бирлиги) реконструкциядан сўнг ишга тушганда унда ишга жойлаштириш учун қайта ўқитилган ва илгари мазкур корхонада меҳнат қилган аёлларга афзалликлар бериш;

11.4.7. тиббий хулосага мувофиқ ҳомиладор аёлларга _____ цехлардан енгилроқ ёки ноқулай ишлаб чиқариш омиллари таъсиридан холи бўлган _____ иш ўринлари ажратиш;

11.4.8. тиббий кўрикдан ўтишлари учун ҳомиладор аёлларни ўртача иш ҳақи сақланган ҳолда ишдан озод этиш (агар мазкур кўрикни ишдан ташқари вақтда ўтказиш имконияти бўлмаса);

11.4.9. ҳақ тўланадиган ҳомиладорлик ва туғиш таътиллари кунини қонунда белгиланганига нисбатан _____ ой (календар кунлар)га узайтириш;

11.4.10. қарамоғидаги 2 ёшдан 3 ёшгача бўлган болани парваришлаш таътилида бўлган аёлларга ҳар ойда Ўзбекистон Республикасида ўрнатилган энг кам иш ҳақининг _____ бараварида моддий ёрдам кўрсатиб бориш;

11.4.11. тўрт ва ундан ортиқ вояга етмаган фарзандлари бор аёлларга _____ соатгача қисқартирилган иш куни белгиланиб, йил давомида жами Ўзбекистон Республикасида ўрнатилган энг кам иш ҳақининг _____ бараварида моддий ёрдам ажратиш;

11.4.12. уч ёшга тўлмаган болалари бор аёлларга 1 соатга қисқартирилган иш куни белгилаш;

11.4.13. саккиз (10-12) ёшгача фарзанди бўлган аёлларнинг илтимосига кўра, ойда _____ кундан иборат иш ҳақи сақланмайдиган ёки қисман тўланадиган дам олиш куни бериш;

11.4.14. нормативда кўзда тутилганидан ташқари ____ та цехда (бўлинмада) аёллар учун шахсий гигиена хоналарини ташкил этиш, соғломлаштириш мажмуалари ва дам олиш хоналарини жорий этиш;

11.4.15. **Корхона** маблағлари ҳисобидан ҳомиладор аёлларни тиббиёт муассасалари (сиҳатгоҳлар)да ёки **Корхонага** тегишли санаторий-профилакторийда бепул даволаш.

11.5. Икки ёшгача фарзанди бўлган аёлларга болани овқатлантириш учун ҳар уч соатда 30 дақиқадан танаффус берилади, икки нафардан кўп 2 ёшгача фарзанди бўлган аёлларга эса ҳар уч соатда 1 соатдан танаффус белгиланади. Болани овқатлантириш учун бериладиган танаффус-

36

ходимларга;

б) бетоб оила аъзосини парваришлаётган ходимларга;

в) Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2007 йил 18 майдаги ПФ-3878-сон Фармонига биноан тижорат банкларидан ипотека кредитини олган ёш оилалар вакилларига;

г) ишлаётган пенсионерларга;

д) ________________________;

е) ________________________;

ж) ________________________.

4.17. Таътил учун ҳақ тўлаш таътил бошланмасдан олдинги охирги иш кунидан кечиктирмай амалга оширилади.

4.18. Ходимнинг аризасига биноан унга иш ҳақи сақланмаган ҳолда таътил берилиши мумкин, унинг муддати ходим билан Иш берувчи ўртасидаги келишувга биноан белгиланади, лекин у ўн икки ойлик давр мобайнида жами уч ойдан ортиқ бўлмаслиги керак.

4.19. Ўзбекистон Республикаси Меҳнат кодексининг 150-моддасида кўрсатиб ўтилган ходимлар (1941-1945 йиллардаги уруш қатнашчилари ва имтиёзлари жиҳатидан уларга тенглаштирилган шахслар, I ва II гуруҳ ногиронлари, ўн икки ёшга тўлмаган икки ва ундан ортиқ болани тарбиялаётган аёллар)дан ташқари яна қуйидаги ходимларга уларнинг хоҳишига кўра иш ҳақи сақланмаган ҳолда муқаррар тартибда 14 календар кунгача таътил берилади:

а) бетоб оила аъзосини парваришлаётган шахсларга;

б) 30 ёшгача бўлган ёш оила аъзоларига;

в) ишлаётган пенсионерларга;

г) ________________________;

д) ________________________;

е) ________________________;

ж) ________________________.

4.20. Меҳнат шартномаси бекор қилинганда (шу жумладан, унинг муддати тугаши муносабати билан ҳам) ходимнинг хоҳишига кўра, йиллик асосий ва қўшимча таътилларни бериб, ундан кейин меҳнат муносабатларини бекор қилиш мумкин. Бу ҳолда таътил тугаган кун меҳнат шартномаси бекор қилинган кун деб ҳисобланади.

V. МЕҲНАТГА ҲАҚ ТЎЛАШ. КАФОЛАТЛИ ТЎЛОВЛАР ВА КОМПЕНСАЦИЯ ТЎЛОВЛАРИ

5.1. Корхонада меҳнатга ҳақ тўлашнинг вақтбай ва ишбай шакллари қўлланилиб, бунда вақтбай - мукофотли (ёки оддий вақтбай) ҳамда бевосита ишбай (ёки ишбай - мукофотли, ишбай-прогрессив, билвосита ишбай, аккорд) меҳнатга ҳақ тўлаш тизимларидан фойдаланилади.

13

4.13. Қуйидаги ҳолларда қўшимча йиллик меҳнат таътиллари берилади:

а) меҳнат шароити ноқулай бўлган ишларда (Ўзбекистон Республикаси Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазирлиги ҳамда Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги томонидан тасдиқланган Меҳнат шароитларини баҳолаш ва меҳнат шароитлари бўйича иш ўринларини шаҳодатдан ўтказиш услубиёти асосида) _____ кундан _____ кунгача **(6-илова);**

б) Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1997 йил 11 мартдаги 133-сонли Қарорига биноан меҳнат шароити ўзига хос бўлган ишлар учун, шунингдек, ўта зарарли ва ўта оғир меҳнат шароити учун 12 кундан _____ кунгача **(7-илова);**

в) **Корхона** (тармоқ)даги иш стажи учун _____ кундан ____ кунгача **8-иловага** мувофиқ;

г) раҳбар ва мутахассис кадрларга **9-иловада** келтирилган лавозимлар рўйхатига биноан;

д) оғир ва ноқулай табиий-иқлим шароитларидаги иш учун _____ кундан _____ кунгача **(10-илова);**

е) ________________________;

ж) ________________________.

4.14. Иш берувчи қуйидаги ҳолларда ходимнинг иш ҳақи сақланиб қолинадиган таътил бериш ҳақидаги илтимосини қаноатлантиришни ўз зиммасига олади:

а) яқин қариндоши вафот этганда – 3 кун;

б) ходим ёки унинг фарзандининг тўй маросимини ўтказишга – 3 кун;

в) ________________________;

г) ________________________.

Ходимнинг ота-онаси, ака-укаси, опа-синглиси, фарзанди ҳамда унинг турмуш ўртоғининг ота-онаси, ака-укаси, опа-синглиси унинг яқин қариндошлари деб ҳисобланадилар.

4.15. Йиллик ҳақ тўланадиган меҳнат таътилини олиш ҳуқуқини берувчи иш стажига қўшимча равишда муддати икки ҳафтадан _____ ҳафтагача бўлган иш ҳақи сақланмаган ҳолда берилган таътиллар ҳам киритилади.

4.16. Ўзбекистон Республикаси Меҳнат кодексининг 144-моддасида кўрсатиб ўтилган ходимлар тоифаларидан ташқари қуйидаги ходимларга меҳнат таътили уларнинг хоҳишига кўра ёзги ёки улар учун қулай бўлган бошқа вақтда берилади:

а) Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1997 йил 20 мартдаги 153-сонли Қарорига асосан ижтимоий аҳамиятга молик касаллик бўйича ҳисобда турган

12

лар иш соатига қўшилиб, ўртача иш ҳақи тўланади. Ходиманинг хоҳишига кўра, болани овқатлантириш учун ажратилган танаффуслар вақти дам олиш ва овқатланиш учун белгиланган танаффусга қўшиб берилиши ёки умумлаштирилиб, иш кунининг (смена) бошига ёки охирига ўтиши мумкин (Халқаро меҳнат ташкилотининг 103-сонли Конвенциясига ҳамда Ўзбекистон Республикаси Меҳнат кодексининг 236-моддасига асосан).

11.6. Болалик аёлларнинг бола _____ ёшга тўлгунига қадар уни парваришлаш таътилида бўлган вақти меҳнат стажига қўшилади ва кейинги ҳақ тўланадиган йиллик таътил олиш ҳуқуқини беради.

11.7. **Касаба уюшмаси қўмитаси** аёллар меҳнат шароитларини яхшилашга кўмаклашишни ўз зиммасига олади, аёллар меҳнати ва соғлиги муҳофазаси бўйича Корхонанинг ижтимоий дастури бажарилишида **Иш берувчига** яқиндан ёрдам беради.

XII. ЁШЛАР УЧУН ҚЎШИМЧА ИМТИЁЗ ВА КАФОЛАТЛАР

12.1. **Корхона** ишида ва ривожланишида ёш мутахассислар иштироки самарасини янада ошириш ҳамда ёшларни ижтимоий ҳимояси масаласи ечимини топиш мақсадида томонлар қуйидагиларга келишиб олдилар:

- Халқаро меҳнат ташкилотининг "Ишга қабул қилиш учун энг кичик ёш тўғрисида"ги 138-сонли ҳамда "Болалар меҳнатининг оғир шаклларини тақиқлаш ва йўқ қилишга доир шошилинч чоралар тўғрисида"ги 182-сонли Конвенцияларига биноан ишга қабул қилиш учун энг кичик ёшга риоя этиш ҳамда болалар меҳнатининг оғир шаклларини тақиқлаш юзасидан аниқ мақсадга йўналтирилган ишларни олиб бориш;

ёшлар билан ишлаш бўйича комплекс дастур ва уни амалга ошириш тадбирларини ишлаб чиқиш;

ёш мутахассислар ва ёш усталар кенгашини тузиш;

ёш ходимлар ва мутахассислар ўртасида касб маҳорати бўйича танловлар ўтказиш;

ёш оилалар аъзолари бўлган ходимларга ҳар томонлама ёрдам кўрсатиш.

12.2. Қонун ҳужжатларига биноан ва мазкур **Шартнома** мақсадларида:

а) 30 ёшгача бўлган ходимлар **ёшлар** деб ҳисобланадилар;

б) олий ва ўрта махсус маълумотга эга бўлган ва олган мутахассислиги бўйича илк бор мазкур **Корхонага** ишга кирган ходимлар таълим муассасасини битиргандан сўнг

37

2015-yil 1-yanvar, payshanba, № 1-2 (3507), www.ishonch-doverie.uz, e-mail: xatlar@ishonch-doverie.uz

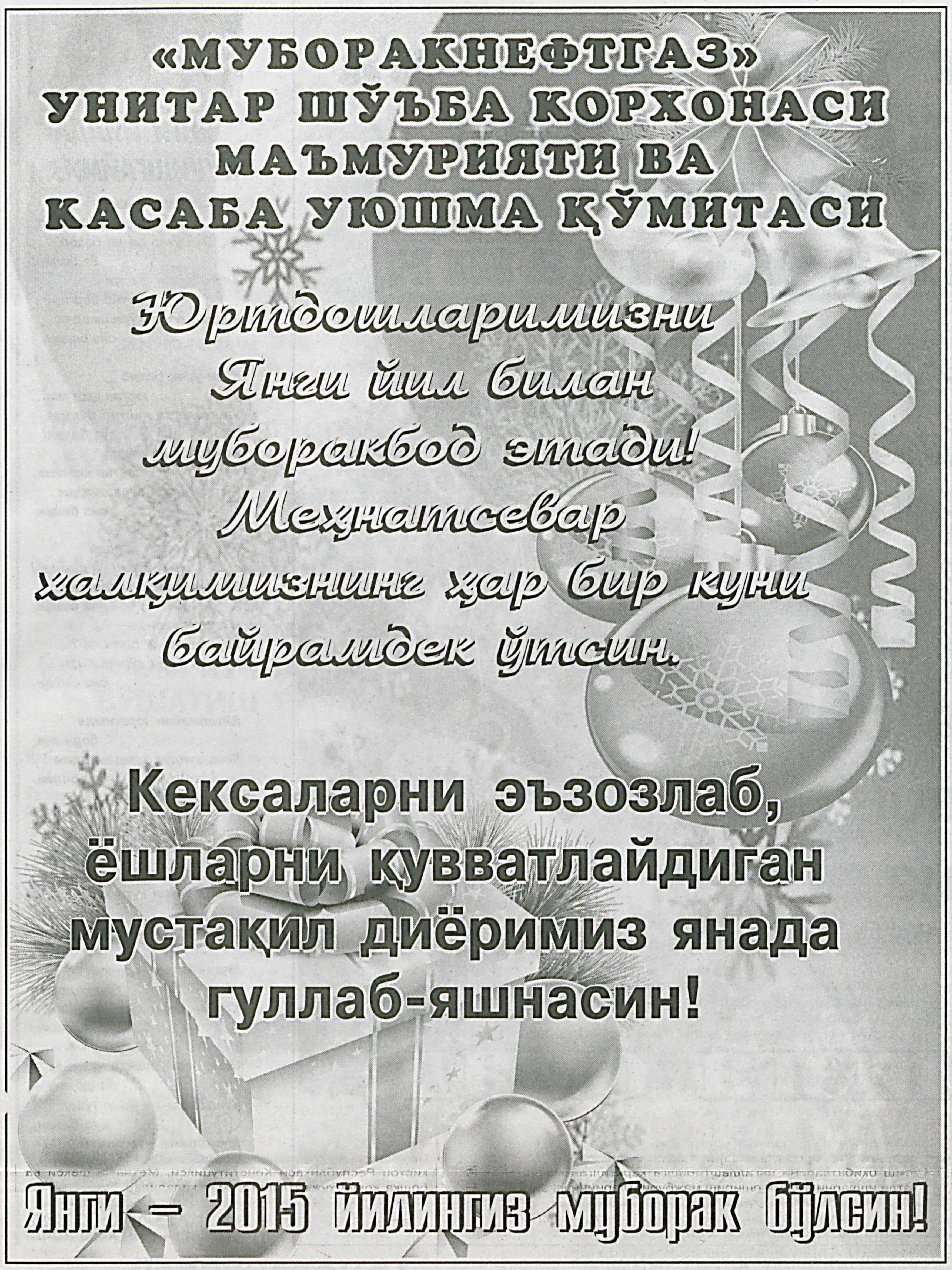

СОВҒА

(Ҳикоя)

Ўшанда янги йил арафаси эди. Эрталабдан гупиллаб лайлакқор ёғар, тоқу гумбазлар оппоқ либосга бурканган, Девонбеги хонақоси симоби кулоҳ кийган қаландарга ўхшар, чуқур сукутдаги қари тутлар унинг сомеълари эдилар гўё.

Сон-саноқсиз митти юлдузлар қора-кўкимтир сув юзига оҳиста қўниб-қўнмай эриб кетишар, Шоҳруд тинимсиз ёғилаётган қордан ҳузурланиб, сим-сим оқар, юзини муз қоплаган Лабиҳовуз қор кўрпаси остида эди.

Отам, онам ва мен янги йилни кутиб олиш учун шаҳарлик амакимнинг Лабиҳовузга туташ ҳовлисига келгандик. Институтда ўқийдиган акам ҳам шу ерда.

Акам лаш-лушларини саранжомлагач, мени Лабиҳовузга етаклади. У институтнинг иккинчи босқич талабаси, мен эсам 1-синфда ўқирдим.

Ҳаво хийла совуқ бўлса-да, момиқ қорни «ғарч-ғарч» босиб одимлашдан беҳад ҳузурланардим. Оппоқ сукунат қўйнига ғарқ бўлган Бухоро менга эртак сўзлар, кўз ўнгимда асрий тоқу гумбазлар эмас, афсонавий шаҳзода, маликалар, Қорбобо, Қорқиз ва яна алланималар гавдаланарди.

Тез орада Қорбобо ва Қорқиз хаёлимда эмас, ўнгимда намоён бўлди. Акам иккимиз бошлашиб Девонбеги хонақоҳи олдидаги кенг майдонга чиққанимизда ҳайратдан лол қолдим.

Майдонда учи нақ осмонга етай-етай деб турган ям-яшил арча безатилган, унинг сон-саноқсиз ўйинчоқлари кўзни қамаштирарди. Нинабаргларга қўнаётган қор учқунлари илоҳий манзара кашф этган, арча атрофида давра олиб шўхлик қилаётган тенгқурларимнинг шодлиги чексиз эди. Акамнинг қистови ва далдаси билан мен ҳам даврага қўшилдим. Болалар бўри, тулки, айиқ, шер ва бошқа жонзотлар ниқобларини кийиб олишганди. Акам бир зумда қаердандир топиб олган қуён ниқобини менга берди. Лекин шер ва айиқ олдида қуён нима деган гап? Ниқобни кийишни истамадим. Шу аснода қаршимда пайдо бўлган Қорқиз қўлимга йўлбарс ниқобини тутқазди.

Мана бу бошқа гап! Йўлбарс шердан ҳам, айиқдан ҳам зўр! Ниқобни дарҳол юзимга тортиб, шўхлик қила бошладим.

Қор ҳамон бўралаб ёғар, уст-бошимиз оппоқ қор, осмонўпар арча эса янада кўркамлашиб борарди.

Шу тахлит чошгоҳгача хурсандчилик қилдик. Ниҳоят, Қорбобо совғаларини тарқата бошлади. Лабиҳовуз болаларнинг шўх-шодон қий-чувига тўлиб кетди.

Бир маҳал Қорбобо ҳассасини дўқиллатиб келиб, қаршимда тўхтади ва шундай деди:

— Ҳой, Йўлбарсвой, сен ҳойнаҳой «аъло» баҳога ўқисанг керак? Шундайми?

— Ҳа, шундай, шундай! — дедим шоша-пиша. — Фақат биттагина тўртим бор, холос...

Қорбобо бир зум ўйланиб турди. У дамлар менга йилдек туюлди.

Битта «тўрт»и бор экан, деб совға бермай кетиб қолса-я?! Йўқ, хайрият, Қорбобо олижаноб экан, ундай қилмади.

— Биттагина «тўрт» бўлса, ёмон эмас! Мана бу совға сенга! — деди у қўлимга катта қоғоз ўрамини тутқазаркан.

Бошим кўкка етган, чунки бунақа чиройли совғани Қорбободан биринчи маротаба олишим эди-да!

Ўрамнинг ичида нима борлигини билмас эдим, у қўлларимни ёндирарди гўё. Қоғоз юзидаги Қорбобо, Қорқиз сурати, қор учқунлари унга ажиб бир сирлилик бахш этиб турарди.

Акам ёнимга келди. Совғани унга кўрсатиб мақтандим:

— Мана, Қорбобо берди! Битта «тўрт»им бор десам ҳам, майли, зарари йўқ, деди!

Акам ҳам хурсанд бўлди.

Лабиҳовуз кўзимга тағин ҳам чиройли кўринар, тезроқ амакимникига бориб, ўрамда нима борлигини билгим келарди.

Акам билан арча атрофини тарк этамиз деб турганимизда бир чеккада хун бўлиб йиғлаётган қизалоққа кўзим тушди. Уни мен тенги опаси юпатмоқчи бўлар, лекин қизча оёқларини «тап-тап» ерга урганича йиғига зўр берарди.

— Уйга юр, дадам сенга бундан ҳам зўр совға олиб келадилар, — дерди опаси. Маълум бўлишича, қизалоққа навбат етганда Қорбобонинг совғаси тугаб қолибди... Бу ёғи қандоқ бўлди? Ахир, Қорбобонинг тўрвасидаги совғалар ҳеч қачон тугамайди дейишганди-ку!

Қизча ҳамон йиғлар, унинг шашқатор ёшларига қараб, нима қилишимни билмасдим.

Акам билан кўз уриштирдим. У «совғани қизчага берсанг яхши бўларди», деяётгандай туюлди. Мен бироз тараддудландим. Ахир, қўлимни ёндириб турган қоғоз ўрамда нима борлигини ҳам билмасдим-да.

Қўлимдаги совғани қизчага узатдим.

У бир зумда йиғидан тўхтаб, совғани олди-ю, бағрига босди. Опаси менга миннатдор нигоҳ ташлаб, такрор-такрор раҳмат айтди.

Биз арча ёнидан секин-аста узоқлашар эканмиз, акам мени Шоҳруд соҳилидаги ширинликлар дўкони томон бошлади. У ердан Қорбобонинг совғасидан ҳам каттароқ совға олиб берди.

Мен жуда шод эдим. Самодан тўкилиб турган қор учқунлари қошкиприкларимга қўниб, танимга ҳузур бағишлар, чор-атроф кўзимга жуда гўзал кўринар эди...

* * *

Ҳар доим Янги йил арафасида невараларимга совға ҳозирлар эканман, Лабиҳовузни, Қорбобонинг совғасини ва йиғлаб турган ўша қизалоқни эслайман... Эслайман-у, совға олишдан кўра, совға бериш қувончлироқ эканини ҳис этиб, кўнглим ёришади.

Ана, яна лайлакқор ёғаяпти. Арча атрофида болакайлар қий-чуви авжига чиқади.

Жўра ФОЗИЛ

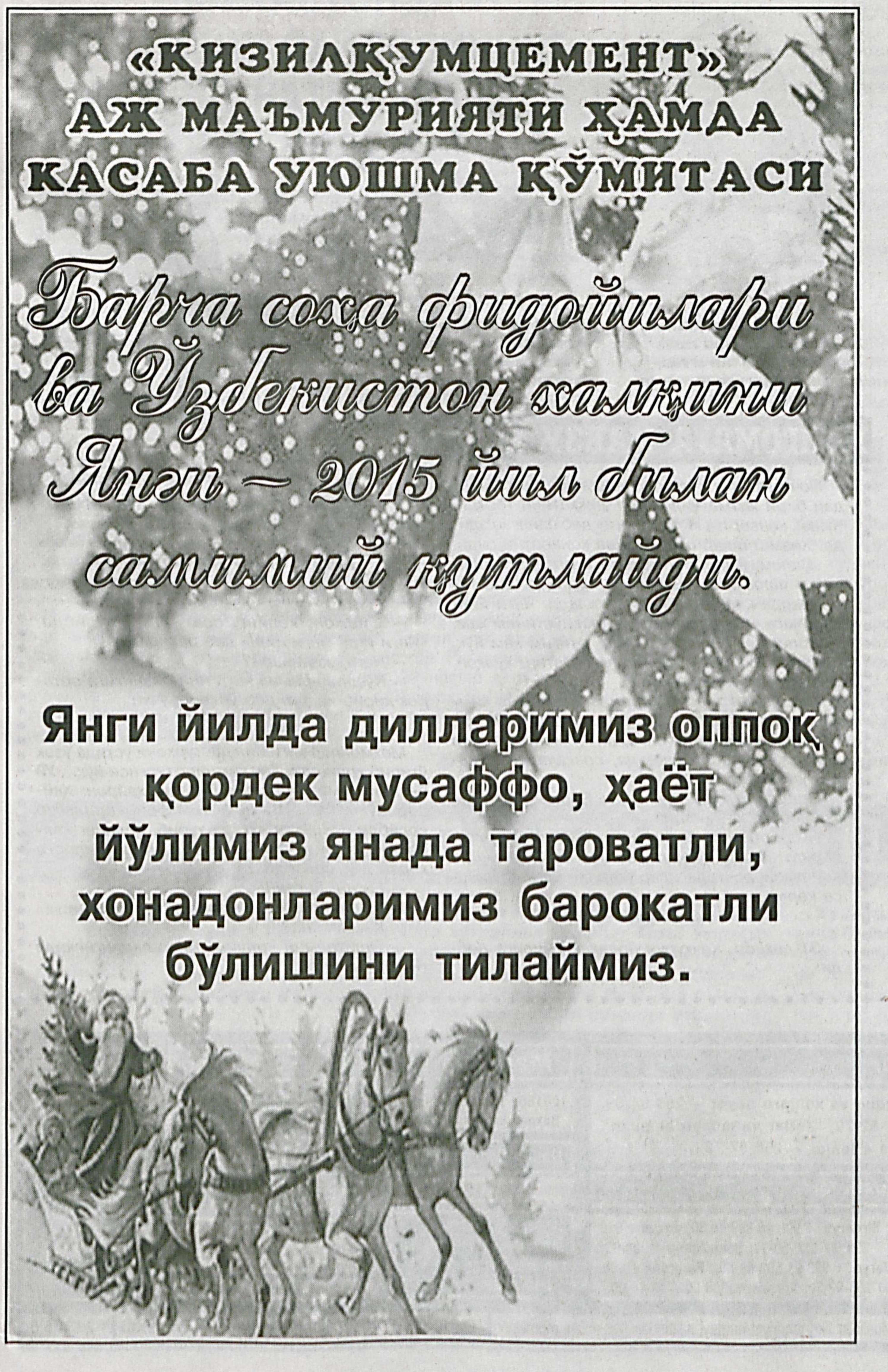

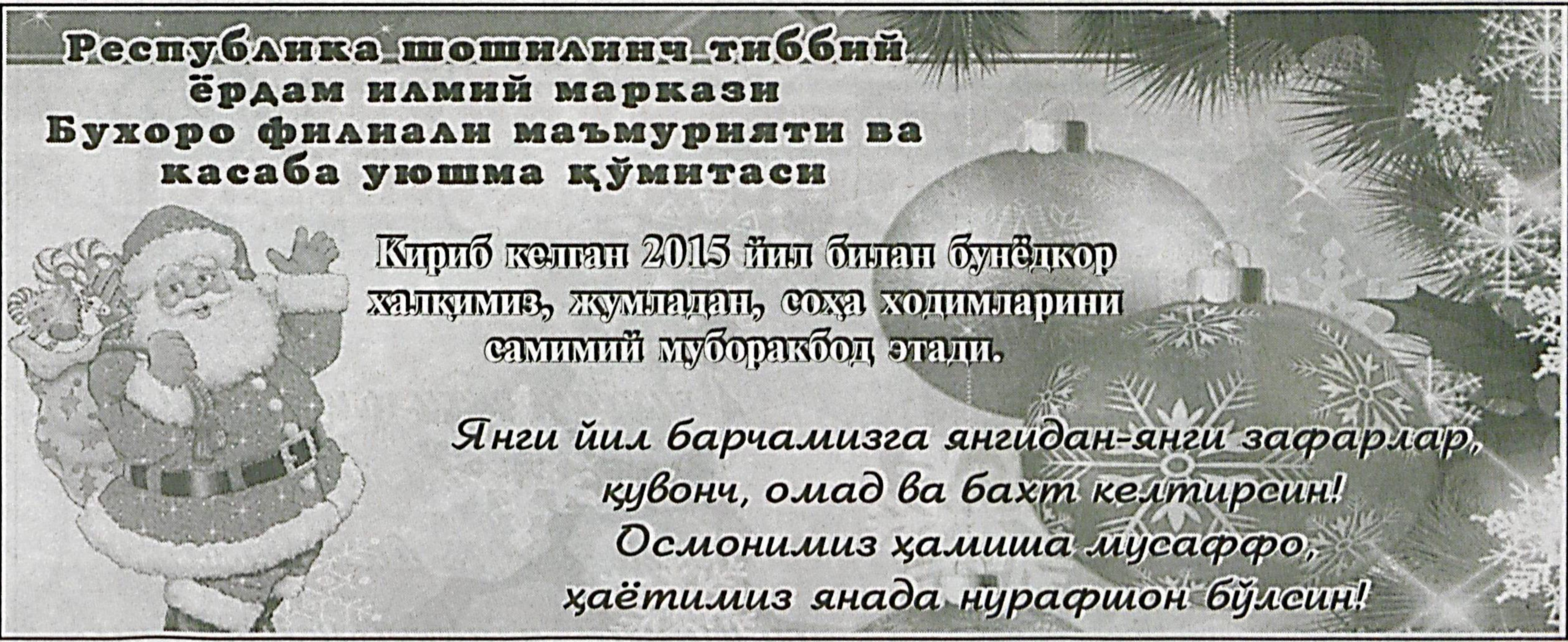

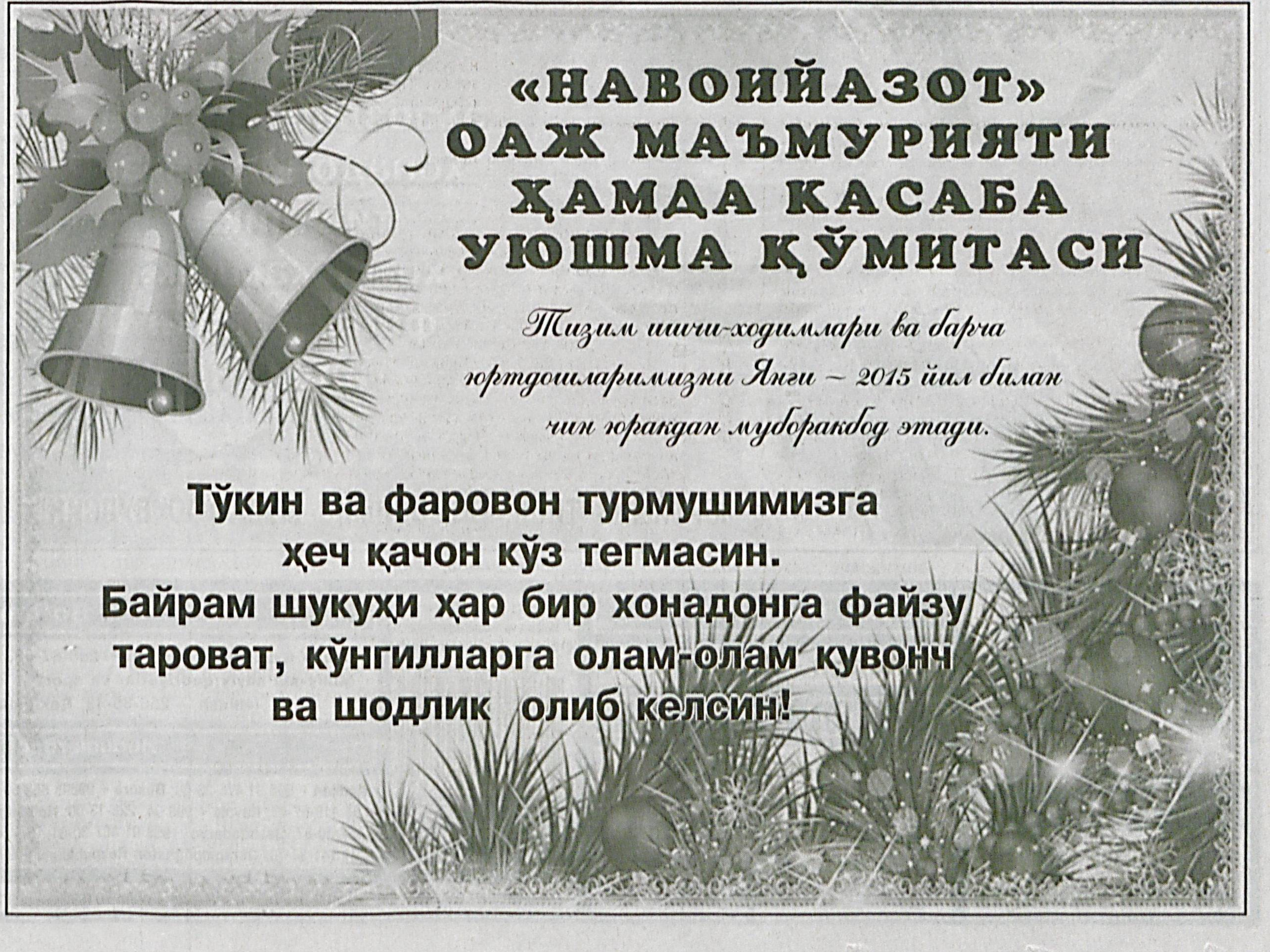

ЯНГИ ЙИЛДА КЎРИШГАЙМИЗ...

Кун ортидан кунлар
етиб бородир,
Оҳ, йил ўтар не-не баҳор,
ёз билан!
Ҳатто хазон фасли
кетиб бородир,
Кўпдан бери кўришмадик
сиз билан.

Қўзи-улоқ боқиб
юрган қизгина...
Ул кезларга қайтиб бўлмас
сўз билан!
Бойғалчалар тақиб
юрган қизгина,
Кўпдан бери кўришмадик
сиз билан.

Кўз ўнгимдан қандай
ўчсин ул дамлар!
Кўрмагандай ўтардингиз
ноз билан.
«Гапирмасин», —
дермидингиз одамлар?..
Кўпдан бери кўришмадик
сиз билан.

Айтолмайин юрагимда
боримни,
Кеча-кундуз ҳамдам эдим
соз билан.
Ўтар бўлдим овунч этиб
торимни,
Кўпдан бери кўришмадик
сиз билан.

Висол чоғин кута-кута
адоман,
Сўнмас умид билсанг доим
биз билан.
Муҳаббатдан яралган
бир садоман
Кўпдан бери кўришмадик
сиз билан.

На иложки, ишққа қулмиз,
бандамиз —
Кўнгил ҳамон ўшал гўзал
қиз билан,
Муҳаббатга ета олмай
доғдамиз,
Янги йилда кўришгаймиз
сиз билан...

Асад АСИЛ

БАЙРАМ МУТОЙИБАСИ

Рассом: Хусан СОДИҚОВ

ГАЗЕТАНИНГ ЖИЗЗАХ ВИЛОЯТИ БЎЙИЧА МУХБИРИ АБДУМАННОП АЗИМОВГА

Пича қайсар, пича тунд, аммо йўқ ёмонлиги,
Ҳақиқатнинг йўлида жон-жаҳони жонлиги.
Эҳтиром топди балки шу сабаб эл ичида,
Ким ҳурмат кўрсатарди бўлса гар шайтонлиги.

ШАХМАТЧИ АКА-УКА ЖАВОҲИР ВА ИСЛОМБЕК СИНДОРОВЛАРГА

Ҳа, кўриб турибмиз, барча болалар
Рустам Қосимжоновга қилурлар ҳавас.
Ўн йилми, ўн беш йил ўтиб бизлар ҳам
Тожга даъвогарлик қилмасак бўлмас.

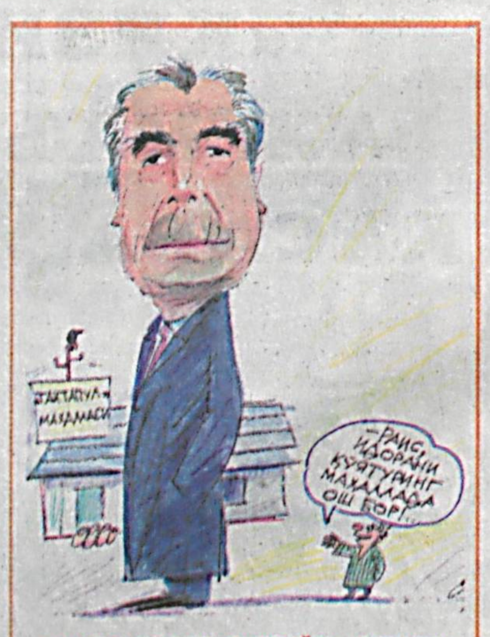

КАСАБА УЮШМА ФАХРИЙСИ, ҲОЗИРДА ОЛМАЗОР ТУМАНИДАГИ «ТАХТАПУЛ» МАҲАЛЛАСИ ФУҚАРОЛАР ЙИҒИНИ РАИСИ АБДУРАҲИМ ТОШПЎЛАТОВГА

Хўшлашди ёш етди деб, лек бор экан чаласи,
Уйда ўтиролмади, топди иш дам палласи.
Ким ака, ким укадир – белни маҳкам боғлаган,
Кўрк очар кундан-кунга «Тахтапул» маҳалласи.

Муаллиф: Зайниддин РИХСИЕВ

ҲАНГОМАГА МАВЗУ КЎП

Почтага янги йил арафасида келган хатлардан бири хизматчиларнинг диққатини тортди. Чунки, конвертга «Қорбобога» деб ёзилган эди-да. Хизматчилар шоша-пиша конвертни очди:

«Салом, Қорбобо! Сенга тоғ ортидаги қишлоқда яшовчи Болтавой хат ёзмоқда. Биз томонларда қиш жуда қаттиқ келади. Янги йилда кўчага чиқа олмайман, чунки пўстиним ҳам, қўлқопим ҳам, телпагим ҳам, этигим ҳам йўқ. Қорбобожон, илтимос, менга пўстин, қўлқоп, телпак ва этик жўнатгин!»

Мактубдан таъсирланган хизматчилар кимнинг қанча пули бўлса, ўртага ташлаб, пўстин, телпак ва этик сотиб олишди. Қўлқопга эса пул етмади. Шундай бўлса-да, совғаларни жўнатиб юборишибди.

Орадан бир неча кун ўтгач, Болтавойдан яна Қорбобога хат келди:

«Қорбобожон, совғалар учун сенга каттакон раҳмат! Лекин қўлқоп менгача етиб келмади. Ҳойнаҳой, почтадагилар ўғирлаб олган бўлишса керак...».

31 декабр. Кечқурун болакай ойисига деб-ди:

— Ойижон, келинг, соат 11:30 бўлибди. «Янги йил! Янги йил!» деб бақирамиз!

— Нега, жиннивой?

— Қўшниларимиз янги йил бизникига эртароқ кириб келди, деб ўйлаши учун...

Меҳмонлар янги йил дастурхони устида узоқ ўтириб қолишди. Ҳеч кимнинг тургиси йўқ... Уй бекаси нима қилишини билмай ҳайрон. Ҳайдаб бўлмаса... Шу вақт телефон жиринглаб қолибди. Гўшакни кўтара туриб, аёлнинг калласига ажойиб ғоя келибди. Меҳмонларга қараб дод солибди:

— Ёнғин! Ёнғин!!!

Меҳмонлар сакраб ўриндан туришибди:

— Кимникида?

— Эшитолмай қолдим! Битталарингникида бўлса керак-да!

O'zbekiston kasaba uyushmalari Federatsiyasi

Muassis: O'zbekiston kasaba uyushmalari Federatsiyasi

Bosh muharrir v.b.: Jahongir Sharofboyev

Tahrir hay'ati: Muhammad Ali Ahmedov, Baxtiyor Mahmadaliyev, Oksana Belausova, Eson Rajabov.

2007-yil 11-yanvarda O'zbekiston Matbuot va axborot agentligida 0116-raqam bilan ro'yxatga olingan.
ISSN 2010-5002

Gazeta ofset usulida, A-2 formatida bosildi. Hajmi 4 bosma taboq.

Bo'limlar: Kasaba uyushmalari hayoti — 256-87-63, Huquq va xalqaro hayot — 256-64-69, Milliy-ma'naviy qadriyatlar va sport — 256-82-79, Xatlar va muxbirlar bilan ishlash — 256-85-43, Reklama va e'lonlar — 256-87-73.

Hududlardagi muxbirlar: Andijon + 998 91 475-23-60; Buxoro + 99893 653 50 81; Sirdaryo + 998 90 999 58 30; Jizzax + 998 94 418-67-49; Navoiy + 998 94 228-13-00; Namangan + 998 90 260-50-77; Samarqand + 998 93 352-50-87; Qashqadaryo +998 91 467-30-01; Surxondaryo + 998 95 502-68-99; Farg'ona + 998 91 141-27-70; Qoraqalpog'iston Respublikasi + 998 91 268-92-32; Xorazm + 998 90 719-48-00.

Manzilimiz: 100165, Toshkent shahri, Buxoro ko'chasi, 24-uy

Nashr ko'rsatkichi: 133

Gazeta haftaning seshanba, payshanba va shanba kunlari chiqadi. Sotuvda erkin narxda.

Navbatchi muharrir: B.Rizayev
Navbatchi: A.Arslonov
Musahhih: S.Shodiyeva

Bosishga topshirish vaqti — 19:25
Topshirildi — 19:50

E-mail: xatlar@ishonch-doverie.uz

Gazeta «Ishonch»ning kompyuter markazida terildi va sahifalandi. Sahifalovchi: H.Abdujalilov

«Sharq» nashriyot-matbaa aksiyadorlik kompaniyasi bosmaxonasida chop etildi. Korxona manzili: «Buyuk Turon» ko'chasi, 41-uy.

«Ishonch»dan olingan ma'lumotlarda manba sifatida gazeta nomi ko'rsatilishi shart. Mualliflar fikri tahririyat nuqtayi nazaridan farqlanishi mumkin.

Buyurtma Г — 115 | 19393 nusxada bosildi | 1 2 3 4 5 6